

Μαθαίνω να σερφάρω δημιουργικά και με ασφάλεια

Για προχωρημένους

Υπό την αιγίδα της
Ευρωπαϊκής Επιτροπής

«Μαθαίνω να σερφάρω δημιουργικά και με ασφάλεια – Για προχωρημένους»
2η έκδοση - Οκτώβριος 2010

Δικαιούχος πνευματικής ιδιοκτησίας γραφικών παραστάσεων και λογοτύπου:
Safer Internet Hellas © 2010

Δικαιούχος πνευματικής ιδιοκτησίας κειμένων: Safer Internet Hellas © 2008

ISBN 978-960-99061-5-9

Το έργο αυτό της Δράσης Ενημέρωσης Saferinternet.gr του Ελληνικού Κέντρου
Ασφαλούς Διαδικτύου βρίσκεται υπό άδεια Creative Commons
Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 3.0 Greece

Επιτρέπεται η χρήση του έργου ως έχει και στο σύνολό του με αντιγραφή, διανομή και μετάδοση υπό τους εξής όρους:

1. Απαγορεύεται η χρήση του έργου μέσα στα πλαίσια σκοπού άμεσα ή έμμεσα κερδοσκοπικού.
2. Απαγορεύεται η διασκευή, η προσαρμογή ή η οποιαδήποτε άλλη μετατροπή, η αποσπασματική χρήση του έργου ή η δημιουργία παράγωγου έργου.
3. Απαγορεύεται η χρήση του έργου χωρίς αναφορά του δικαιούχου πνευματικής ιδιοκτησίας καθώς και των όρων που διέπουν την παρούσα άδεια.

Η παρούσα άδεια σε καμία περίπτωση δεν αναιρεί ή περιορίζει το ηθικό δικαίωμα του δικαιούχου πνευματικής ιδιοκτησίας.
Για οιαδήποτε άλλη χρήση πέραν αυτής που προβλέπεται από τη συγκεκριμένη άδεια, απαιτείται γραπτή άδεια από τον δικαιούχο της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Για να δείτε αντίγραφο της άδειας, επισκεφθείτε:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/gr/>

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Όλοι, πλέον, αναγνωρίζουμε ότι το Διαδίκτυο αποτελεί ένα εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο που διευρύνει τις δυνατότητές μας στην επικοινωνία, την ψυχαγωγία, την εκπαίδευση. Η εξοικείωσή μας με την πλοήγηση στις εικονικές διαδρομές και η αξιοποίηση των θετικών πλευρών του Διαδικτύου με εφόδιο την κριτική ικανότητα μπορεί, πραγματικά, να μας διανοίξει ένα παράθυρο στον κόσμο.

Έχοντας σταθεροποιήσει **«Τα πρώτα βήματα»** στη διερεύνηση των βασικών εννοιών και χρήσεων του Διαδικτύου, ο οδηγός **«Μαθαίνω να σερφάρω δημιουργικά και με ασφάλεια - Για προχωρημένους»** που κρατάτε στα χέρια σας προσανατολίζει το ενδιαφέρον του σε αυτήν την κατεύθυνση. Μέσα από την αξιοποίηση λειτουργιών και εφαρμογών του Διαδικτύου επιδιώκει με τρόπο ευχάριστο να αναδείξει προοπτικές χρήσης του - στην επικοινωνία, την ψυχαγωγία, την καλλιέργεια της γνώσης μας - εφιστώντας, παράλληλα, την προσοχή μας σε ενδεχόμενους κινδύνους, οι οποίοι αναστέλλουν τα ωφέλιμα στοιχεία που μπορούμε να αντλήσουμε από αυτό.

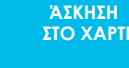
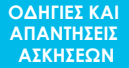
Ο οδηγός αποτελείται από **5 κεφάλαια** που περιλαμβάνουν **θεωρία** και διασκεδαστικές **δραστηριότητες** στον υπολογιστή ή στο χαρτί γύρω από τις εξής θεματικές: γλώσσα και επικοινωνία στο Διαδίκτυο, δημιουργώντας ιστολόγια στο Διαδίκτυο, κοινωνική δικτύωση, δικαιώματα και υποχρεώσεις στο Διαδίκτυο, διασκέδαση και μάθηση. Όλες οι δραστηριότητες προάγουν τη διαδραστική ενασχόληση των παιδιών με τους μεγάλους στην εξερεύνηση του Διαδικτύου και την ποιοτική αξιοποίησή του. Επιπλέον, παρατίθενται χρήσιμοι ιστοχώροι, όπου μικροί και μεγάλοι μπορούν να διασκεδάσουν και να πλουτίσουν τις γνώσεις τους μαζί. Οι μικροί βάζουν την έμπνευση και τη δίψα για νέες δραστηριότητες, οι μεγάλοι την ικανότητα να διαβλέπουν τους πιθανούς κινδύνους και να καθοδηγούν τα παιδιά σε δρόμους αξιόλογους και ηθικούς.

Οι δυνατότητες γνώσης που προσφέρονται μέσω του Διαδικτύου είναι απεριόριστες. Ας φροντίσουμε να καρπωθούμε τα ωφέλιμα στοιχεία του χωρίς, όμως, να διακυβεύουμε και την ασφάλειά μας.

Δρ. Βερόνικα Σαμαρά
Επικεφαλής Δράσης Saferinternet.gr
Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου

Επεξήγηση συμβόλων

 ΘΕΩΡΙΑ		 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	
 ΣΤΟΧΟΣ	 ΠΟΙΗΜΑ	 	
 ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ	 ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ	
 ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ	 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	 ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΧΑΡΤΙ	
 ΣΥΜΒΟΥΛΗ	 WWW	 ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΝ	
 ΣΗΜΕΙΩΣΗ	 ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ		

Το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου και η Δράση Ενημέρωσης Saferinternet.gr

Το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου και η Δράση Ενημέρωσης και Επαγρύπνησης Saferinternet.gr υλοποιούνται υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του προγράμματος πλαισίου Safer Internet.

Στόχος της δράσης Saferinternet.gr είναι να αφυπνίσει όλους τους Έλληνες και να τους ενημερώσει για τους τρόπους με τους οποίους μπορούν να προστατευθούν αλλά και να προστατεύσουν αποτελεσματικά τα παιδιά τους από τους κινδύνους που εγκυμονούν από τη μη ορθή χρήση των διαδραστικών τεχνολογιών, όπως είναι το Διαδίκτυο και το κινητό τηλέφωνο. Αυτό επιτυγχάνεται με την υλοποίηση πλειάδας πολυμορφικών εκδηλώσεων και δράσεων που δρομολογούνται σε διετή βάση.

Οι δράσεις εναρμονίζονται με τα αποτελέσματα των ερευνών του Ευρωβαρόμετρου όπως και Εθνικών ερευνών που αφορούν στο Διαδίκτυο και στην κινητή τηλεφωνία, έτσι ώστε οι ενέργειες που υλοποιούνται να έχουν το μέγιστο αποτέλεσμα.

Η δράση Saferinternet.gr πιστεύει ότι η απάντηση στους πιθανούς κινδύνους του Διαδικτύου βρίσκεται τόσο στην εκπαίδευση, όσο και στην πρόληψη:

- Εκπαίδευση που συνεισφέρει στην απαραίτητη αλλαγή του τρόπου συμπεριφοράς, και που δημιουργεί μια υπεύθυνη στάση απέναντι στο Διαδίκτυο.
- Πρόληψη, έτσι ώστε να προωθηθούν οι θετικές πλευρές και τα οφέλη της χρήσης των διαδραστικών τεχνολογιών.

Η δράση Saferinternet.gr πιστεύει επίσης ότι είναι ευθύνη όλων των κοινωνικών φορέων να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για την ασφαλή πλοήγηση των παιδιών στο Διαδίκτυο και την διασφάλιση των δικαιωμάτων τους στον κόσμο των διαδραστικών τεχνολογιών και της κοινωνίας της πληροφορίας.

Η δράση Saferinternet.gr αποτελεί τον εθνικό εκπρόσωπο του Πανευρωπαϊκού Δικτύου Εθνικών Κέντρων Ενημέρωσης Insafe (www.saferinternet.org).

1

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γλώσσα και επικοινωνία στο Διαδίκτυο	8
1. Οι περιπέτειες της ελληνικής γλώσσας	10
1. <i>Greeklsh</i> ... μια νέα γλώσσα γραπτής επικοινωνίας;	10
2. Πώς γράφονται τα <i>greeklsh</i> ;	11
3. Γιατί είναι διαδεδομένη η χρήση των <i>greeklsh</i> ;	12
2. Η επικοινωνία μας διαδικτυακά	12
1. <i>Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail)</i>	12
α) Τι είναι το <i>ηλεκτρονικό ταχυδρομείο</i> ;	12
β) Ένας απλός τρόπος δημιουργίας ενός λογαριασμού <i>e-mail</i>	13
γ) Τι πρέπει να προσέχουμε στο <i>e-mail</i> ;	14
δ) Γλώσσα και ηλεκτρονική επιστολογραφία	15
2. <i>Δωμάτιο ανοιχτής επικοινωνίας (chat room)</i>	16
α) Τι είναι το <i>δωμάτιο ανοιχτής επικοινωνίας</i> ;	16
β) Είμαστε πάντα υποψιασμένοι ότι σε ένα <i>chat room</i> μπορεί να πέσουμε θύματα	17
γ) «Φύλαγε τα ρούχα σου....»	18
3. Κανόνες καλής συμπεριφοράς (<i>netiquette</i>)	19
α) Τι είναι το <i>netiquette</i> ;	19
β) Βασικοί κανόνες <i>netiquette</i>	19
Δραστηριότητα 1: Μαθαίνουμε να διαχειριζόμαστε τα <i>greeklsh</i> στο Διαδίκτυο	22
Δραστηριότητα 2: Μαθαίνουμε να είμαστε προσεκτικοί όταν επικοινωνούμε σε ένα <i>chat room</i>	29
Δραστηριότητα 3: Εξοικειωνόμαστε με βασικούς κανόνες του <i>Netiquette</i>	36

2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Δημιουργώντας ιστολόγια στο Διαδίκτυο	40
1. Τι είναι τα ιστολόγια (<i>blogs</i> ή <i>weblogs</i>);	42
2. Πώς επικοινωνούμε μέσω των ιστολογίων;	42
3. Κανόνες ασφάλειας κατά τη σύνθεση και τη χρήση ενός ιστολογίου	43
4. Δημιουργώντας το δικό μας ιστολόγιο - δυνατότητες σύνθεσης	45
Δραστηριότητα 1: Μαθαίνουμε να συνθέτουμε και να διαμορφώνουμε το δικό μας χώρο στον παγκόσμιο ιστό	46
Δραστηριότητα 2: Διαμορφώνουμε στο ιστολόγιό μας τις προσωπικές μας ρυθμίσεις	52
Δραστηριότητα 3: Εμπλουτίζουμε το ιστολόγιο με υλικό	64

3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Κοινωνική Δικτύωση	70
1. Τι είναι η <i>κοινωνική δικτύωση (social networking)</i> ;	72
2. Η <i>πολιτική απορρήτου</i> και οι <i>όροι χρήσης</i>	73
1. <i>Πολιτική απορρήτου</i>	74
2. <i>Όροι χρήσης</i>	74
3. Ασφαλής ψηφιακή κοινωνικοποίηση	75
4. Διαχειριζόμαστε και «ασφαλίζουμε» το προφίλ μας	77
1. Περιορίζουμε την πρόσβαση στο προφίλ μας	77
2. Αφαιρούμε άτομα από τη λίστα των φίλων μας	78
3. Απενεργοποιούμε το προφίλ μας	80
5. Βασικοί κανόνες για ασφαλή χρήση των ιστοσελίδων <i>κοινωνικής δικτύωσης</i>	81
6. Αναφορά παράνομης ή ύποπτης δραστηριότητας	82
Δραστηριότητα 1: Ελέγχουμε τις γνώσεις μας γύρω από την ασφαλή <i>κοινωνική δικτύωση</i>	84
Δραστηριότητα 2: Επιβεβαιώνουμε τις γνώσεις μας συζητώντας και παίζοντας	88

4

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Δικαιώματα και υποχρεώσεις στο Διαδίκτυο	92
1. Προσωπικά στοιχεία και <i>κωδικοί πρόσβασης</i>	94
1. Πότε χρησιμοποιούμε <i>ταντότητα χρήστη</i> και <i>κωδικούς πρόσβασης</i> στο Διαδίκτυο;	94
2. Πώς μπορούμε να προστατεύσουμε την ιδιωτική μας ζωή στο Διαδίκτυο;	95
2. Το <i>ηλεκτρονικό επιχειρείν</i>	98
1. Τι είναι το <i>e-επιχειρείν</i> και ποιες μορφές μπορεί να πάρει η ηλεκτρονική επιχειρηματικότητα;	98
2. Τι προβλήματα είναι πιθανό να αντιμετωπίσουμε στις <i>online</i> συναλλαγές;	99
3. Πώς μπορούμε να αναγνωρίσουμε τις αξιόπιστες εμπορικές ιστοσελίδες;	101
4. Πώς μπορούμε να προστατευθούμε από ενδεχόμενες <i>online</i> απάτες;	102
3. Ανταλλαγή αρχείων και δημοσίευση	103
1. Τι είναι η <i>ανταλλαγή αρχείων</i> και το πνευματικό δικαίωμα (<i>copyright</i>);	103
2. Φωτογραφία στο Διαδίκτυο και ασφάλεια	105
Δραστηριότητα 1: Μαθαίνουμε τρόπους για να προστατεύουμε τα προσωπικά μας στοιχεία στο Διαδίκτυο	108
Δραστηριότητα 2: Αναγνωρίζουμε τις αξιόπιστες ηλεκτρονικές αγορές και επιχειρήσεις	113
Δραστηριότητα 3: Διαχειριζόμαστε με ορθό τρόπο τα αρχεία που ανταλλάζουμε διαδικτυακά	117

5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Διασκέδαση και Μάθηση	122
1. Παιχνίδια	124
1. Γιατί μας συναρπάζουν τα ηλεκτρονικά παιχνίδια;	124
2. Θέματα ασφάλειας για τα <i>online</i> παιχνίδια	125
3. Πολύωρη ενασχόληση με το ηλεκτρονικό παιχνίδι - διατηρώντας τις ισορροπίες	128
4. Ηλικιακή κατάταξη και χαρακτηρισμός του περιεχομένου των ηλεκτρονικών παιχνιδιών: Το σύστημα <i>PEGI</i>	129
α) Ηλικιακή κατάταξη	129
β) Χαρακτηρισμός περιεχομένου	129
γ) Το εικονίδιο <i>PEGI online</i>	130
2. Βιβλιοθήκες και Διαδίκτυο	132
1. Είδη βιβλιοθηκών	132
α) Ηλεκτρονική	132
β) Ψηφιακή	132
γ) Υβριδική	133
2. Εξοικείωση με τον τρόπο αναζήτησης στις <i>βάσεις δεδομένων</i> των βιβλιοθηκών	133
3. Πώς μπορούμε να αξιοποιήσουμε τις <i>e-Βιβλιοθήκες</i> ;	135
α) Συγκέντρωση εργογραφίας ενός συγγραφέα	136
β) Θεματική αναζήτηση	136
γ) Λογοτεχνία <i>online</i>	136
δ) Πληροφορίες από e-Λεξικά	137
ε) Πληροφορίες από e-Εγκυκλοπαιδείες	138
4. Συμπεράσματα	139
Δραστηριότητα 1: Μελετούμε σημαντικά θέματα που αφορούν την ενασχόλησή μας με το ηλεκτρονικό παιχνίδι	140
Δραστηριότητα 2: Εξοικειωνόμαστε με την αναζήτηση σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες	144

Π

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Παράρτημα	152
I. Πνευματικά δικαιώματα – Πώς λειτουργούν οι άδειες <i>creative commons</i> ;	152
II. Σύστημα <i>PEGI/PEGI online</i> – Τι είναι ο <i>Κώδικας Ασφάλειας POSC</i> ;	155
III. Χρήσιμοι Σύνδεσμοι – Ιστοχώροι ψυχαγωγίας και μάθησης	156

1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΘΕΩΡΙΑ

- 1 Οι περιπτώσεις της ελληνικής γλώσσας
 - 1.1 *Greeklish*... μια νέα γλώσσα γραπτής επικοινωνίας;
 - 1.2 Πώς γράφονται τα *greeklish*;
 - 1.3 Γιατί είναι διαδεδομένη η χρήση των *greeklish*;
- 2 Η επικοινωνία μας διαδικτυακά
 - 2.1. Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (*e-mail*)
 - 2.2. Δωμάτιο ανοιχτής επικοινωνίας (*chat room*)
 - 2.3 Κανόνες καλής συμπεριφοράς (*netiquette*)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- 1 Μαθαίνουμε να διαχειριζόμαστε τα *greeklish* στο Διαδίκτυο (2 Ασκήσεις)
- 2 Μαθαίνουμε να είμαστε προσεκτικοί όταν επικοινωνούμε σε ένα *chat room* (2 Ασκήσεις)
- 3 Εξοικειωνόμαστε με βασικούς κανόνες του *Netiquette* (2 Ασκήσεις)

Εισαγωγή

Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής έχει μπει για τα καλά στη ζωή μας. Διεκδικεί μια θέση στην ενημέρωσή μας, στην οργάνωση, στην εκπαίδευση και λειτουργεί ήδη σαν μια μηχανή που συμβάλλει με ιδιαίτερο τρόπο στη μάθηση. Οι νέες αυτές συνθήκες διευρύνουν και τις δυνατότητες της επικοινωνίας μας.

Σ' αυτό το κεφάλαιο λοιπόν, **εξετάζουμε τη συμβολή του Διαδικτύου στη διευκόλυνση της επικοινωνίας** τόσο με την παροχή *ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail)* όσο και με τη δυνατότητα συγχρονισμένης επικοινωνίας που προσφέρουν τα *δωμάτια ανοιχτής επικοινωνίας (chat rooms)* και τα *προγράμματα άμεσων μηνυμάτων (instant messaging programmes)*. Σ' αυτό το πλαίσιο, η γλώσσα, ιδιαίτερα ο γραπτός λόγος, καλείται να εκφράσει και να διατυπώσει τις νέες μορφές επικοινωνίας. Μας απασχολεί, λοιπόν, και το ερώτημα:

Πώς μπορεί η ελληνική γλώσσα να σταθεί συνοδοιπόρος, να αφομοιώσει και να αποδώσει τις νέες αυτές προοπτικές;

Επιπλέον, εξετάζουμε τους κανόνες (*netiquette*) που πρέπει να ακολουθούμε κατά την πλοήγησή μας στους εικονικούς κόσμους. Το κεφάλαιο πλαισιώνεται από **τρεις δραστηριότητες**. Στην πρώτη δραστηριότητα εξετάζουμε τον τρόπο που συνηθίζουν, ιδιαίτερα οι νέοι, να γράφουν την ελληνική γλώσσα στο Διαδίκτυο. Στη δεύτερη δραστηριότητα μαθαίνουμε να είμαστε προσεκτικοί όταν επικοινωνούμε σε ένα *chat room*, ενώ η τρίτη δραστηριότητα μας εξοικειώνει με βασικούς κανόνες του *netiquette*.

ΣΤΟΧΟΣ

Μαθαίνουμε να διευρύνουμε τις δυνατότητες της επικοινωνίας μας με τη βοήθεια του Διαδικτύου

*Στέλνεις e-mail
Μπαίνεις στα chat
Τόνοι και στίξη σε χαιρετάν...
Βάζεις emoticons τόσα πολλά
Και κλείνεις το μάτι εικονικά
;-)*

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Στις παρακάτω υποενότητες έχουμε τη δυνατότητα να παρακολουθήσουμε την πορεία και τη χρήση της ελληνικής γλώσσας σε διαφορετικές διαδικτυακές μας δραστηριότητες.

Γλώσσα και Επικοινωνία στο Διαδίκτυο

ΘΕΩΡΙΑ

1 Οι περιπέτειες της ελληνικής γλώσσας

1.1 *Greeklish*... μια νέα γλώσσα γραπτής επικοινωνίας;

Σε μια εποχή που η παραδοσιακή αλληλογραφία έχει ήδη αρχίσει να χάνει αρκετούς από τους παλιούς οπαδούς της, παρατηρούμε ότι οι διαδραστικές τεχνολογίες και τα ηλεκτρονικά μέσα ενθαρρύνουν την επικοινωνία μέσω του γραπτού λόγου και βασίζουν τη θεμελίωσή τους ακριβώς στη **δυνατότητα ταχύτατης διάχυσης της πληροφορίας**. Ο γραπτός λόγος καθιερώνεται στην ιδιωτική σφαίρα και την καθημερινή ζωή, με τον ηλεκτρονικό υπολογιστή, κατά κύριο λόγο, και με την κινητή τηλεφωνία να καταλαμβάνουν την πρωτοκαθεδρία στην ενίσχυση του γραπτού λόγου.

Στο πλαίσιο αυτών των δραστηριοτήτων επικοινωνίας με τη βοήθεια των ηλεκτρονικών μέσων, έχει γεννηθεί η **λατινοελληνική γραφή** (ή *greeklish*, σύμφωνα με τον όρο που έχει επικρατήσει). Η συνήθεια αυτή ξεκίνησε επειδή **τα πρώτα λειτουργικά συστήματα των υπολογιστών δεν αναγνώριζαν τους ελληνικούς χαρακτήρες**, οπότε και η επικοινωνία γινόταν με τη χρήση των λατινικών χαρακτήρων. Σήμερα τα προβλήματα αυτά έχουν ξεπεραστεί, ωστόσο, τα *greeklish* παραμένουν πολύ δημοφιλή σε πολλές εφαρμογές του Διαδικτύου.

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Greeklish

Συνδυασμός των λέξεων *Greek* και *English* που υποδηλώνει τον τρόπο γραφής της ελληνικής γλώσσας με τη χρήση του λατινικού αλφαβήτου.

1.2 Πώς γράφονται τα *greeklish*:

Η λατινική μεταγραφή των ελληνικών μπορεί να **είναι εξαιρετικά ανομοιογενής και ποικιλόμορφη, δεν είναι όμως τυχαία**. Τα *greeklish* μπορεί να είναι:

- **ορθογραφικά**, ακολουθώντας τους κανόνες της ελληνικής ορθογραφίας όπως αποτυπώνονται στο πληκτρολόγιο, π.χ. η λέξη ευχαριστώ: «*eycharistw*» ή να είναι...
- **φωνητικά**, να σκοπεύουν στη φωνητική απόδοση των ελληνικών, π.χ. «*efxaristo*» ή «*efharisto*» ή «*eucharisto*».

Οι περισσότεροι, όμως, χρησιμοποιούν ένα «**μικτό**» σύστημα που συνδυάζει την ορθογραφία με τη φωνητική απόδοση, χωρίς η γραφή να έχει ισχυρή τυποποίηση, π.χ. «*eucharistw*».

Το κείμενο γραμμένο σε *greeklish* θεωρείται συχνά ακαταίτητο, καθώς και δυσκολότερο στην ανάγνωση. Η χρήση των *greeklish* σε κείμενο που αφορά επαγγελματικούς σκοπούς, **σε επιστολογραφία προς επίσημα πρόσωπα ή προς πρόσωπα που δε γνωρίζουμε θεωρείται, συχνά, ως έλλειψη επαγγελματισμού ή και σεβασμού**, σε σύγκριση με ένα κείμενο γραμμένο με το ελληνικό αλφάβητο.

Οπωσδήποτε, δεν πρέπει να παραβλέπουμε και ζητήματα που αφορούν στη σχέση της εθνικής γλώσσας με την πληροφορική. Δεν είναι λίγοι οι επιστήμονες που μιλούν για την κατάρρευση των ορίων μεταξύ των γλωσσών και την **κυριαρχία της αγγλικής έναντι των εθνικών γλωσσών**. Έτσι λοιπόν σήμερα, περισσότερο, ίσως, από κάθε άλλη εποχή, αναγνωρίζεται επιτακτικό το αίτημα για μια συνολική και μακροπρόθεσμη μέριμνα για το ευαίσθητο θέμα της σύνδεσης της εθνικής γλώσσας με την πληροφορική, όπου θα λαμβάνονται υπόψη τα νέα τεχνολογικά δεδομένα και θα προωθείται η σωστή εκμάθηση της εθνικής μας γλώσσας με τη βοήθεια της τεχνολογίας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να γράψει κάποιος *greeklish*. Δεν υπάρχει μια κοινώς αποδεκτή μέθοδος. Επομένως, η διαμόρφωση της γραφής είναι στην ευχέρεια του συντάκτη του κειμένου.

1.3 Γιατί είναι διαδεδομένη η χρήση των *greeklish*;

Παρόλο που η τεχνολογία βελτιώθηκε και τα λειτουργικά συστήματα των υπολογιστών υποστηρίζουν πολύ περισσότερες γλώσσες, μεταξύ των οποίων και τα ελληνικά, υπάρχουν αρκετοί **λόγοι που συντηρούν τη δημοτικότητα των *greeklish***:

- Χρησιμοποιούνται πολλές φορές σε μηνύματα τύπου *e-mail* και *sms*, καθώς και μεταξύ Ελλήνων που ζουν στο εξωτερικό.
- Είναι γρηγορότερα στη δακτυλογράφηση.
- Δεν υπάρχει λόγος να έχουν σωστή ορθογραφία.
- Οι παραδοσιακοί μηχανισμοί γλωσσικού ελέγχου δεν είναι απαραίτητοι, επομένως αγνοούνται συχνά οι κανόνες ορθογραφίας και στίξης.

2 Η επικοινωνία μας διαδικτυακά

2.1 Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (*e-mail*)

α) Τι είναι το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο;

Όλοι μπορούμε μέσα από το Διαδίκτυο **να αποστείλουμε** και **να λάβουμε** αλληλογραφία εύκολα, γρήγορα και χωρίς κόστος σε όλα τα μήκη και πλάτη του κόσμου. Με ένα κλικ μπορούμε να στείλουμε ένα βιογραφικό σημείωμα για να εργαστούμε σε μια άλλη χώρα, να ενημερώσουμε μια πανεπιστημιακή κοινότητα σε άλλη ήπειρο για μια καινοτομία στην τεχνολογία ή να ζητήσουμε τη βοήθειά της σε ένα πείραμα, να πούμε τα νέα μας και να προσκαλέσουμε στο εξοχικό μας ένα φίλο που μπορεί να ζει σε άλλο γεωγραφικό ημισφαίριο. Για όλα τα παραπάνω, καθώς και για χιλιάδες άλλες δυνατότητες μπορούμε να αξιοποιήσουμε το **ηλεκτρονικό ταχυδρομείο** ή, όπως συνηθίζεται πια, το *e-mail*.

Για να μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε αυτή τη δυνατότητα, χρειάζεται να ανοίξουμε ένα λογαριασμό σε μια **υπηρεσία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου** (όπως π.χ. mail.google.com, mail.yahoo.gr) και να κατοχυρώσουμε μια ταυτότητα χρήστη και έναν κωδικό πρόσβασης που θα γνωρίζουμε μόνο εμείς, ώστε να διαχειριζόμαστε τη διαδικτυακή αλληλογραφία μας.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Πώς δημιουργούμε έναν ασφαλή λογαριασμό *e-mail*; Ανατρέξτε στις οδηγίες που δίνονται στο Κεφάλαιο 4, **Δικαιώματα και Υποχρεώσεις** στο Διαδίκτυο, Δραστηριότητα 1, Άσκηση Β, σσ. 111-112.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Βλ. Δραστηριότητα 1:

Με την **Άσκηση Α** συζητάμε σε περιβάλλον **ηλεκτρονικού ταχυδρομείου** (*e-mail*).

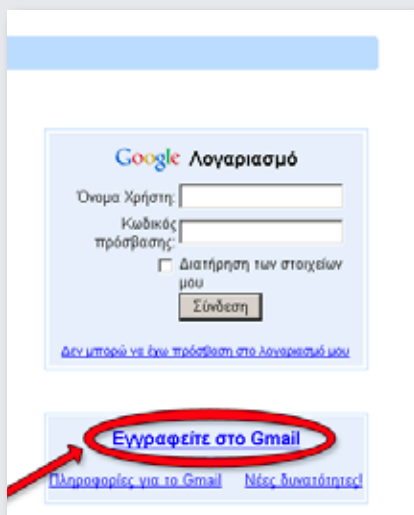
Με την **Άσκηση Β** κάνουμε επανάληψη συμπληρώνοντας τα κενά των προτάσεων.

β) Ένας απλός τρόπος δημιουργίας ενός λογαριασμού *e-mail*

1. Επιλέγουμε έναν από τους παρόχους δωρεάν ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, π.χ. mail.google.com, mail.yahoo.gr.
2. **Επιλέγουμε:** *εγγραφή (sign up)*.
3. Στη νέα σελίδα που ανοίγεται, **συμπληρώνουμε** τα **στοιχεία** μας: την **ταυτότητα χρήστη/όνομα χρήστη** (*user name/user ID*) που θέλουμε να έχουμε (όνομα, ψευδώνυμο) για να τη γνωρίζει όποιος επικοινωνεί μαζί μας διαδικτυακά και τον **κωδικό πρόσβασης** (*password*) στο ταχυδρομείο μας, τον οποίο θα γνωρίζουμε μόνο εμείς (βλ. εικ. 1α, 1β).

Ένας απλός τρόπος δημιουργίας ενός λογαριασμού e-mail

ΒΗΜΑΤΑ !

(Εικ. 1α)

Βήμα 1ο: **Μπαίνουμε** στην ιστοσελίδα: mail.google.com.

Βήμα 2ο: **Επιλέγουμε:** *Εγγραφείτε στο Gmail* (εικ. 1.α).

Βήμα 3ο: Συμπληρώνουμε τα στοιχεία μας (εικ. 1.β) και, αφού ελέγξουμε σε τι συμφωνούμε, **επιλέγουμε:** *Συμφωνώ. Δημιουργήστε το λογαριασμό μου*. Ο λογαριασμός ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι έτοιμος!

(Εικ. 1β)

γ) Τι πρέπει να προσέχουμε στο *e-mail*;

Παρόλο που η ηλεκτρονική αλληλογραφία είναι εξαιρετικά εύχρηστη, άμεση και χωρίς κόστος, μπορεί να κρύβει και κινδύνους τους οποίους είναι καλό να γνωρίζουμε, προκειμένου να αποφεύγουμε σκοπέλους με δυσμενείς συνέπειες για την ασφάλειά μας.

Πρώτα γνωρίζουμε

- **Ιοί και σκουλήκια:** Ο **ιός** (*virus*) είναι πρόγραμμα σχεδιασμένο να «εισβάλει» στον υπολογιστή μας και να δημιουργήσει ανεπιθύμητες παρενέργειες, όπως αδυναμία έναρξης του υπολογιστή μας, μη σωστή λειτουργία των εφαρμογών που χρησιμοποιούμε ή ξαφνική εμφάνιση διαφόρων χαρακτήρων και αριθμών στην οθόνη μας. Ένας ιός μπορεί, ακόμα, να προκαλέσει και σοβαρές ή ανεπανόρθωτες βλάβες (όπως την καταστροφή των αρχείων μας από το σκληρό δίσκο).

Το **σκουλήκι** (*worm*) είναι ένα ανεξάρτητο πρόγραμμα που αναπαράγεται δημιουργώντας αντίγραφα του εαυτού του διαμέσου των δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών. Ένα σκουλήκι μπορεί να μειώσει κατά πολύ την ταχύτητα της σύνδεσής μας στο Διαδίκτυο και να οδηγήσει ακόμα και σε κλείσιμο του υπολογιστή μας.

Η **βασική διαφορά** μεταξύ ιών και σκουληκιών είναι ότι οι ιοί δεν μπορούν να αναπαραχθούν όπως τα σκουλήκια και ότι μπορούν να βλάψουν μόνο τον υπολογιστή στον οποίο έχουν εισβάλει. Τα σκουλήκια δρουν αυτόνομα και χρησιμοποιούν τα δίκτυα ηλεκτρονικών υπολογιστών για να πολλαπλασιάζονται και να στέλνουν αντίγραφα του εαυτού τους σε άλλα συστήματα.

- **Ανεπιθύμητη αλληλογραφία (*spam*):** Τα *spam e-mail* είναι **ανεπιθύμητη αλληλογραφία** που διανέμεται σε τεράστιο αριθμό παραληπτών. Συνήθη παραδείγματα είναι τα *spam* με περιεχόμενο που σχετίζεται με πορνογραφία, φαρμακευτικά προϊόντα, ή αμφίβολης αξιοπιστίας οικονομικές συναλλαγές και λοτταρίες.
- **Εξαπάτηση (*scam*):** Τα *scam e-mail* είναι μηνύματα των οποίων οι αποστολείς έχουν σκοπό να μας αποσπάσουν χρήματα. Για να το πετύχουν αυτό, προφασίζονται ότι μας παρέχουν κέρδη από υποτιθέμενους διαγωνισμούς και κληρώσεις, στους οποίους δεν έχουμε συμμετάσχει ποτέ, και μας ζητούν να καταβάλουμε διαδικαστικά έξοδα, προκειμένου να παραλάβουμε τα κέρδη μας.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Πώς μπορούμε να αναγνωρίσουμε ένα κακόβουλο *e-mail* (*scam*);

Ανατρέξτε στο Κεφάλαιο 4, Δικαιώματα και Υποχρεώσεις στο Διαδίκτυο, Δραστηριότητα 2, Άσκηση Α, σσ. 114-115.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Επιτήδριοι έχουν την ικανότητα να πλαστογραφούν ακόμα και τη δική μας ηλεκτρονική διεύθυνση. Ας μην παραξενευτούμε, λοιπόν, αν δεχτούμε στο ταχυδρομείο μας μήνυμα με βλαβερό λογισμικό με αποστολέα ...τον εαυτό μας! Τέτοια μηνύματα τα διαγράφουμε αμέσως, χωρίς να τα ανοίξουμε.

Μετά προσέχουμε....

- **Προστατεύουμε τη διεύθυνσή μας** αποφεύγοντας την άσκοπη δημοσίευσή της σε ιστοσελίδες που επισκεπτόμαστε. Το ίδιο ισχύει και για τις διευθύνσεις φίλων. Μια καλή λύση είναι η χρήση μιας ηλεκτρονικής διεύθυνσης για αποκλειστική χρήση με τους φίλους και την οικογένειά μας και μιας δεύτερης για δημόσια χρήση.
- **Αγνοούμε** τα *συνημμένα* σε ηλεκτρονικά μηνύματα που **δεν αναμένουμε** και που **δεν προέρχονται από γνωστούς και φίλους** και δεν απαντάμε ποτέ στα μηνύματα των οποίων δε γνωρίζουμε τους αποστολείς τους.
- **Ενεργοποιούμε** στο πρόγραμμα για *e-mail* που χρησιμοποιούμε τα *φίλτρα spam*, τα οποία συνήθως μας προσφέρει ο πάροχος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μας, μαζί με μια σειρά από επιλογές κατά του *spam*.
- **Εγκαθιστούμε** στον υπολογιστή μας ένα λογισμικό που λειτουργεί ως *τείχος προστασίας (firewall)* που αναλαμβάνει να αποτρέψει ή να σταματήσει μη εξουσιοδοτημένα άτομα να αποκτήσουν πρόσβαση στον υπολογιστή μας.
- **Εγκαθιστούμε** στον υπολογιστή μας ένα λογισμικό προστασίας από ιούς (*antivirus*), για την προστασία του υπολογιστή από τους ιούς, αλλά και από άλλο βλαβερό λογισμικό.
- **«Μεταμορφώνουμε»** το *e-mail* μας όταν το δημοσιεύουμε χρησιμοποιώντας χαρακτήρες που θα ξεγελάσουν το λογισμικό ανίχνευσης διευθύνσεων που χρησιμοποιούν οι αποστολείς *spam*. Για παράδειγμα αντί για *john.public@xy.com* μπορούμε να γράψουμε *john dot public at xy dot com*. Επίσης, χρησιμοποιούμε τη φαντασία μας σε ότι αφορά το *username* μας. Όσο πιο παράξενο τόσο πιο δύσκολο είναι να το φανταστεί κανείς και να μας στείλει *spam*.

δ) Γλώσσα και ηλεκτρονική επιστολογραφία

Συχνά παρατηρούμε ότι τα μηνύματα ή οι επιστολές που γράφουμε στο *ηλεκτρονικό ταχυδρομείο* δεν ακολουθούν πάντα τον παραδοσιακό τρόπο επιστολογραφίας μέσω ταχυδρομείου. Ιδιαίτερα στα μηνύματα που ανταλλάσσονται **μεταξύ οικείων**, οι προϋποθέσεις των αποστολών περιορίζονται, αν και είναι γραπτά, στο **επίπεδο του προφορικού λόγου**, όπου οι αλληλογραφούντες διατηρούν τον προφορικό τους κώδικα επικοινωνίας στη γραμματική, τη σύνταξη και τη σημασιολογία.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Πώς προστατεύουμε τα προσωπικά μας στοιχεία και τους κωδικούς μας στο Διαδίκτυο;
Μελετήστε αναλυτικά το Κεφάλαιο 4, *Δικαιώματα και υποχρεώσεις στο Διαδίκτυο*, σσ. 92-121.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αλήθεια, πόσο συχνά μιλάμε με άγνωστους στο δρόμο; Τι μας κάνει να πιστεύουμε ότι στο Διαδίκτυο μπορούμε να είμαστε ασφαλείς όταν μιλάμε με ανθρώπους τους οποίους δε γνωρίζουμε ήδη από το φυσικό κόσμο;

Σε αυτά τα μηνύματα συχνά οι εκφράσεις ευγένειας μειώνονται στο ελάχιστο και ο τρόπος έκφρασης γίνεται άμεσος και οικείος. Επιπλέον, η ταχύτητα της μετάδοσης συνήθως παρασύρει τους αλληλογραφούντες να ανταλλάσσουν ερωτήσεις και απαντήσεις σε ένα **στυλ τηλεγραφικό**.

Έτσι, χρησιμοποιείται η πληκτρολόγηση μιας σειράς από συντομογραφίες, αρκτικόλεξα (δείτε μερικά στον πίνακα της σελ. 21) και εικονίδια συναισθημάτων (τα λεγόμενα *emoticons*).

Ασφαλώς, αυτού του είδους η ανεπίσημη γραφή δε χρησιμοποιείται σε περιστάσεις που απαιτούν περισσότερο **τυπική επεξεργασία** του κειμένου μας. Όταν, δηλαδή, θέλουμε να αποστείλουμε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μια επιστολή για λόγους επαγγελματικών, αυτή θα πρέπει να έχει όλα τα επίσημα χαρακτηριστικά, την εγκυρότητα και την ισχύ μιας αντίστοιχης επιστολής του παραδοσιακού ταχυδρομείου. Σε αυτού του είδους τις επιστολές δεν έχουν θέση τα *greeklish*, οι συντομεύσεις, τα αρκτικόλεξα και τα *emoticons*.

2.2 Δωμάτιο ανοιχτής επικοινωνίας (chat room)

α) Τι είναι το δωμάτιο ανοιχτής επικοινωνίας :

Ένα **δωμάτιο ανοιχτής επικοινωνίας**, γνωστό στην γλώσσα του Διαδικτύου ως *chat room*. Τα *chat rooms* είναι εικονικός τόπος, όπου άνθρωποι από όλο τον κόσμο μπορούν να «συναντηθούν» και να «συνομιλήσουν» μέσω μηνυμάτων που γράφουν με το πληκτρολόγιό τους, έχοντας στη διάθεσή τους **άμεση (συγχρονισμένη) επικοινωνία σε πραγματικό χρόνο**. Όπως αποκαλύπτει και η λέξη «συγχρονισμένη», για να κάνει κανείς *chat* με άλλα άτομα, πρέπει να τα «συναντήσει» την ίδια ώρα σε ένα *chat room*.

Πολύ δημοφιλή είναι τα αποκαλούμενα **προγράμματα άμεσων μηνυμάτων (instant messaging programmes)**. Πρόκειται για εφαρμογές που τις **ενεργοποιούμε μέσω του e-mail** μας και λειτουργούν επίσης σε πραγματικό χρόνο. Η διαφορά τους από τα *chat rooms* είναι ότι με τα *instant messaging programmes* μπορούμε να επικοινωνήσουμε **μόνο** με εκείνους που εμείς επιλέξαμε από τη λίστα των διευθύνσεων του **ηλεκτρονικού μας ταχυδρομείου**, με άλλα λόγια **με μια συγκεκριμένη ομάδα ατόμων**. Με τα *instant messaging programmes* μπορούμε να πληροφορηθούμε πότε οι φίλοι μας είναι συνδεδεμένοι στο Διαδίκτυο. Τότε μπορούμε να τους καλέσουμε σε συνομιλία, να τους στείλουμε μηνύματα, αρχεία, κ.λπ. τα οποία θα λάβουν και μπορούν να διαβάσουν άμεσα.

Ο ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Κύρια «emoticons»

χαρά :-)

λύπη :-(

κλείνω το μάτι ;-)

ξάφνιασμα :-o

πλατύ χαμόγελο :-D

● ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Στα **προγράμματα άμεσων μηνυμάτων** πρέπει πάντα να προσέχουμε ποιους θέλουμε να έχουμε στη λίστα των διευθύνσεών μας. Καλό είναι να μην εξισώνουμε τους φίλους που γνωρίζουμε ήδη στο φυσικό κόσμο με τους διαδικτυακούς φίλους, των οποίων την εικόνα δεν έχουμε δει ποτέ στο φυσικό κόσμο.

Η συνομιλία με τη βοήθεια των *online* τεχνολογιών είναι συναρπαστική, ιδιαίτερα για ένα νέο άνθρωπο. Συνειδητοποιεί ότι έχει τη δυνατότητα όχι μόνο να γνωρίσει νέα πρόσωπα, αλλά κυρίως ότι, μέσω αυτών, **ανοίγεται ένας ολόκληρος κόσμος γνωριμίας** με άλλες χώρες, άλλες γλώσσες, άλλους πολιτισμούς και άλλες εμπειρίες, τις οποίες μπορεί να μοιραστεί.

Ωστόσο, η ανοιχτή επικοινωνία στο Διαδίκτυο μπορεί να κρύβει και πολλούς κινδύνους, τους οποίους, συχνά, είναι δύσκολο να διαγνώσουμε, εξαιτίας της ανωνυμίας που διατηρείται, εφόσον δε γνωρίζουμε και δε βλέπουμε τα πρόσωπα των συνομιλητών μας. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις, όπου σε συζητήσεις στο *chat room*, **οι διάλογοι δεν είναι ειλικρινείς**. Όπως συμβαίνει στο φυσικό κόσμο που είναι προσβάσιμος από κάθε λογής ανθρώπους, έτσι και στα **δωμάτια ανοιχτής επικοινωνίας** στο Διαδίκτυο υπάρχουν κακόβουλοι, οι οποίοι θα προσπαθήσουν να εκμεταλλευτούν την ανωνυμία τους και την έλλειψη της αληθινής, φυσικής τους εικόνας στην οθόνη μας.

β) Είμαστε πάντα υποψιασμένοι ότι σε ένα *chat room* μπορεί να πέσουμε θύματα...

- **Παρενόχλησης (*bullying*)**: επιθετικής, δηλαδή, συμπεριφοράς από πρόθεση, η οποία επαναλαμβάνεται με τον καιρό και οφείλεται σε ανισορροπία δύναμης και εξουσίας.

Η παρενόχληση μπορεί να περιλαμβάνει:

- α) **Αποστολή κειμένων** με προσβλητικό περιεχόμενο.
 - β) Δημοσίευση **δυσάρεστων φωτογραφιών**.
 - γ) Χρήση του ονόματός μας (η λεγόμενη **κλοπή ταυτότητας**) με σκοπό τη διάδοση ψεμάτων εναντίον τρίτων.
- **Διαδικτυακής αποπλάνησης (*grooming*)**: οι παιδεραστές χρησιμοποιούν τις δυνατότητες των *chat rooms* για να πλησιάσουν τα ανήλικα παιδιά επιδιώκοντας να τα αποδυναμώσουν και να αποσπάσουν την εμπιστοσύνη τους, έτσι ώστε να τα παρασύρουν για να τα κακοποιήσουν σε μια προσωπική συνάντηση.
 - **Κλοπής προσωπικών δεδομένων**: επιτήδειοι προσπαθούν να υποκλέψουν στοιχεία της ταυτότητάς μας, της διεύθυνσης ή του τηλεφώνου μας.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Η χρήση της *κάμερας (webcam)* σε ένα *chat room* δεν είναι καλή ιδέα, γιατί έτσι, δίνουμε την ευκαιρία στους άλλους να δουν τη φυσική μας εμφάνιση και να μας εντοπίσουν και στο φυσικό κόσμο. Ακόμα και αν εμείς δεν χρησιμοποιούμε *webcam*, το ότι κάποιος συνομιλητής μας χρησιμοποιεί, δεν μας καθιστά βέβαιους ότι το πρόσωπο που φαίνεται στην οθόνη μας είναι το ίδιο με αυτό που μας γράφει, ούτε βέβαια και για τις προθέσεις των διαδικτυακών μας «φίλων».

Αναλυτικά για το θέμα δείτε: Κεφάλαιο 4, Δικαιώματα και υποχρεώσεις στο Διαδίκτυο «Φωτογραφία στο Διαδίκτυο και ασφάλεια», σσ. 105-107 και Δραστηριότητα 3, Άσκηση Α, σσ. 118-119.

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Grooming

Το *grooming* είναι η διαδικασία κατά την οποία, παιδόφιλοι, προσποιούμενοι ότι είναι ανήλικοι, χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο για να προσελκύσουν παιδιά με σκοπό να τα κακοποιήσουν.

Οι παιδόφιλοι ξεκινούν συζητήσεις με τα πιθανά θύματα με σκοπό να αναπτύξουν φιλική σχέση με αυτά και να αποσπάσουν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τόπο διαμονής τους, τα ενδιαφέροντα, τα χόμπι και τις σεξουαλικές τους εμπειρίες.

γ) «Φύλαγε τα ρούχα σου....»

Πρέπει πάντα να θυμόμαστε ότι εμείς έχουμε τον έλεγχο. Εάν κάνουμε *chat* και αισθανθούμε ότι κάποιος μας ενοχλεί, **μπορούμε απλώς να σταματήσουμε την συνομιλία με ένα κλικ**. Εάν κάποιος συνεχίσει να μας παρενοχλεί χρησιμοποιώντας το ηλεκτρονικό μας ταχυδρομείο, τότε το καλύτερο που μπορούμε να κάνουμε είναι να **μπλοκάρουμε τα μηνύματα** αυτά, έτσι ώστε να μην φτάνουν στον υπολογιστή μας. Τέλος, μπορούμε να αλλάξουμε την ηλεκτρονική μας διεύθυνση. Ιδιαίτερα ως ανήλικοι, όμως, πρέπει σε κάθε περίπτωση να ενημερώσουμε τους γονείς μας.

Δεν ξεχνάμε ποτέ ότι οι άνθρωποι που γνωρίζουμε μέσα από το Διαδίκτυο **δεν είναι πάντοτε αυτοί που μας λένε ότι είναι**. Πολλές φορές λένε ψέματα για την ηλικία τους και τα πραγματικά τους ενδιαφέροντα και, ενώ συστήνονται ως συνομήλικοί μας, μπορεί να είναι στην πραγματικότητα πολύ μεγαλύτεροί μας. Τέτοιοι άνθρωποι είναι πολύ υπομονετικοί και δεν έχουν κανένα πρόβλημα να περιμένουν πολλούς μήνες μέχρι να μας πείσουν να τους εμπιστευτούμε και τελικά να τους συναντήσουμε σε κάποιο μέρος που θα μας προτείνουν αυτοί, με πρόθεση να μας βλάψουν.

Αν παρομοιάσουμε το διαδικτυακό κόσμο με το φυσικό, το *chat room* είναι σαν να βγαίνουμε στο δρόμο, να συζητάμε και να δίνουμε πληροφορίες για τον εαυτό μας **με όποιον συναντήσουμε τυχαία**. Δεν ξεχνούμε μάλιστα ότι στο Διαδίκτυο φιλοξενούνται *chat rooms* που παρέχουν πρόσβαση από οπουδήποτε στον κόσμο.

● ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Αλήθεια, ποια κατάληξη μπορούν να έχουν οι φωτογραφίες που καταχωρίζουμε στο Διαδίκτυο;
Ανατρέξτε στο Κεφάλαιο 4, Δικαιώματα και υποχρεώσεις στο Διαδίκτυο, σσ. 105-107 (Θεωρία) και σσ. 118-119 (Δραστηριότητα 3, Άσκηση Α).

● ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Βλ. Δραστηριότητα 2:

Με την **Άσκηση Α** σχολιάζουμε μια συζήτηση σε *chat room*.

Με την **Άσκηση Β** κάνουμε επανάληψη συμπληρώνοντας τις προτάσεις με τη σωστή λέξη.

2.3 Κανόνες καλής συμπεριφοράς (*netiquette*)

α) Τι είναι το *netiquette*;

Στην καθημερινή μας δραστηριότητα ακολουθούμε κάποιους κανόνες καλής συμπεριφοράς και ευγένειας, προκειμένου να είμαστε αποδεκτοί από το υπόλοιπο κοινωνικό σύνολο και να συμβιώνουμε αρμονικά. **Και στο Διαδίκτυο υπάρχουν κανόνες συμπεριφοράς** αντίστοιχοι του φυσικού κόσμου, που δεν πρέπει να αγνοούνται.

Με τον όρο *netiquette*, λοιπόν, από το συνδυασμό των λέξεων *network* (=δίκτυο) και *etiquette* (=κανονισμοί), ονομάζουμε ένα σύνολο κανόνων καλής συμπεριφοράς ή αλλιώς το *savoir vivre* για την ειρηνική και φιλική συμβίωσή μας στους εικονικούς κόσμους.

β) Βασικοί κανόνες *netiquette*

- Ακολουθούμε τους ίδιους κανόνες καλής συμπεριφοράς που έχουμε μάθει και στην **αληθινή ζωή**. Στο Διαδίκτυο ισχύει το ίδιο επίπεδο ηθικής και σωστής συμπεριφοράς.
- Σεβόμαστε το χρόνο των ατόμων με τα οποία επικοινωνούμε και σεβόμαστε την **ταχύτητα σύνδεσής** τους στο Διαδίκτυο, η οποία μπορεί να είναι πολύ πιο αργή από τη δική μας. Για παράδειγμα, η αποστολή ηλεκτρονικών μηνυμάτων με συνημμένα μεγάλα αρχεία θα μπορούσε να εμποδίσει ή να επιβραδύνει σημαντικά την παραλαβή αλληλογραφίας του παραλήπτη. Τον ενημερώνουμε, λοιπόν, πριν το κάνουμε.
- Σεβόμαστε τον **ιδιωτικό χώρο** των άλλων. Δεν είναι σωστό να διαβάζουμε τα *e-mails* τους, ούτε και να ψάχνουμε μέσα στα αρχεία τους. Αναλογιζόμαστε αν θα θέλαμε να το κάνουν οι άλλοι με τα δικά μας μηνύματα και αρχεία.
- Το να γράφουμε με **κεφαλαία γράμματα** ισοδυναμεί με **φωνές**. Δεν το κάνουμε, εκτός και εάν είναι πραγματικά απαραίτητο.

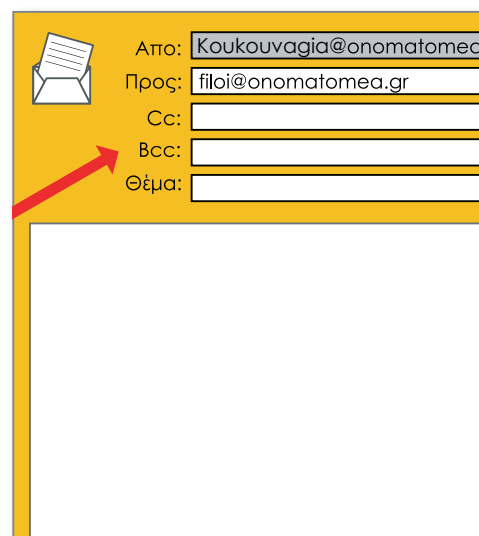
Ο ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Cybertrails

Έτσι λέγονται τα ηλεκτρονικά αποτυπώματα που αφήνουμε όταν χρησιμοποιούμε το Διαδίκτυο και ειδικοί, όπως οι αστυνόμοι, μπορούν να τα ανιχνεύσουν. Με άλλα λόγια, κανένας δεν είναι αόρατος στο Διαδίκτυο, έστω και εάν έτσι φαίνεται. Αυτό είναι καλό, γιατί οι άνθρωποι που διαπράττουν εγκλήματα στο Διαδίκτυο μπορούν να εντοπιστούν μέσω των ηλεκτρονικών αποτυπωμάτων που αφήνουν πίσω τους.

- Η αποστολή *αλυσιδωτού ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (forward)* μπορεί να **ενοχλήσει** τον αποδέκτη, εάν το μήνυμα δεν είναι αρκετά σημαντικό ή δεν έχει να κάνει με κάποιο ανθρωπιστικό σκοπό. Επιπλέον, μπορεί να μπλοκάρει ή να επιβραδύνει το σύστημα ταχυδρομείου του παραλήπτη.
- Η αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου *spam* **απαγορεύεται** και είναι πολύ ενοχλητική.
- Εάν στέλνουμε το ίδιο μήνυμα σε διαφορετικούς ανθρώπους που δε γνωρίζουν ο ένας τον άλλον, πρέπει να συμπεριλάβουμε όλες τις διευθύνσεις στον τομέα «**bcc**» (*blind carbon copy, κρυφό αντίγραφο κοινοποίησης*, βλ. εικ. 1.2). Έτσι **αποφεύγουμε τη δημοσίευση της διεύθυνσης** του κάθε παραλήπτη στους άλλους.
- **Συγχωρούμε** ορθογραφικά ή συντακτικά λάθη, ή ακόμα «χαζές» (κατά την κρίση μας) ερωτήσεις, που κάνουν οι φίλοι μας όταν μας στέλνουν *e-mail* ή όταν κάνουμε *chat*. Δεν είναι τόσο κακό! Όλοι μας ήμασταν κάποτε «πρωτάρηδες» στο Διαδίκτυο και όλοι μας έχουμε κάνει κάποιο λάθος στο παρελθόν. Δεν πειράζει. Αν θέλουμε, ωστόσο, να το επισημάνουμε, το κάνουμε με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην πληγώσουμε τους φίλους μας και όχι σε δημόσιο διαδικτυακό χώρο.
- Θυμόμαστε πάντα ότι στο άλλο άκρο της σύνδεσης βρίσκεται ένας **άνθρωπος και όχι μια μηχανή**, άσχετα αν επικοινωνούμε μέσω αυτής. Ποτέ λοιπόν δεν ξεχνάμε τον «άνθρωπο». Σκεφτόμαστε πριν γράψουμε κάτι, αν θα το λέγαμε με τις ίδιες λέξεις στον παραλήπτη, έχοντάς τον μπροστά μας. Σκεφτόμαστε τα συναισθήματά του. Ακόμα περισσότερο, σκεφτόμαστε τη **διαφορετικότητα της γλώσσας** και της **κουλτούρας** των παραληπτών από διαφορετικές χώρες. Είναι εξαιρετικά εύκολο να γίνει παρεξήγηση μέσω ενός *e-mail*, επειδή ο παραλήπτης δεν μπόρεσε να καταλάβει τον ύφος και το περιεχόμενο του μηνυματός μας. Και φυσικά, δεν μπορεί να δει το πρόσωπό μας ούτε να ακούσει τη φωνή μας.

Απο:	Koukouvagia@onomatomea.gr
Προς:	filoi@onomatomea.gr
Cc:	
Bcc:	
Θέμα:	

Εικ. 1.2 «**bcc**» (*blind carbon copy, κρυφό αντίγραφο κοινοποίησης*).

● ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Βλ. Δραστηριότητα 3:

Με την **Άσκηση Α** βρίσκουμε ομοιότητες και διαφορές του ηλεκτρονικού με το παραδοσιακό ταχυδρομείο.

Με την **Άσκηση Β** λύνουμε την Ακροστιχίδα.

ΚΥΡΙΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

	ΑΓΓΛΙΚΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΑ
121:	one to one	πρόσωπο με πρόσωπο
ASAP:	as soon as possible	το συντομότερο δυνατό
A/S/L:	age, sex, location	ηλικία, φύλο, τοποθεσία
BRB:	be right back	επιστρέφω αμέσως
BtW:	by the way	παρεμπιπτόντως
CUL:	see you later	τα λέμε αργότερα
GL:	good luck	καλή τύχη
GM:	good morning	καλημέρα
H2G:	have to go	πρέπει να φύγω
IMO:	in my opinion	κατά τη γνώμη μου
IDK:	I don't know	δεν γνωρίζω
IRL:	in real life	στην πραγματική ζωή
KPC:	keeping parents clueless	μην αποκαλύψεις σε γονείς
L8R:	later	αργότερα
LMIRL:	let's meet in real life	ας συναντηθούμε στο φυσικό κόσμο
LOL:	laughing out loud	γελάω δυνατά
NP:	no problem/ noisy parents	κανένα πρόβλημα/ ενοχλητικοί γονείς
PAL:	parents are listening	ακούνε οι γονείς
POS:	parent over shoulder	γονέας δίπλα μου
PAW:	parents are watching	παρακολουθούν οι γονείς
THNX:	thanks	ευχαριστώ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1

ΣΤΟΧΟΣ

Μαθαίνουμε να διαχειριζόμαστε τα *greeklish* στο Διαδίκτυο

Μέσα από ένα παράδειγμα συζήτησης στο Διαδίκτυο τα παιδιά παρατηρούν και συζητούν τη μέθοδο και τους τρόπους γραφής των *greeklish*, συγκρίνοντάς τα με τη σωστή ορθογραφία της Ελληνικής γλώσσας. Μαθαίνουν επίσης, πότε μπορούν να χρησιμοποιούν τα *greeklish* στην ηλεκτρονική επικοινωνία τους και πότε επιβάλλεται να χρησιμοποιείται η Ελληνική γλώσσα.

1. A Συζήτηση σε περιβάλλον *e-mail*

1. B Κάνουμε επανάληψη συμπληρώνοντας τις προτάσεις

1.A

Συζήτηση σε περιβάλλον *e-mail*

Άσκηση στο χαρτί

Παρακολουθείστε την παρακάτω συζήτηση και παρατηρήστε τον τρόπο γραφής με τη μέθοδο των *greeklish*.

<alphadog@onomatomea.gr>

— □ ×

CHAT

Duffy_Duck: gm :-) Pos paei?

Duffy_Duck: Eides tn kainouria tainia kinumenon sxedion pou vgike?

Duffy_Duck: Emena mou arese arketa. Ali8ia pos ta pas sto sxolio?

Anna12: Nai, dn mou arese katholou, varethikame apo ta prota lepta tooooso polu.

Duffy_Duck: Ego Kourazomai polu,

Duffy_Duck: ase pou se arketa mathimata den vriskw endiaferon kai suxna variemai....

Anna12: Gia to sxoleio dn exeis k adiko.

Duffy_Duck: Den katalavainw giati mas didaskoun pragmata pou den vriskoun antapokrisi sti zwi.

Anna12: Xtes, malista, 3ipnisa toso arga pou trexontas prolava na bo stin taxi.

Duffy_Duck: Ti me noiazei ti egine sti vyzantini epoxi????

Duffy_Duck: Egw protimw na paizw kana paixnidi kai na chattarw.

Duffy_Duck: Perimeno nea.

Duffy_Duck: ;-D

Anna12: K ego 8elo na asxoloume me to pc, dn prolabaino omos katholou.

Anna12: cul

Αποστολή

Πώς σας φαίνεται η εμφάνιση του κειμένου με μια πρώτη ματιά;

1. Τι παρατηρείτε για:

α. την ορθογραφία; _____

β. τα σημεία στίξης; _____

γ. τη γραφή των γραμμάτων θ, ξ, υ, ψ ; _____

δ. την ομοιομορφία του τρόπου γραφής; _____

2. Ποια σημεία δεν καταλαβαίνετε καθόλου; _____

3. Πώς θα γράφατε τα παρακάτω με σωστά ελληνικά;

tn (π.χ. Eides **tn** kainouria tainia)

dh (π.χ. **dh** exeis k adiko)

k (π.χ. dh exeis **k** adiko)

gm (π.χ. gm :-) Pos paei?)

cul

3ipnisa

Ali8ia

1.A

Συζήτηση σε περιβάλλον *e-mail*

Άσκηση στο χαρτί

4. Προσπαθήστε να γράψετε με ελληνικούς χαρακτήρες χωρίς να ξεχάσετε και τα σημεία στίξης. Κατόπιν, σχολιάστε τις διαφορές που διακρίνετε στην ορθογραφία σε σχέση με το κείμενο γραμμένο σε *greeklish*:

gm :-) Pos paei?

Eides tn kainouria tainia kinumenon sxedion pou vgike? Emena mou arese arketa. Aliθia pos ta pas sto sxolio? Ego Egw protimw na paizw kana paixnidi kai na chattarw.

Nai, dn mou arese katholou, varethikame apo ta prota lepta tooooso polu. Gia to sxoleio dn exeis k adiko. Xtes, malista, zipnisa toso arga pou trexontas prolava na bo stin taxi.

5. Σχολιάστε τις παρακάτω προτάσεις:

Ένα κείμενο γραμμένο σε *greeklish*.....

.....είναι ένα αναγκαίο κακό.

.....είναι δύσκολο/κουραστικό να το γράφεις/διαβάζεις.

.....είναι άσχημο/ακαλαίσθητο.

.....είναι απλώς ένα εργαλείο.

.....είναι απειλή για τη γλώσσα μας.

Σχόλια

1. Οι παραδοσιακοί μηχανισμοί γλωσσικού ελέγχου δεν είναι απαραίτητοι, επομένως αγνοούνται συχνά οι κανόνες ορθογραφίας και στίξης.
Τις περισσότερες **παραλλαγές** συγκεντρώνουν τα γράμματα η, θ, ξ, υ, φ, ψ και ω, καθώς και οι δίφθογγοι ευ και αυ.
Το κείμενο γραμμένο σε *greeklish* θεωρείται συχνά **ακαλαίσθητο**, καθώς και **δυσκολότερο** στην ανάγνωση. Η λατινική μεταγραφή των ελληνικών μπορεί να είναι εξαιρετικά **ανομοιογενής** και **ποικιλόμορφη**. Δεν υπάρχει μια κοινώς αποδεκτή μέθοδος, επομένως, η διαμόρφωση της γραφής είναι **στην ευχέρεια του συντάκτη** του κειμένου.
2. Ο διάλογος με το πληκτρολόγιο οδηγεί σε μια σειρά από **καινοτομίες στη χρήση του γραπτού κώδικα**:
α. Στο Διαδίκτυο δε βλέπουμε ούτε ακούμε το συνομιλητή μας.
β. Έτσι, οι επικοινωνούντες εφευρίσκουν νέους τρόπους για να υποδηλώσουν ότι φωνάζουν ή χαμογελούν, ότι είναι ξαφνιασμένοι, οργισμένοι ή ενθουσιασμένοι.
γ. Παίρνοντας έμπνευση από τα κόμικς, επαναλαμβάνουν γράμματα και σημεία στίξης (ευχαριστώωωωω!!!),
δ. Χρησιμοποιούν αστερίσκους για να δηλώσουν έμφαση («είναι *φανταστικό*»)
ε. Χρησιμοποιούν κεφαλαία όταν ΦΩΝΑΖΟΥΝ.
Η ταχύτητα της μετάδοσης παρακινεί τους αλληλογραφούντες να ανταλλάσσουν ερωτήσεις και απαντήσεις σε ένα στυλ τηλεγραφικό, όπου καθιερώνονται μια σειρά από **συντομογραφίες**, **αρκτικόλεξα** και εικονίδια που εκφράζουν τα συναισθήματα του αποστολέα (**emoticons**).
3. Στα Ελληνικά θα γράφαμε: **tn** =την, **dn** =δεν, **k** =και, **gm** =good morning (καλημέρα), **cul** =see you later (τα λέμε αργότερα), **:-)** =λύπη, **;-D** =πλατύ χαμόγελο, **:-)** =χαρά.
Επιπλέον, **3ipnisa** =ξύπνησα, **Ali8ia** =αλήθεια, **chatarw** =κάνω τσατ, δηλαδή είμαι στο Διαδίκτυο σε **δωμάτιο επικοινωνίας** και μιλάω με άλλους στέλνοντας δακτυλογραφημένα μηνύματα σε πραγματικό χρόνο, **8elo** =θέλω.

1.A

Συζήτηση σε περιβάλλον *e-mail*ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

4. «Καλημέρα. (χαρά) Πώς πάει; Είδες την καινούρια ταινία κινουμένων σχεδίων που βγήκε; Εμένα μου άρεσε αρκετά. Αλήθεια πώς τα πας στο σχολείο; Εγώ (όχι καλά). Εγώ προτιμώ να παίζω κανένα παιχνίδι και να κάνω τσατ.

Ναι, δε μου άρεσε καθόλου, βαρεθήκαμε από τα πρώτα λεπτά τόσο πολύ. Για το σχολείο δεν έχεις και άδικο. Χτες, μάλιστα, ξύπνησα τόσο αργά που τρέχοντας πρόλαβα να μπω στην τάξη.»

5. Παρόλο που η τεχνολογία βελτιώθηκε και τα λειτουργικά συστήματα των υπολογιστών υποστηρίζουν πολύ περισσότερες γλώσσες, μεταξύ των οποίων και τα ελληνικά, υπάρχουν αρκετοί λόγοι που συντηρούν τη δημοτικότητα των *greeklish*, όπως το γεγονός ότι δακτυλογραφούνται εύκολα και δεν απαιτείται μέριμνα για ορθή ορθογραφία και στίξη. Τα *greeklish* σίγουρα μας βοηθούν στη γρήγορη επικοινωνία. Καλό είναι, όμως, να μην τα χρησιμοποιούμε σε επίσημη επικοινωνία. Εκεί θα πρέπει να γίνεται σωστή χρήση της ελληνικής γλώσσας.

Το κείμενο γραμμένο σε *greeklish* θεωρείται συχνά ακαλαίσθητο, καθώς και δυσκολότερο στην ανάγνωση, εξαιτίας του μη τυποποιημένου τρόπου γραφής.

Δεν παραβλέπουμε ζητήματα που αφορούν στη **σχέση της εθνικής γλώσσας και της πληροφορικής**. Δεν είναι λίγοι οι επιστήμονες που μιλούν για την κατάρρευση των ορίων μεταξύ των γλωσσών και την κυριαρχία της αγγλικής έναντι των εθνικών γλωσσών. Ακροβατούμε συχνά στα όρια «**βανδαλισμού**» της γλώσσας.

Κάνουμε επανάληψη συμπληρώνοντας τις προτάσεις

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΧΑΡΤΙ

Συμπληρώστε τα κενά με τις λέξεις που δίνονται:

(αγνοούμε, επαγγελματισμού, προστατεύουμε, ακαλαίσθητο, παραδοσιακό, σκουλήκι, τυχαία, κεφαλαία, ανομοιογενής, εύκολο, ποικιλόμορφη, ιός, γνωρίζουμε)

1. Η γραφή σε *greeklish* μπορεί να είναι εξαιρετικά και, δεν είναι όμως
2. Το κείμενο γραμμένο σε *greeklish* θεωρείται συχνά
3. Όταν αλληλογραφούμε με επίσημα πρόσωπα που δε γνωρίζουμε η γραφή *greeklish* θεωρείται συχνά ως έλλειψη ή και σεβασμού.
4. Συχνά παρατηρούμε ότι τα μηνύματα ή οι επιστολές που γράφουμε στο *ηλεκτρονικό ταχυδρομείο* δεν ακολουθούν τον τρόπο επιστολογραφίας μέσω ταχυδρομείου.
5. Ένα μπορεί να μειώσει κατά πολύ την ταχύτητα της σύνδεσής μας στο Διαδίκτυο.
6. Ένας μπορεί να προκαλέσει σοβαρές ή ανεπανόρθωτες βλάβες, όπως την καταστροφή των αρχείων μας από τον σκληρό δίσκο.
7. τη διεύθυνσή μας αποφεύγοντας την άσκοπη δημοσίευσή της σε ιστοσελίδες που επισκεπτόμαστε.
8. τα *συνημμένα* σε ηλεκτρονικά μηνύματα που δεν προέρχονται από γνωστούς και φίλους ή που δεν αναμένουμε και δεν απαντάμε ποτέ στα μηνύματα των οποίων δε τους αποστολείς τους.
9. Είναι να γίνει παρεξήγηση μέσω ενός *e-mail*, επειδή ο παραλήπτης δεν μπόρεσε να καταλάβει τον ύφος και το περιεχόμενο του μηνυματός μας.
10. Η συγγραφή ενός ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με γράμματα ισοδυναμεί με φωνές.

Απαντήσεις: 1. ανομοιογενής, 2. ακαλαίσθητο, 3. ποικιλόμορφη, 4. παραδοσιακό, 5. σκουλήκι, 6. ιός, 7. προστατεύουμε, 8. αγνοούμε, 9. εύκολο, 10. κεφαλαία.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

2

ΣΤΟΧΟΣ

Μαθαίνουμε να είμαστε προσεκτικοί όταν
επικοινωνούμε σε ένα *chat room*

Μέσα από ένα παράδειγμα συνομιλίας σε ένα δωμάτιο επικοινωνίας, τα παιδιά μαθαίνουν να προστατεύουν τα προσωπικά τους δεδομένα, κατανοώντας ότι ποτέ δεν μπορούν να είναι σίγουρα ότι οι συνομιλητές τους είναι αυτοί που ισχυρίζονται ότι είναι, αν δεν τους γνωρίζουν στον πραγματικό κόσμο. Μαθαίνουν ότι η ιδιωτική τους ζωή πρέπει να παραμείνει ασφαλής στο Διαδίκτυο καθώς είναι ανοιχτό σε όλους και ποτέ να μη δίνουν πληροφορίες που θα τα εντοπίζουν στον πραγματικό κόσμο.

2. A Α(να)σφάλεια στο Διαδίκτυο

2. B Κάνουμε επανάληψη συμπληρώνοντας τις προτάσεις

Ας σχολιάσουμε την παρακάτω συζήτηση.
Μπορεί και να είναι αληθινή.

<alphadog@onomatomea.gr>

— □ ×

CHAT

Duffy_Duck: Geia sou :-) A/S/L

Anna12: Gia! 12/koritsi/marousi

Duffy_Duck: Eides tn kainouria tainia kinumenon sxedion pou vgike?

Anna12: Nai, dn mou arese katholou, varethikame apo ta prota lepta tooooso polu pou telika fugame me to stefano sto dialima kai pigame volta sti geitonia tou sxoliou.

Duffy_Duck: Pou einai to sxoleio sou?? Meneis makria?

Anna12: Eine konta stin kentriki platia. Eftixos meno konta k dn xreiazete na perpatao polu. Xtes, malista, 3ipnisa toso arga pou trexontas prolava na bo stin taxi. Ali8ia pos ta pas sto sxolio?

Duffy_Duck: Etsi k etsi :- (Kourazomai polu, ase pou se arketa mathimata den vriskw endiaferon kai suxna variemai....Den katalavainw giati mas didaskoun pragmata pou den vriskoun antapokrisi sti zwi. Ti me noiazei ti egine sti vyzantini epoxi???? Egw protimw na paizw kana paixnidi kai na chattarw.

Anna12: Dn exeis k adiko. K ego 8elo na asxoloume me to pc, m'aresoun omos k ta mathimatika. Oi spazokefalies m akonizoun to mialo. Kai i istoria...Dn mou fenete k toso vareti. M'aresei na ta3idevo se diaforetikous politismous k na gnorizo alles epoxes. Me kourazei vevaia, k otan dn prolaveno na ti diavaso euxomai na min eime sto sxolio...

Duffy_Duck: Ti???LOL!! Me koroideveis? To sxoleio einai A-P-A-I-S-I-O. Suxna malista kanw kopanes kai vgainw me alla paidia.

Eisai na synantithoume kamia fora? Etsi gia plaka, na deis pou den tha to mathei kaneis!!

Oute pou tha mas psaxoun :-)

Anna12:

Αποστολή

2. A

Α(να)σφάλεια στο Διαδίκτυο

ΆΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΧΑΡΤΙ

1. Duffy_Duck: Γεια σου. Ηλικία/φύλο/τοποθεσία.
Anna12: Γεια. 12/κορίτσι/Μαρούσι.

Γιατί ο συνομιλητής μας μάς ζητάει τόσα προσωπικά στοιχεία; Αφού δεν τον γνωρίζουμε, τι κάνουμε; Εγκρίνετε την απάντηση της Άννα12;

2. D: Είδες την καινούρια ταινία κινουμένων σχεδίων που βγήκε;
A: Ναι, δε μου άρεσε καθόλου, βαρεθήκαμε από τα πρώτα λεπτά τόσο πολύ που τελικά αποφασίσαμε με το Στέφανο να φύγουμε στο διάλειμμα και να πάμε να περπατήσουμε στη γειτονιά του σχολείου.

Είναι κακό να πούμε τη γνώμη μας για μια ταινία;

Πειράζει να αποκαλύψουμε στοιχεία φίλου μας; Γιατί;

Είναι έξυπνο να αποκαλύπτουμε τις συνήθειές μας; Γιατί;

3. D: Πού είναι το σχολείο σου; Μένεις μακριά;
A: Είναι κοντά στην κεντρική πλατεία. Ευτυχώς μένω και κοντά και δε χρειάζεται να περπατάω πολύ για να φτάσω. Χτες, μάλιστα, ξύπνησα τόσο αργά που τρέχοντας πρόλαβα να μπω στην τάξη. Αλήθεια, πώς τα πας στο σχολείο;

Ο D μπορεί να βρει την A στο φυσικό κόσμο;

Πού;

Γιατί;

Α(να)σφάλεια στο Διαδίκτυο

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΧΑΡΤΙ

4. D: Έτσι κι έτσι. Κουράζομαι πολύ, άσε που σε αρκετά μαθήματα δε βρίσκω ενδιαφέρον και συχνά βαριέμαι. Δεν καταλαβαίνω γιατί μας διδάσκουν πράγματα που δε βρίσκουν ανταπόκριση στη ζωή. Τι με νοιάζει τι έγινε στη βυζαντινή εποχή; Εγώ προτιμώ να παίζω ηλεκτρονικά παιχνίδια και να κάνω chat στο Διαδίκτυο.

A: Δεν έχεις και πολύ άδικο. Κι εγώ θέλω να ασχολούμαι με τον υπολογιστή, μου αρέσουν όμως και τα μαθηματικά. Οι σπαζοκεφαλίες μου ακονίζουν το μυαλό. Και η Ιστορία. Δε μου φαίνεται όμως και τόσο βαρετή. Μου αρέσει να ταξιδεύω σε διαφορετικούς πολιτισμούς και να γνωρίζω άλλες εποχές. Με κουράζει, βέβαια, και όταν δεν προλαβαίνω να τη διαβάσω εύχομαι να μην είμαι στο σχολείο.

Πειράζει να αποκαλύπτω τα προσωπικά μου ενδιαφέροντα; Γιατί;

Είναι έξυπνο να αποκαλύπτω τα συναισθήματά μου στο Διαδίκτυο; Γιατί;

5. D: Τι;;;;; Με κοροϊδεύεις;;;;; Το σχολείο είναι απαίσιο. Συχνά, μάλιστα, κάνω κοπάνες και βγαίνω με άλλα παιδιά. Είσαι καμιά φορά να συναντηθούμε; Έτσι, για πλάκα. Να δεις που κανείς δε θα το καταλάβει!!

A:

Σας έπεισε ο νέος διαδικτυακός σας «φίλος» ότι θα είναι καλή παρέα; Γιατί;

Υπάρχει περίπτωση να έχει πει ψέματα για κάτι; Για ποια πράγματα;

Πόσο «πλάκα» έχει να κάνουμε κάτι που δε θα γνωρίζει κανείς; Ούτε οι γονείς μας;

Τι θα απαντούσατε αν ήσασταν η A ;

2. A

Α(να)σφάλεια στο Διαδίκτυο

ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Σχόλια

1. Η ανοιχτή επικοινωνία στο Διαδίκτυο μπορεί να κρύβει πολλούς κινδύνους, τους οποίους, συχνά, είναι δύσκολο να διαγνώσουμε, εξαιτίας της ανωνυμίας που διατηρείται, εφόσον δε γνωρίζουμε και δε βλέπουμε τα πρόσωπα των συνομιλητών μας. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις όπου, σε συζητήσεις στο *chat room*, **οι διάλογοι δεν είναι ειλικρινείς**. Όπως συμβαίνει στο φυσικό κόσμο, έτσι και στο Διαδίκτυο υπάρχουν κακόβουλοι, οι οποίοι θα προσπαθήσουν **να εκμεταλλευτούν** την ανωνυμία τους και την έλλειψη της φυσικής τους εικόνας στην οθόνη μας. Τα άτομα που επιδιώκουν να μας εξαπατήσουν ξεκινούν συζητήσεις μαζί μας με σκοπό να αναπτύξουν φιλική σχέση και να αποσπάσουν όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον τόπο διαμονής μας, τα ενδιαφέροντα, τις εμπειρίες και τα χόμπι μας.
2. Δεν είναι κακό να ανταλλάξουμε τις εντυπώσεις μας από διάφορες δραστηριότητες. Ωστόσο, οι κακόβουλοι που θέλουν να μας πλησιάσουν θα συνδυάσουν όσα τους αναφέρουμε και θα εκμεταλλευτούν τα ενδιαφέροντά μας προκειμένου να **εξασφαλίσουν την οικειότητά μας** απέναντί τους. Δεν πρέπει ποτέ να αποκαλύπτουμε τις συνήθειές μας ούτε τα ονόματα φίλων μας ή οτιδήποτε μπορεί να βοηθήσει κάποιον άγνωστο διαδικτυακό συνομιλητή στο να μας εντοπίσει στο φυσικό κόσμο.
3. Έχει αναφέρει την πόλη, την κεντρική πλατεία και την άμεση πρόσβαση από το σπίτι στο σχολείο. Δεν είναι, επομένως, δύσκολο κάποιος **να συνδυάσει** όλες τις πληροφορίες και **να εντοπίσει** την περιοχή που συχνάζει η κοπέλα.
4. Αν παρομοιάσουμε το διαδικτυακό κόσμο με το φυσικό, το *chat room* είναι σαν να βγαίνουμε στο δρόμο, να συζητάμε και να δίνουμε πληροφορίες για τον εαυτό μας **με όποιον συναντήσουμε τυχαία**. Ας μην αποκαλύπτουμε, λοιπόν, για τον εαυτό μας καμία πληροφορία που θα έδινε σε έναν άγνωστο την ευκαιρία να καταλάβει το χαρακτήρα μας. Όσο πιο **σοβαρό και σταθερό χαρακτήρα** δείχνουμε τόσο πιο δύσκολα θα προσπαθήσει κάποιος κακόβουλος να μας εξαπατήσει.

5. Δεν ξεχνάμε ποτέ ότι οι άνθρωποι που γνωρίζουμε μέσα από το Διαδίκτυο **δεν είναι πάντοτε αυτοί που μας λένε**. Πολλές φορές λένε ψέματα για την ηλικία τους και τα πραγματικά τους ενδιαφέροντα και ενώ συστήνονται ως συνομήλικοί μας, μπορεί να είναι στην πραγματικότητα πολύ μεγαλύτεροι μας. Τέτοιοι άνθρωποι είναι πολύ υπομονετικοί και δεν έχουν κανένα πρόβλημα να περιμένουν πολλούς μήνες μέχρι να μας πείσουν να τους εμπιστευτούμε και τελικά να τους συναντήσουμε σε κάποιο μέρος που θα μας προτείνουν αυτοί, με πρόθεση να μας βλάψουν. Πρέπει να **είμαστε υποψιασμένοι** και επιπλέον να **ενημερώνουμε πάντοτε τους γονείς μας** για τους νέους διαδικτυακούς μας φίλους. Ακόμη κι αν δεν «ξέρουν» από υπολογιστές, σίγουρα έχουν περισσότερες εμπειρίες που μπορούν να μας προστατεύσουν από κακοτοπιές.

Πρέπει πάντα να θυμόμαστε ότι στο Διαδίκτυο εμείς έχουμε τον έλεγχο. Εάν κάνουμε *chat* και αισθανθούμε ότι κάποιος μας ενοχλεί, **μπορούμε απλώς να σταματήσουμε την συνομιλία με ένα κλικ**. Εάν κάποιος συνεχίσει να μας παρενοχλεί χρησιμοποιώντας το *ηλεκτρονικό μας ταχυδρομείο*, τότε το καλύτερο που μπορούμε να κάνουμε είναι να **μπλοκάρουμε τα μηνύματα** αυτά, έτσι ώστε να μην φτάνουν στον υπολογιστή μας. Τέλος, μπορούμε να αλλάξουμε την ηλεκτρονική μας διεύθυνση.

2. Β

Κάνουμε επανάληψη συμπληρώνοντας τις προτάσεις

Άσκηση στο χαρτί

Συμπληρώστε τα κενά με τις λέξεις που δίνονται:

(συμπεριλάβουμε, ταυτόχρονη, εκμεταλλευτούν, προσελκύσουν, εμείς, σταματήσουμε, γνωρίζουμε, προφορικός, πραγματικό, ειλικρινείς)

1. Ένα *δωμάτιο ανοιχτής επικοινωνίας (chat room)* προσφέρει άμεση (συγχρονισμένη) επικοινωνία σε χρόνο.
2. Στις συνομιλίες σε *chat room* σχεδόν κυριαρχεί ο σύντομος λόγος, με τη χρήση κωδίκων και συντομεύσεων.
3. Στο *chat room* μπορεί να γίνει συζήτηση με περισσότερους από δύο «συνομιλητές».
4. Με τα *instant messaging programmes* μπορούμε να επικοινωνήσουμε μόνο με εκείνους που επιλέξαμε από τη λίστα των διευθύνσεων του *ηλεκτρονικού* μας *ταχυδρομείου*, με άλλα λόγια με μια συγκεκριμένη ομάδα ατόμων.
5. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις, όπου σε συζητήσεις στο *chat room*, οι διάλογοι δεν είναι
6. Στο Διαδίκτυο υπάρχουν κακόβουλοι, οι οποίοι θα προσπαθήσουν να την ανωνυμία τους.
7. Εάν κάνουμε *chat*, και αισθανθούμε ότι κάποιος μας ενοχλεί, μπορούμε απλώς να τη συνομιλία με ένα κλικ.
8. Οι άνθρωποι που μόνο μέσα από το Διαδίκτυο δεν είναι πάντοτε αυτοί που μας λένε ότι είναι.
9. Το *grooming* είναι η διαδικασία κατά την οποία παιδόφιλοι χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο για να παιδιά.
10. Όταν στέλνουμε το ίδιο μήνυμα σε διαφορετικούς ανθρώπους που δε γνωρίζουν ο ένας τον άλλον, πρέπει να όλες τις διευθύνσεις στον τομέα «*bcc*».

8. γνωρίζουμε, 9. εμείς, 10. συνομιλία, 11. πραγματικό, 12. ταυτόχρονη, 13. προσελκύσουν, 14. ειλικρινείς, 15. γνωρίζουμε

Απαντήσεις: 1. πραγματικό, 2. προφορικός, 3. ταυτόχρονη, 4. εμείς, 5. ειλικρινείς, 6. εκμεταλλευτούν, 7. σταματήσουμε,

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3

ΣΤΟΧΟΣ

Εξοικειωνόμαστε με βασικούς κανόνες του *netiquette*

Τα παιδιά καλούνται να βρουν ομοιότητες και διαφορές του ηλεκτρονικού με το παραδοσιακό ταχυδρομείο, εμβαθύνοντας μέσα από τη συζήτηση με τα υπόλοιπα παιδιά και με τον εκπαιδευτικό τους στους βασικούς κανόνες καλής συμπεριφοράς στην επικοινωνία μας στο Διαδίκτυο.

3 . A

Ομοιότητες – διαφορές του ηλεκτρονικού με το παραδοσιακό ταχυδρομείο

3 . B

Ακροστιχίδα

3. A

Ομοιότητες – διαφορές του ηλεκτρονικού
με το παραδοσιακό ταχυδρομείο

ΆΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΧΑΡΤΙ

Βρείτε μερικές ομοιότητες και διαφορές του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου με την παραδοσιακή ταχυδρομική αλληλογραφία.

E-MAIL		TACHYDROMEIO
	Κόστος	
	Ταχύτητα αποστολής	
	Ταυτόχρονη και άμεση ενημέρωση πολλών φίλων	
	Τροποποίηση μηνύματος, αλλαγή σχεδίου (ημέρας, ώρας)	
	Χρήση πρόσθετου υλικού (π.χ. φωτογραφίες)	
	Ευγενικοί τρόποι	
	Τρόποι έκφρασης των συναισθημάτων μας	
	Σεβασμός στα προσωπικά στοιχεία των παραληπτών που δε γνωρίζονται μεταξύ τους	

3. A

Ομοιότητες – διαφορές του ηλεκτρονικού
με το παραδοσιακό ταχυδρομείοΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Σχόλια

Κόστος: Η αποστολή ενός *e-mail* δεν μας κοστίζει σε αντίθεση με την παραδοσιακή αλληλογραφία, όπου ο προορισμός και το βάρος της επιστολής καθορίζουν το κόστος.

Ταχύτητα: Μόλις κάνουμε κλικ στην *Αποστολή (send)* το ηλεκτρονικό μήνυμα έχει φθάσει στον προορισμό του σε αντίθεση με το παραδοσιακό γράμμα που ακολουθεί πιο χρονοβόρες διαδικασίες.

Ταυτόχρονη και άμεση ενημέρωση πολλών φίλων: Με ένα *e-mail* μπορούμε να ενημερώσουμε αυτοστιγμεί όλους τους ενδιαφερόμενους ενώ στην παραδοσιακή αλληλογραφία η ανταπόκριση των μέσων μεταφοράς καθορίζει το χρόνο παραλαβής της επιστολής μας.

Τροποποίηση μηνύματος, αλλαγή σχεδίου (ημέρας, ώρας): Με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο έχουμε τη δυνατότητα να ενημερώσουμε άμεσα τους ενδιαφερόμενους για τυχόν αλλαγές της τελευταίας στιγμής, ενώ στην παραδοσιακή αλληλογραφία αυτό είναι πρακτικά αδύνατο.

Χρήση πρόσθετου υλικού (π.χ. φωτογραφίες): Πολύ εύκολα μπορούμε να συμπεριλάβουμε πρόσθετο υλικό στο *e-mail* μας χωρίς να μας κοστίσει το βάρος, όπως συμβαίνει σε μια παραδοσιακή επιστολή.

Χρήση συντομογραφιών: Τόσο ένα *e-mail* όσο και μια παραδοσιακή επιστολή μπορούν να έχουν χαρακτήρα ανεπίσημο και πιο φιλικό ανάλογα με την περίπτωση. Συνηθίζεται, όμως, στα ανεπίσημα *e-mail* να πληκτρολογούμε εκφράσεις με συντομογραφίες και αρκτικόλεξα.

Ευγενικοί τρόποι: Δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι στο Διαδίκτυο ακολουθούμε τους ίδιους κανόνες καλής συμπεριφοράς που έχουμε μάθει στο φυσικό κόσμο. Επομένως, η γραφή μας πρέπει να είναι προσεγμένη.

Τρόποι έκφρασης των συναισθημάτων μας: Η χρήση των εικονιδίων συναισθημάτων (*emoticons*) που δημιουργούμε με το πληκτρολόγιο είναι πολύ συχνή στα ανεπίσημα *e-mail* για να εκφράσουμε τη χαρά, τη λύπη, την έκπληξή μας.

Σεβασμός στα προσωπικά στοιχεία των παραληπτών που δε γνωρίζονται μεταξύ τους: Εάν στέλνουμε το ίδιο *e-mail* σε διαφορετικούς ανθρώπους που δε γνωρίζουν ο ένας τον άλλον, πρέπει να συμπεριλάβουμε όλες τις διευθύνσεις στον τομέα «*bcc*» (*blind carbon copy, κρυφό αντίγραφο κοινοποίησης*). Έτσι **αποφεύγουμε τη δημοσίευση της διεύθυνσης** του κάθε παραλήπτη στους άλλους, κάτι που στην παραδοσιακή αλληλογραφία ισχύει ούτως ή άλλως.

3. B

Ακροστιχίδα

ΆΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΧΑΡΤΙ

Συμπληρώστε την ακροστιχίδα με τους κατάλληλους ορισμούς. Με το πρώτο γράμμα κάθε λέξης θα σχηματιστεί κάθετα το *savoir vivre* στο Διαδίκτυο (αγγλική λέξη με ελληνικά γράμματα).

1. Συντομογραφία για το 'Ιντερνετ.
2. Τα *emoticons* είναι που πληκτρολογούμε για να εκφράζουμε τα συναισθήματά μας.
3. Συνομιλία στο Διαδίκτυο σε πραγματικό χρόνο (αγγλική λέξη με ελληνικά γράμματα).
4. «Κρυολόγημα» του ηλεκτρονικού υπολογιστή.
5. Δεν αποκαλύπτουμε σε κανέναν τον πρόσβασης του *e-mail* μας.
6. Τι σημαίνει η συντομογραφία *thnx* (στα ελληνικά);
7. Το ηλεκτρονικό υπερέχει σε ταχύτητα του παραδοσιακού.

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									

2

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΘΕΩΡΙΑ

- 1 Τι είναι τα ιστολόγια;
- 2 Πώς επικοινωνούμε μέσω των ιστολογίων;
- 3 Κανόνες ασφάλειας κατά τη σύνθεση και τη χρήση ενός ιστολογίου
- 4 Δημιουργώντας το δικό μας ιστολόγιο - δυνατότητες σύνθεσης

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- 1 Μαθαίνουμε να συνθέτουμε και να διαμορφώνουμε το δικό μας χώρο στον παγκόσμιο ιστό (1 Άσκηση)
- 2 Διαμορφώνουμε στο ιστολόγιό μας τις προσωπικές μας ρυθμίσεις (4 Ασκήσεις)
- 3 Εμπλουτίζουμε το ιστολόγιο με υλικό (2 Ασκήσεις)

Εισαγωγή

Μαζί με την ανάπτυξη της τεχνολογίας εξελίσσονται και τα μέσα που την υπηρετούν. Έτσι, λοιπόν, το Διαδίκτυο δεν παραμένει στατικό, αλλά αναδιαμορφώνεται συνεχώς, επεκτείνοντας την επικοινωνία μας και προάγοντας την ενεργό συμμετοχή μας στη δημιουργία της πληροφορίας. Στο λεγόμενο - πια - Web 2.0, με τη βοήθεια διαδραστικών εφαρμογών, μεταβαίνουμε από το παθητικό Διαδίκτυο σε ένα Διαδίκτυο, όπου η πλοήγησή μας μπορεί να αποκτήσει πολύ διαδραστική μορφή, χωρίς ταυτόχρονα να απαιτούνται από εμάς τεχνικές γνώσεις.

Σε αυτό το κεφάλαιο, λοιπόν, μαθαίνουμε **να συνθέτουμε και να διαμορφώνουμε το δικό μας χώρο στον παγκόσμιο ιστό**, απ' όπου μπορούμε να επεκτείνουμε και να βελτιώσουμε την επικοινωνία μας με ανθρώπους που η φυσική επαφή μαζί τους μπορεί να είναι δυσχερής.

Ειδικότερα, μέσα από τη θεωρία και τις **δραστηριότητες** του κεφαλαίου **μαθαίνουμε να δημιουργούμε ένα ιστολόγιο (blog)**, την προσωπική μας ιστοσελίδα στο Διαδίκτυο, απ' όπου έχουμε την ευχέρεια να προωθήσουμε τις απόψεις μας, τις εμπειρίες, τα ερωτήματά μας για κάθε θέμα που μας απασχολεί, να ανταλλάξουμε ιδέες και να εξάγουμε εποικοδομητικά συμπεράσματα. Ανακαλύπτουμε, έτσι, ότι το Διαδίκτυο είναι στα χέρια μας, ότι μπορούμε να καθορίσουμε σε ένα βαθμό τη διατύπωση, την ορθότητα και τη σαφήνεια των πληροφοριών που αντλούμε από τον παγκόσμιο ιστό, και τελικά μπορούμε να συμβάλουμε στην καλλιέργεια της γνώσης ακόμα και μέσα από τον εικονικό κόσμο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Είμαστε πολύ προσεκτικοί στην επιλογή των στοιχείων που αποφασίζουμε να συμπεριλάβουμε στο *blog* μας. Θυμόμαστε πάντα ότι το ιστολόγιο αποτελεί μέρος της δημόσιας εικόνας μας.

ΣΤΟΧΟΣ

**Μαθαίνουμε
να διαμορφώνουμε
τον προσωπικό μας χώρο
στον παγκόσμιο ιστό
χρησιμοποιώντας
τα ιστολόγια.**

*Ημερολόγιο αν θέλεις
ηλεκτρονικό
Ξέχνα το τετράδιο
το κλασικό
Και φτιάξε ιστολόγιο
μαναδικό!*

Δημιουργώντας Ιστολόγια στο Διαδίκτυο

ΘΕΩΡΙΑ

1 Τι είναι τα ιστολόγια (*blogs* ή *weblogs*);

Τα *blogs* είναι ιστοχώροι τους οποίους έχουμε τη δυνατότητα να δημιουργήσουμε μόνοι μας στο Διαδίκτυο και εκεί μπορούμε να καταχωρίσουμε οτιδήποτε θέλουμε να μοιραστούμε με τους οικείους μας αλλά και με όλους τους χρήστες του Διαδικτύου, εφόσον το επιθυμούμε. Τα ιστολόγια **διαφέρουν από τις άλλες ιστοσελίδες του Διαδικτύου** καθώς αυτά έχουν τη μορφή εικονικών ημερολογίων, η οργάνωσή τους, δηλαδή, γίνεται με έναν πιο χαλαρό τρόπο, μπορούν να περιλαμβάνουν και πληροφορίες λιγότερο επίσημες ή να ενημερώνονται από τους δημιουργούς τους σε όχι τακτικά διαστήματα, σε αντίθεση με τις ιστοσελίδες που επιδιώκουν την τυπικά οργανωμένη, άμεση και έγκυρη ενημέρωση όσων αναζητούν πληροφορίες από το Διαδίκτυο. Χωρίς να απαιτούνται ειδικές τεχνικές γνώσεις **όλοι έχουμε τη δυνατότητα να δημιουργήσουμε ένα ιστολόγιο** και να το εμπλουτίσουμε με υλικό που μας ενδιαφέρει.

2 Πώς επικοινωνούμε μέσω των ιστολογίων;

Έχουμε ήδη αναφέρει τόσους διαφορετικούς τρόπους με τους οποίους διευκολύνεται η επικοινωνία μας με τη βοήθεια του Διαδικτύου. Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (*e-mail*), τα προγράμματα άμεσων μηνυμάτων (*instant messaging programs*), τα δωμάτια ανοιχτής επικοινωνίας (*chat room*). Ποια ανάγκη στην επικοινωνία μας έρχονται, λοιπόν, να καλύψουν τα ιστολόγια;

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

weblog ή blog

Η λέξη *weblog* προέρχεται από το συνδυασμό δύο λέξεων: *web* που σημαίνει Διαδίκτυο και *log* που σημαίνει καταχώρηση. Συνήθως χρησιμοποιείται η σύντμηση *blog* από τις λέξεις *binary* και *log* (ψηφιακή καταχώριση).

Μπορούμε να συνθέσουμε ένα ιστολόγιο όταν θέλουμε:

- Να δημιουργήσουμε έναν **εικονικό χώρο συγκέντρωσης και ανάρτησης πληροφοριών** για θέματα που μας ενδιαφέρουν.
- Να οργανώσουμε τις πληροφορίες **ανά θεματικές** ώστε να μπορούμε να τις διαχειριστούμε πιο εποικοδομητικά.
- Να εμπλουτίσουμε τις πληροφορίες με **εικόνες, βίντεο και επιπλέον διαδικτυακές συνδέσεις** ώστε οι θεματικές μας να καταστούν πληρέστερες.
- Να **μοιραστούμε το χώρο αυτό με οικείους** που έχουν κοινά ενδιαφέροντα. Έτσι, κατορθώνουμε να μοιραστούμε τη γνώση, τις εμπειρίες και τις απόψεις μας.
- Να δεχθούμε **σχόλια και παρατηρήσεις** στα θέματα που αναρτούμε και να προαχθεί ο διάλογος και η επικοινωνία με συγκεκριμένες ομάδες που μας ενδιαφέρουν, αλλά και με ευρύτερο κοινό, που η φυσική επικοινωνία μαζί τους είναι περιορισμένη.
- Να οργανώσουμε **κοινές βάσεις συζήτησης** στις θεματικές που μας ενδιαφέρουν. Έτσι, κατορθώνουμε να προωθήσουμε τη δραστηριοποίηση των μελών και να οδηγηθούμε σε πολύπλευρα και εποικοδομητικά **συμπεράσματα**.

3 Κανόνες ασφάλειας κατά τη σύνθεση και χρήση ενός ιστολογίου

- Ένας από τους μεγαλύτερους κινδύνους στα *blogs* είναι το να μπει κανείς στον πειρασμό να αποκαλύψει **προσωπικές πληροφορίες** που ενδέχεται να διαδοθούν σε όλο τον κόσμο και να χρησιμοποιηθούν εις βάρος του (π.χ. κλοπή ταυτότητας). Γι' αυτό, λοιπόν, αποφεύγουμε κάτι τέτοιο.
- Αν αποφασίσουμε να αναρτήσουμε μια προσωπική φωτογραφία μας, επιλέγουμε κάποια στην οποία **δε φαίνονται ευδιάκριτα** τα χαρακτηριστικά μας.
- Προκειμένου να προστατεύσουμε την ταυτότητά μας, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε κάποιο **ψευδώνυμο**. Θυμόμαστε ότι όλοι έχουμε δικαίωμα να προστατεύσουμε την ιδιωτική μας ζωή. Αν σκοπεύουμε να δημοσιεύσουμε πληροφορίες και εικόνες για τρίτους, πρέπει πρώτα να πάρουμε **την άδειά τους**.

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Ανάρτηση (post)

Ονομάζεται κάθε δημοσίευση των χρηστών σε ομάδες συζητήσεων, φόρουμ, *blogs* και άλλες ιστοσελίδες που επιτρέπουν τη συμμετοχή των επισκεπτών.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τι σημαίνει κλοπή ταυτότητας;

Ανατρέξτε στο Κεφάλαιο 4, *Δικαιώματα και υποχρεώσεις στο Διαδίκτυο*, «Τι προβλήματα είναι πιθανό να αντιμετωπίσουμε στις *online* συναλλαγές», σσ. 99-100.

- Έχουμε πάντα υπόψη πως ό,τι «ανεβάζουμε» στο Διαδίκτυο **μένει εκεί για πάντα**. Ακόμη κι αν εμείς το διαγράψουμε από το ιστολόγιό μας, ποτέ δεν είμαστε σίγουροι πόσοι άλλοι χρήστες του Διαδικτύου το έχουν εντοπίσει και το έχουν αποθηκεύσει στους υπολογιστές τους, ούτε πώς μπορούν να το εκμεταλλευτούν. Επομένως, προσέχουμε ιδιαίτερα ποια στοιχεία μας και ποιες πληροφορίες διοχετεύουμε στον παγκόσμιο ιστό.
- Πολλοί παροχείς λογισμικού *blog* μάς επιτρέπουν να κάνουμε μέρη του, ή ακόμη και ολόκληρο το *blog* προσβάσιμο μόνο από άτομα που έχουν **κωδικό πρόσβασης**, δηλαδή τα άτομα που εμείς θα υποδείξουμε. Εάν επιθυμούμε να ανταλλάξουμε πιο προσωπικές πληροφορίες (π.χ. οικογενειακές φωτογραφίες) στο ιστολόγιό μας, θα ήταν καλό να αναζητήσουμε αυτή την υπηρεσία κατά το στήσιμο του *blog*.
- Μπορούμε να **αποφύγουμε την εμφάνιση του *blog* μας** στα αποτελέσματα των *μηχανών αναζήτησης*. Για να το κάνουμε αυτό, μπορούμε να συμβουλευτούμε το μενού *Βοήθεια* ή τις *Συχνές Ερωτήσεις* στην ιστοσελίδα του παρόχου μας. Θα μας δοθεί κείμενο μεγέθους μιας σειράς που θα πρέπει να τοποθετήσουμε στην επικεφαλίδα του ιστολογίου μας με το οποίο οι *μηχανές αναζήτησης* θα το παρακάμπτουν.
- Σεβόμαστε την **πνευματική ιδιοκτησία**. Δεν πρέπει να χρησιμοποιούμε υλικό (π.χ. κείμενο, εικόνα, ήχο, βίντεο) ή διακοσμητικό μοτίβο από *blogs* άλλων ατόμων χωρίς την άδειά τους.
- Ποτέ δε δημοσιεύουμε **προσβλητικό** (π.χ. ρατσιστικό) ή **παράνομο υλικό**.
- Ακολουθούμε τους **κανόνες σωστής συμπεριφοράς στο Διαδίκτυο (netiquette)**. Δεν προκαλούμε ανταγωνισμούς ανάμεσα σε *bloggers* και δε δημοσιεύουμε υλικό που μπορεί να είναι προσβλητικό προς κάποια άτομα.
- Θυμόμαστε πως ο,τιδήποτε διαβάζουμε σε κάποιο ιστολόγιο έχει γραφτεί από κάποιο άγνωστο σε εμάς άτομο, το οποίο δεν είναι απαραίτητως ειδικό στα θέματα που αναρτά. Επομένως, προτού πιστέψουμε τις πληροφορίες που βρήκαμε εκεί, φροντίζουμε **να τις διασταυρώνουμε**.
- Αναγνωρίζουμε τη λειτουργία των ιστολογίων ως **εργαλεία επικοινωνίας**. Ας μην υποτιμούμε, ωστόσο, τη **φυσική, άμεση επικοινωνία** και το **διάλογο** με τους οικείους και τους συναδέλφους μας, όταν αυτό είναι εφικτό.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Το κάθε βήμα για τη δημιουργία του ιστολογίου μας επεξηγείται από τον παροχέα αναλυτικά. Αν, όμως, έχουμε επιπλέον απορίες, μπορούμε να συμβουλευτούμε τη διασύνδεση *Συνηθισμένες Ερωτήσεις (FAQ, Frequently Asked Questions)*, μια τράπεζα συνήθων και εύλογων ερωτήσεων και απαντήσεων που δίνονται σχετικά με προβλήματα που ενδεχομένως συναντήσουμε.

WWW

Ιστοσελίδες που παρέχουν εργαλεία και οδηγίες για τη δημιουργία *blog* είναι π.χ.:

<http://blogs.sch.gr>
<http://blogs.pathfinder.gr>
<http://el.wordpress.com/signup>
<http://www.thoughts.com>
<http://blogger.com>

4 Δημιουργώντας το δικό μας ιστολόγιο – δυνατότητες σύνθεσης

Πολλές ιστοσελίδες προσφέρουν εργαλεία για τη δημιουργία και τη δημοσίευση υλικού με τη μορφή των *blogs* βήμα προς βήμα. Αν και η κάθε ιστοσελίδα έχει διαφορετικό τρόπο δημιουργίας του *blog*, οι βασικές διαδικασίες και οι δυνατότητες που προσφέρουν είναι κοινές και μας βοηθούν:

- Να δημιουργήσουμε ένα λογαριασμό.
- Να ονομάσουμε το *blog* μας.
- Να επιλέξουμε ένα κατάλληλο διακοσμητικό μοτίβο από αυτά που μας παρέχονται για να ξεκινήσουμε.

Τότε μπορούμε **να συνθέσουμε, να προσθέσουμε ή να επεξεργαστούμε** το περιεχόμενο από μια κεντρική ιστοσελίδα που παρέχει φιλικά προς το χρήστη εργαλεία. Οι **εικόνες** και οι **σύνδεσμοι** θα κάνουν το *blog* μας ακόμη πιο ενδιαφέρον. Αν θέλουμε το ιστολόγιό μας να είναι διαδραστικό, επιλέγουμε εργαλεία που μας επιτρέπουν τη **δημοσίευση σχολίων** έτσι ώστε να μπορούμε να προσκαλούμε άλλους χρήστες να σχολιάσουν τις δημοσιεύσεις μας. Οι επισκέπτες του *blog* μας μπορούν να σχολιάζουν επί του περιεχομένου που δημοσιεύουμε, πατώντας τον αντίστοιχο σύνδεσμο στο τέλος κάθε δημοσίευσης.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Με τη **Δραστηριότητα 1** δημιουργούμε το δικό μας ιστολόγιο με απλά βήματα. Με τη **Δραστηριότητα 2** διαμορφώνουμε στο ιστολόγιό μας τις προσωπικές μας ρυθμίσεις. Με τη **Δραστηριότητα 3** εμπλουτίζουμε το ιστολόγιο με υλικό.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1

ΣΤΟΧΟΣ

Μαθαίνουμε να συνθέτουμε και να διαμορφώνουμε
το δικό μας χώρο στον παγκόσμιο ιστό

Μέσα από απλά βήματα, τα παιδιά μαθαίνουν να δημιουργούν ένα δικό τους ιστολόγιο με τις βασικές επιλογές. Μαθαίνουν ποια στοιχεία χρειάζονται για να καταχωριστούν ως bloggers και ποια στοιχεία χρειάζονται για να τους βρίσκουν οι επισκέπτες τους. Επίσης, διδάσκονται τη σημασία του απορρήτου του κωδικού πρόσβασής τους στο ιστολόγιό τους.

1. Α Δημιουργούμε το δικό μας ιστολόγιο με απλά βήματα

1.A

Δημιουργούμε το δικό μας ιστολόγιο με απλά βήματα

ΆΣΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Ας δούμε πώς μπορούμε να δημιουργήσουμε ένα *blog* από αρχής. Για την άσκηση θα χρησιμοποιήσουμε την ιστοσελίδα www.blogger.com ακολουθώντας τα βασικά βήματα.

1. Μπαίνουμε στην ιστοσελίδα: www.blogger.com.
2. **Επιλέγουμε:** Δημιουργία ιστολογίου (βλ. εικ. 2.1).

Εικ. 2.1: Δημιουργία ιστολογίου στο www.blogger.com

3. Για να δημιουργήσουμε *λογαριασμό* ακολουθούμε τις οδηγίες εγγραφής που μας δίνει το *Google* στην καρτέλα 1 (βλ. εικ. 2.2). Πληκτρολογούμε, λοιπόν, τη **διεύθυνση** του *e-mail* μας, τον **κωδικό πρόσβασης** και το **όνομα** που θέλουμε να εμφανίζεται στο ιστολόγιό μας, προκειμένου να καταχωριστούν στο *Blogger*. Αυτά τα στοιχεία θα μας ζητούνται κάθε φορά που θέλουμε να εισαχθούμε στο ιστολόγιό μας. Φροντίζουμε να διατηρούμε **απόρρητο τον κωδικό πρόσβασής μας** στο ιστολόγιο ή τον μοιραζόμαστε μόνον με τους χρήστες που έχουμε αποφασίσει ότι θα έχουν άδεια να αναρτούν θέματα στο ιστολόγιο, ώστε να διατηρήσουμε το απόλυτο δικαίωμα στην επεξεργασία των θεμάτων του.

1.A

Δημιουργούμε το δικό μας ιστολόγιο με απλά βήματα

ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Στο κάτω μέρος της ιστοσελίδας υπάρχει μέσα σε ένα πλαίσιο μια μπερδεμένη λέξη (η λεγόμενη **λεκτική επαλήθευση**), που μόνο με το μάτι μπορούμε να αναγνωρίσουμε, και μας ζητείται **να πληκτρολογήσουμε ό,τι βλέπουμε**. Αυτό το βήμα ελαχιστοποιεί τις πιθανότητες να γράψει κάποιος ένα πρόγραμμα που να δημιουργεί ψεύτικα *blogs*. **Πληκτρολογούμε τη λέξη που βλέπουμε** στο πλαίσιο και κατόπιν **επιλέγουμε: Συνεχίστε** (βλ. εικ. 2.2).

Εικ. 2.2: Καρτέλα 1 - Καταγράφουμε τα στοιχεία μας για τη δημιουργία του ιστολογίου μας

Αν έχουμε κάνει κάποιο λάθος, η ιστοσελίδα δεν προχωράει στην επόμενη καρτέλα. Μας επισημαίνει με κόκκινα γράμματα το σφάλμα, προκειμένου να το διορθώσουμε προτού μεταβούμε στην επόμενη καρτέλα.

1.A

Δημιουργούμε το δικό μας ιστολόγιο με απλά βήματα

ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Αν δεν έχουμε ήδη λογαριασμό *e-mail* ακολουθούμε πρώτα τα βήματα:

- Επιλέγουμε έναν πάροχο δωρεάν *ηλεκτρονικού ταχυδρομείου*, π.χ. mail.google.com.
 - **Επιλέγουμε: εγγραφή (sign up).**
 - Στη νέα σελίδα που ανοίγεται, **συμπληρώνουμε** τα **στοιχεία** μας: την **ταυτότητα χρήστη (user name/user ID)** που θέλουμε να έχουμε για να τη γνωρίζει όποιος επικοινωνεί μαζί μας διαδικτυακά και τον **κωδικό πρόσβασης (password)** στο ταχυδρομείο μας, τον οποίο θα γνωρίζουμε μόνο εμείς.
4. Στην καρτέλα 2 του *Google* ορίζουμε το **όνομα** που θέλουμε να δώσουμε στο ιστολόγιό μας (είτε με ελληνικούς είτε με λατινικούς χαρακτήρες). Επιπλέον, **επινοούμε μια διαδικτυακή διεύθυνση** που θα πληκτρολογούν οι επισκέπτες για να αποκτήσουν πρόσβαση στο ιστολόγιό μας (με λατινικούς χαρακτήρες). Φροντίζουμε, βέβαια, να ελέγξουμε κατά πόσο η διαδικτυακή διεύθυνση που επιλέξαμε είναι **διαθέσιμη**. Αν δεν είναι διαθέσιμη, μας το επισημαίνει η ίδια η ιστοσελίδα, επομένως εφευρίσκουμε μια άλλη και επανελέγχουμε τη διαθεσιμότητα (βλ. εικ. 2.3).

Π.χ. toistologiomou.blogspot.com

Σ' αυτήν την καρτέλα έχουμε τη δυνατότητα να προχωρήσουμε και σε πιο σύνθετες επιλογές, οι οποίες, όμως, μπορούν να ρυθμιστούν αργότερα.

Εικ. 2.3: Καρτέλα 2α - Καταγράφουμε το όνομα του ιστολογίου μας και τη διαδικτυακή του διεύθυνση

● ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

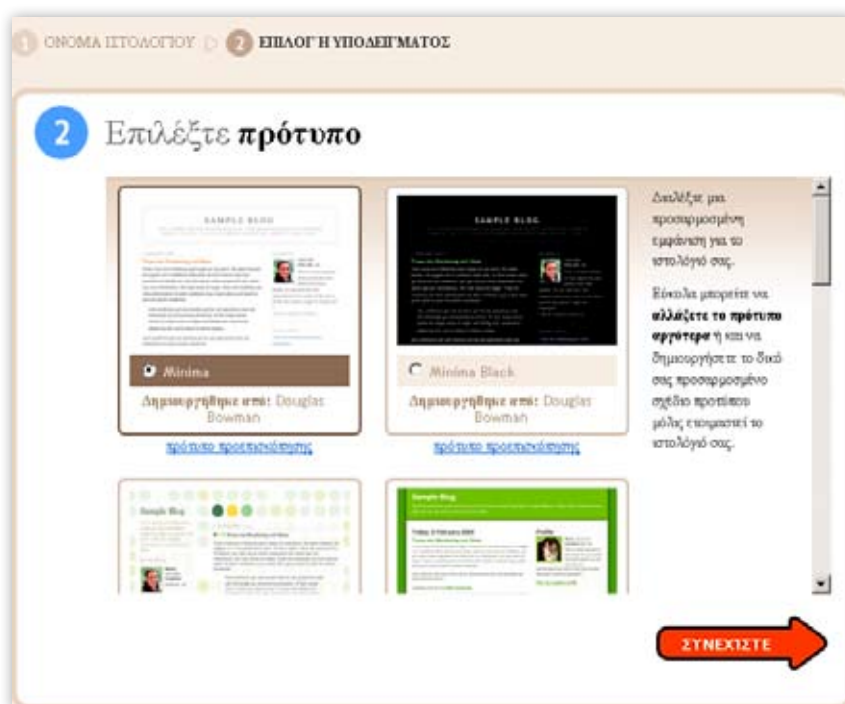
Πώς δημιουργούμε ένα ασφαλή λογαριασμό *e-mail*; Ανατρέξτε στο Κεφάλαιο 4, *Δικαιώματα και υποχρεώσεις στο Διαδίκτυο*, Δραστηριότητα 1, Άσκηση Β, σσ. 111-112.

Δημιουργούμε το δικό μας ιστολόγιο με απλά βήματα

ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

5. Η καρτέλα 2 συνεχίζεται για να επιλέξουμε ως βάση του ιστολογίου μας **ένα πρότυπο**, με τα χρώματα και τη διάταξη που μας αρέσει να εμφανίζονται οι αναρτήσεις μας. Αργότερα μπορούμε να αλλάξουμε τη μορφή του ιστολογίου μας και να το προσαρμόσουμε στην αισθητική και τη λειτουργικότητα που προτιμούμε. Κατόπιν **επιλέγουμε**: *Συνεχίστε* (βλ. εικ. 2.4).

Εικ. 2.4: Καρτέλα 2β - Επιλέγουμε το πρότυπο σύμφωνα με το οποίο θέλουμε να εμφανίζεται το ιστολόγιό μας

6. **Το ιστολόγιό μας έχει δημιουργηθεί.** Τώρα μπορούμε να συνθέσουμε, να επεξεργαστούμε, να προσθέσουμε σε θεματικές όσες πληροφορίες επιθυμούμε να μοιραστούμε με συναδέλφους, συμμαθητές και οικείους και να δεχθούμε τις παρατηρήσεις και τα σχόλιά τους.
7. Αν θέλουμε να εισαχθούμε στο ιστολόγιό μας **μόνο ως επισκέπτες** πληκτρολογούμε απλώς στην αρχική σελίδα του *Browser* μας τη διαδικτυακή του διεύθυνση, όπως θα κάναμε και για οποιαδήποτε άλλη ιστοσελίδα του Διαδικτύου.

1.A

Δημιουργούμε το δικό μας ιστολόγιο με απλά βήματα

ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Εκτός από τις παραπάνω βασικές ρυθμίσεις, μπορούμε να ορίσουμε και να διαχειριστούμε **πιο ειδικές ρυθμίσεις** πάνω στο προσωπικό μας προφίλ και στην εμφάνιση του υλικού του ιστολογίου. Για την τροποποίηση αυτών των ρυθμίσεων καθοδηγούμαστε από τις παρακάτω **τέσσερις ασκήσεις της Δραστηριότητας 2**.

Προκειμένου, λοιπόν, να εισαχθούμε στο προφίλ μας και να το επεξεργαστούμε, ακολουθούμε τα παρακάτω βήματα:

1. Μπαίνουμε στην ιστοσελίδα: www.blogger.com/home. Για να αποκτήσουμε πρόσβαση στο ιστολόγιό μας **πληκτρολογούμε** τη διεύθυνση του *e-mail* μας, τον κωδικό πρόσβασης σ' αυτό και **επιλέγουμε: Σύνδεση**.
2. Βρισκόμαστε στην αρχική σελίδα του ιστολογίου μας, δηλαδή στον *Πίνακα Ελέγχου* ή αλλιώς *Πανόπτη*. Από εδώ μπορούμε να διαχειριστούμε όλες τις ρυθμίσεις του ιστολογίου μας τόσο για την εμφάνιση του προσωπικού μας προφίλ όσο και για τις αναρτήσεις των πληροφοριών μας. Ας διαμορφώσουμε, αρχικά, τις ρυθμίσεις του προσωπικού μας προφίλ, **κάνοντας κλικ** στην επιλογή: *Επεξεργασία Προφίλ*.
3. Αν θέλουμε να κλείσουμε το ιστολόγιό μας **επιλέγουμε: Αποσύνδεση**, στην επάνω δεξιά γωνία.

Για την επεξεργασία του προφίλ μας δείτε αναλυτικά την επόμενη δραστηριότητα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

2

ΣΤΟΧΟΣ

Διαμορφώνουμε στο ιστολόγιό μας τις προσωπικές μας ρυθμίσεις

Μέσα από τέσσερις ασκήσεις, τα παιδιά μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τα εργαλεία επεξεργασίας του ιστολογίου τους για να διαμορφώσουν το προφίλ τους, να αλλάξουν τις προκαθορισμένες ρυθμίσεις, να περιορίσουν την πρόσβαση στο ιστολόγιό τους μόνο σε μια δεδομένη λίστα μελών και να κάνουν το ιστολόγιό τους διαδραστικό. Παράλληλα, υπενθυμίζεται η σπουδαιότητα προστασίας των προσωπικών στοιχείων και η σημασία του σεβασμού των πνευματικών δικαιωμάτων στη χρήση διαδικτυακού ή άλλου υλικού.

2. Α

Επεξεργασία προφίλ

2. Γ

Ρυθμίσεις διάταξης του ιστολογίου

2. Β

Ρυθμίσεις ιστολογίου

2. Δ

Προβολή του ιστολογίου

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Εύχρηστες οδηγίες για πολλές δυνατότητες που μας προσφέρει η ιστοσελίδα του www.blogger.com βρίσκουμε και στην **επιλογή: Δυνατότητες**, στο κάτω μέρος της διαχειριστικής σελίδας του Πανόπτη.

2. A

Επεξεργασία προφίλ

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

1

Σ' αυτήν την καρτέλα έχουμε τη δυνατότητα να επιλέξουμε εμείς αν θα προβάλλεται (βλ. εικ. 2.5α):

- Το πραγματικό μας όνομα και το *e-mail* μας στην αρχική σελίδα του ιστολογίου. Αν δεν το επιθυμούμε διατηρούμε την ανωνυμία μας ή χρησιμοποιούμε ψευδώνυμο.

Εικ. 2.5α: Καρτέλα επεξεργασίας προφίλ: Επιλογή ονόματος

- Επιπλέον, επιλέγουμε αν θέλουμε να εμφανίζεται μια **εικόνα** μας, ένα **σκίτσο**, ένας **πίνακας ζωγραφικής**, οτιδήποτε, δηλαδή, θεωρούμε πως μας αντιπροσωπεύει. Καλό είναι να διατηρούμε την ανωνυμία μας. Αν αποφασίσουμε να αναρτήσουμε μια φωτογραφία μας, ας επιλέξουμε κάποια στην οποία **δε φαίνονται ευδιάκριτα** τα χαρακτηριστικά μας. Μπορούμε να διαλέξουμε είτε από το αρχείο του υπολογιστή μας **κάνοντας κλικ** στην επιλογή: *Browse* (η οποία μας πλοηγεί στους φακέλους του σκληρού μας δίσκου), είτε από το Διαδίκτυο, πληκτρολογώντας στις ρυθμίσεις τη διαδικτυακή διεύθυνση της φωτογραφίας που έχουμε εντοπίσει και θέλουμε να αναρτήσουμε (βλ. εικ. 2.5β).

Επεξεργασία προφίλ

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

- Το ίδιο κάνουμε και στην περίπτωση που θέλουμε να προσθέσουμε κάποιον **ήχο** για υπόκρουση στο ιστολόγιό μας. Πληκτρολογούμε εδώ στις ρυθμίσεις τη διαδικτυακή διεύθυνση του ηχητικού κομματιού που θέλουμε να αναρτήσουμε (βλ. εικ. 2.5β).

Εικ. 2.5β: Καρτέλα επεξεργασίας προφίλ (συνέχεια):
Επιλογή προβολής φωτογραφίας και ήχου

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Δεν ξεχνούμε ποτέ το ζήτημα των **πνευματικών δικαιωμάτων** που διέπει το διαδικτυακό υλικό. Επομένως, ποτέ δεν αναρτούμε στο ιστολόγιό μας φωτογραφίες ή ήχους που έχουμε αντλήσει από τον παγκόσμιο ιστό, προτού επιβεβαιώσουμε κατά πόσο υπόκεινται σε έλεγχο περί πνευματικής ιδιοκτησίας και ζητήσουμε άδεια χρήσης τους από τον υπεύθυνο της ιστοσελίδας από την οποία αντλούμε τα αρχεία.

2.Α

Επεξεργασία προφίλ

Άσκηση στον υπολογιστή

- Από τα υπόλοιπα προσωπικά στοιχεία, επιλέγουμε μόνο εκείνα που κατά τη γνώμη μας **είναι απαραίτητο να είναι δημοσίως προσβάσιμα** (βλ. εικ. 2.5γ). Ας μην ξεχνάμε, όμως, τη σπουδαιότητα των προσωπικών μας δεδομένων, στα οποία έχουμε ήδη αναφερθεί εκτενώς, και ας μην αποκαλύπτουμε προσωπικά στοιχεία, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν εις βάρος μας.

Εικ. 2.5γ: Καρτέλα επεξεργασίας προφίλ (συνέχεια):
Επιλογή προβολής άλλων προσωπικών στοιχείων

2

Αφού ολοκληρώσουμε την επεξεργασία του προφίλ μας, **επιλέγουμε: Αποθήκευση προφίλ**. Ασφαλώς, όλες αυτές τις ρυθμίσεις έχουμε τη δυνατότητα να τις επεξεργαστούμε εκ νέου, όποτε το θεωρούμε αναγκαίο.

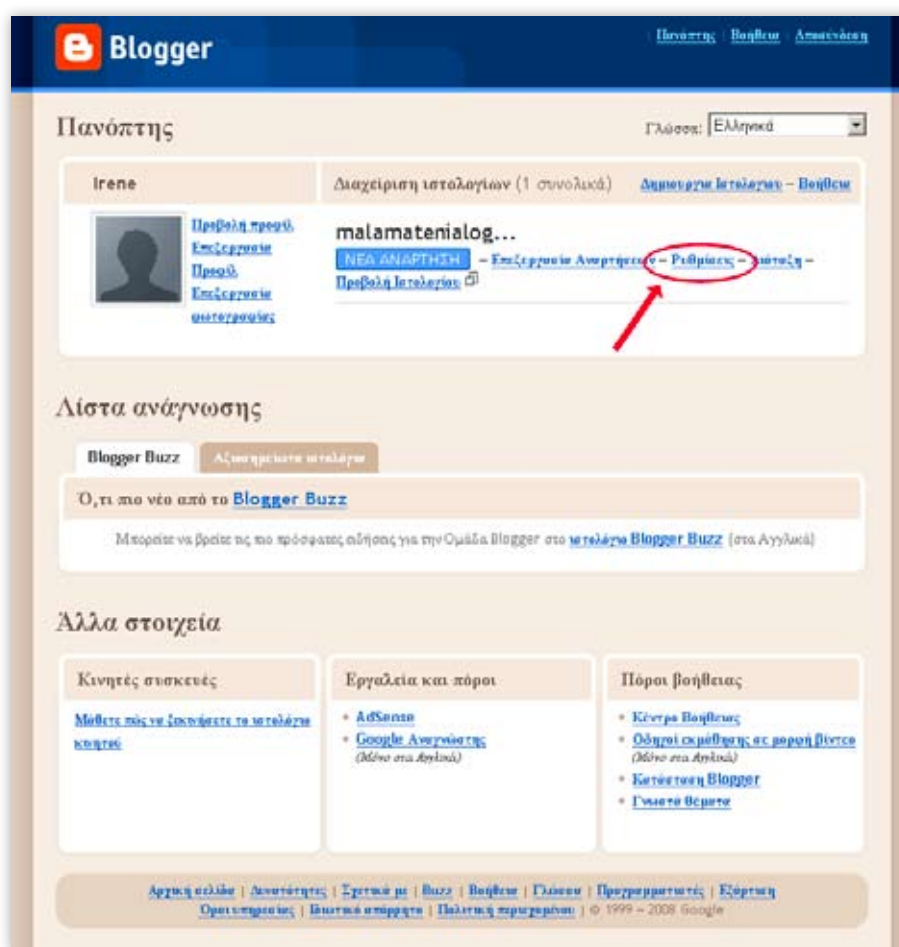

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Πανόπτης: Ονομάζεται η κεντρική διαχειριστική σελίδα του ιστολογίου. Πήρε το όνομά της από τον Άργο, τον τερατόμορφο γίγαντα της ελληνικής μυθολογίας, που είχε εκατό μάτια διάσπαρτα στο σώμα του. Από αυτά, κάποια κοιμούνταν, άλλα όμως έμεναν πάντα ανοιχτά. Με αυτόν τον τρόπο κατόρθωνε να ελέγχει ανά πάσα στιγμή τον κόσμο γύρω του.

1. Από την αρχική σελίδα του *Πανόπτης* και στο σημείο που αναγράφεται *Διαχείριση Ιστολογίων* επιλέγουμε: *Ρυθμίσεις* (βλ. εικ. 2.6).

Εικ. 2.6: Πανόπτης: Διαχείριση Ιστολογίου > Ρυθμίσεις

2. Εισερχόμαστε στον **κορμό ρυθμίσεων** για όλους τους τομείς του ιστολογίου μας: το *Βασικό*, τη *Δημοσίευση*, τη *Διαμόρφωση*, τα *Σχόλια*, την *Αρχειοθέτηση*, τη *Ροή Δικτυακού Τόπου*, το *Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο*, την Ταυτότητα *Open ID* και τις *Άδειες* συγγραφής και ανάγνωσης του ιστολογίου μας. Έχουμε τη δυνατότητα να καθορίσουμε τις προσωπικές μας ρυθμίσεις για όλες τις παραπάνω θεματικές. Όλες είναι προαιρετικές και **μπορούμε να τις αγνοήσουμε** ή να επιτρέψουμε το αυτόματο σύστημα της ιστοσελίδας να τις διατηρήσει. Κάποιες ρυθμίσεις, όμως, **είναι σημαντικό να τις καθορίσουμε εμείς**, επειδή μέσα από αυτές διακυβεύεται η ασφάλειά μας.

2.Β

Ρυθμίσεις ιστολογίου

Άσκηση στον υπολογιστή

- Στο **Βασικό**: Εάν το επιθυμούμε, μπορούμε να κρατήσουμε το ιστολόγιό μας **έξω από τα αποτελέσματα των μηχανών αναζήτησης** (βλ. εικ. 2.7). Αυτό, πρακτικά, σημαίνει ότι η **μηχανή αναζήτησης** δε θα διερευνά το ιστολόγιό μας για να εντοπίσει τα θέματα ή τις λέξεις που αναζητεί κάποιος στο Διαδίκτυο και, επομένως, δε θα συμπεριλαμβάνει το ιστολόγιό μας στα αποτελέσματά της. Η ρύθμιση αυτή έχει για εμάς νόημα εάν και εφόσον δεν επιθυμούμε να δεχόμαστε σχόλια από αγνώστους και θέλουμε να επιτρέψουμε την πρόσβαση στο *blog* μας **μόνο σε μία δεδομένη λίστα μελών** που θα έχουμε προεπιλέξει.

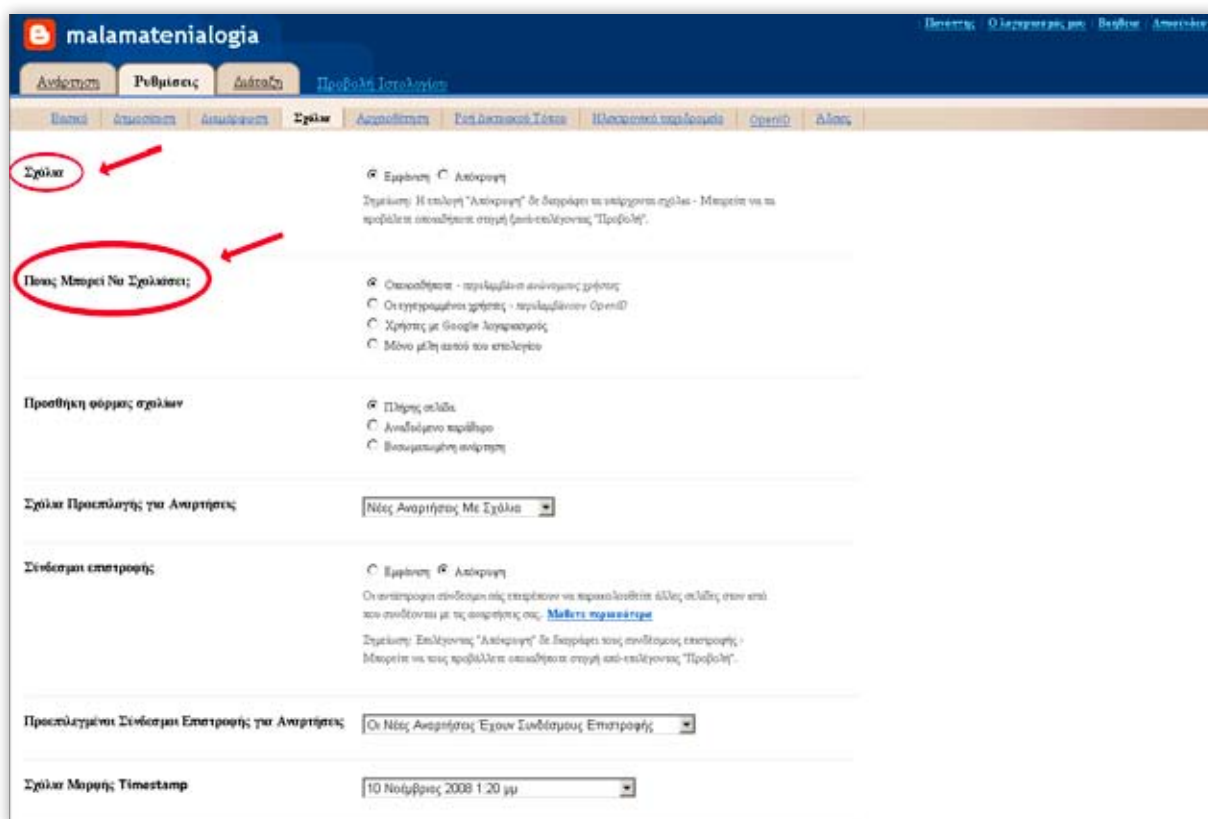
The screenshot shows the 'Basic' settings page for a blog titled 'malamatenialogia'. The page includes several configuration options:

- Τίτλος:** malamatenialogia
- Περιγραφή:** (Empty text box, 500 characters limit)
- Προσθήκη του ιστολογίου σας στις καταγραφές μας:** . Text below: "Το να εμφανίζεται το ιστολόγιο μπορεί να είναι συνδεδεμένο στο Blogger.com, για παράδειγμα, στην αρχική σελίδα του Blogger, στο Blogger Play και στο επίσημο ιστολόγιο. Εάν επιλέξετε "Όχι" το ιστολόγιό σας δεν θα εμφανίζεται σε αυτές τις θέσεις, αλλά θα εξακολουθεί να είναι διαθέσιμο στο Internet. Αυτό το ιστολόγιο θα εξακολουθεί να εμφανίζεται στο προφίλ σας εκτός εάν το αποκρύψετε. [Επιλέξτε τι εμφανίζουμε στο ιστολόγιο](#)."
- Να μπορούν οι μηχανές αναζήτησης να εντοπίσουν το ιστολόγιό σας:** . Text below: "Εάν επιλέξετε το "Ναι" θα συμπεριλάβουμε το ιστολόγιό σας στο Google Blog Search και στο [Weblogs.com](#). Εάν επιλέξετε "Όχι", θα μπορούν όλοι να προβάλουν το ιστολόγιό σας αλλά οι μηχανές αναζήτησης δεν θα την αναζητήσουν."
- Προβολή Γρήγορης Επεξεργασίας στο Ιστολόγιο σας:** . Text below: "Όταν συνδεθείτε με το Blogger, εμφανίζεται η επεξεργασία σας από το ιστολόγιό σας με ένα κλικ."
- Προβολή συνδέσμων Email Απορτήσεων:**

Εικ. 2.7: Πανόπτης: Διαχείριση Ιστολογίου > Ρυθμίσεις > Βασικό:
Επιλογή εντοπισμού του ιστολογίου από τις μηχανές αναζήτησης - (ναι/όχι)

- Στα **Σχόλια**: Είναι σημαντικό να επιλέξουμε εμείς οι ίδιοι αν τα σχόλια που συντάσσουν οι άλλοι χρήστες στα θέματα του ιστολογίου μας επιθυμούμε να **προβάλλονται** στην κεντρική σελίδα του (βλ. εικ. 2.8α). Επιπλέον, μπορούμε να **περιορίσουμε** τους επισκέπτες από τους οποίους επιτρέπουμε να δεχόμαστε σχόλια. Αν επιτρέψουμε τα σχόλια από οποιονδήποτε, πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι να διαβάσουμε σχόλια από **χρήστες που δε γνωρίζουμε**, αφήνοντάς τους ελεύθερη την πρόσβαση στο σύνολο του αρχείου μας, τις φωτογραφίες και το προσωπικό μας προφίλ. Κάτι τέτοιο, εάν το ιστολόγιό μας έχει προσωπικό χαρακτήρα, μπορεί να αποβεί ιδιαίτερα επικίνδυνο και κακόβουλοι μπορούν να εκμεταλλευτούν τα προσωπικά στοιχεία και τις προσωπικές απόψεις που αναρτούμε στο ιστολόγιό μας εμείς και οι οικείοι μας.

Εικ. 2.8α: Πανόπτης: Διαχείριση Ιστολογίου > Ρυθμίσεις > Σχόλια:
Επιλογή προβολής σχολίων και περιορισμού των σχολιαστών

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αν θέλουμε το *blog* μας να είναι διαδραστικό, βεβαιωνόμαστε ότι έχουμε επιλέξει εργαλεία που μας επιτρέπουν τη δημοσίευση σχολίων έτσι ώστε να μπορούμε να προσκαλούμε άλλους χρήστες να σχολιάσουν τις δημοσιεύσεις μας. Οι επισκέπτες του *blog* μας μπορούν να σχολιάζουν επί του περιεχομένου που δημοσιεύουμε, πατώντας τον αντίστοιχο σύνδεσμο στο τέλος κάθε δημοσίευσης.

2. B

Ρυθμίσεις ιστολογίου

Άσκηση στον υπολογιστή

Επιπλέον, δεν κατέχει ο οποιοσδήποτε με ακρίβεια το θέμα για το οποίο αναρτά σχόλιο. Αν, λοιπόν, περιορίσουμε το σχολιασμό μόνο στα **μέλη του blog** μας, μπορούμε πιο εύκολα να διαχειριστούμε τις διαφορετικές απόψεις και να προκύψουν πραγματικά εποικοδομητικά συμπεράσματα.

Για να εξασφαλίσουμε την **εγκυρότητα** και την **ευπρέπεια των σχολίων** που δεχόμαστε στο ιστολόγιό μας, έχουμε τη δυνατότητα να προβαίνουμε σε **έλεγχο** και **αναθεώρησή τους προτού αναρτηθούν**. Η ίδια η ιστοσελίδα αναλαμβάνει να μας στέλνει με *e-mail* τα σχόλια των άλλων χρηστών και εμείς αποφασίζουμε αν θα τα αναρτήσουμε ή αν χρειάζονται τροποποίηση για να αναρτηθούν στο *blog* (βλ. εικ. 2.8β). Στην παράγραφο *Αναθεώρηση σχολίων*, επομένως, **επιλέγουμε: Πάντα** και **συμπληρώνουμε** το *e-mail* μας στην μπάρα που εμφανίζεται για να μας αποστέλλονται εκεί τα σχόλια προς αναθεώρηση. Αν ελέγχουμε συχνά τα εισερχόμενά μας μηνύματα, τότε αυτός είναι ένας πολύ πρακτικός τρόπος ειδοποίησης που μας επιτρέπει να απαλλαχθούμε άμεσα από ανεπιθύμητα σχόλια.

Μηνύματα φόρμας σχολίων

Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ορισμένες ενδείξεις HTML, όπως «b», «i», «a»

Αναθεώρηση σχολίων

☒ Πάντα
☐ Μόνο σε αναρτήσεις παλαιότερες από 14 ημέρες
☐ Ποτέ

Ελέγχος σχολίων πριν από τη δημοσίευσή τους. Όταν υπάρχουν σχόλια για έλεγχο θα εμφανιστεί ένας σύνδεσμος στον πίνακά σας. [Μαθετε περισσότερα](#)

Αποστολή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου:

Θα σας στέλνουμε e-mail σε αυτή τη διεύθυνση όταν κάποιος μη-μέλος αφήνει σχόλιο στο ιστολόγιό σας. Αφήστε το κενό αν δε θέλετε να λαμβάνετε αυτό τα e-mail.

Να προβάλλει η λέξη επιλογής για σχόλια; ☒ Ναι ☐ Όχι

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, τα άτομα που αφήνουν σχόλια στο ιστολόγιό σας να πρέπει να κάνουν και ένα βήμα επιλογής της λέξης επιλογής, που θα συμβάλει στον περιορισμό των σχολίων με ανεπιθύμητο περιεχόμενο. [Μαθετε περισσότερα](#)

Η επιλογή της λέξης επιλογής σχολίων δεν εμφανίζεται στους συντάκτες του ιστολόγιου.

Εμφάνιση προφ. στα σχόλια; ☒ Ναι ☐ Όχι

Μηνύματα ειδοποίησης λήξης σχολίων

Μπορείτε να ελεγχώτε τους και δώτε διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, διαχωρισμένες με κόμματα. Θα σας στέλνουμε μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αυτές τις διεύθυνσεις όπως κάποιος αφήνει ένα σχόλιο στο ιστολόγιό σας.

ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Εικ. 2.8β: Πανόπτης: Διαχείριση Ιστολογίου > Ρυθμίσεις > Σχόλια (συνέχεια):
Επιλογή αναθεώρησης σχολίων

- Στο **Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο**: Μπορούμε να πληκτρολογήσουμε τα *e-mail* έως δέκα προσώπων που επιθυμούμε να **ενημερώνουμε αυτομάτως** με τη νεότερη έκδοση του ιστολογίου μας, μόλις αναρτούμε μια νέα πληροφορία σ' αυτό (βλ. εικ. 2.9).

Εικ. 2.9: Πανόπτης: Διαχείριση Ιστολογίου > Ρυθμίσεις > Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: Επιλογή καταχώρισης *e-mail* μελών για αυτόματη ενημέρωσή τους

- Στις **Άδειες**: Σε πόσους αναγνώστες **επιτρέπουμε να έχουν δικαίωμα συγγραφής** στο ιστολόγιό μας; **Επιλέγουμε**: *Προσθήκη Συγγραφέων* και πληκτρολογούμε τα *e-mail* ως και εκατό προσώπων που επιθυμούμε να ανακοινώνουν τη γνώμη τους στο *blog* μας (βλ. εικ. 2.10).

Εικ. 2.10: Πανόπτης: Διαχείριση Ιστολογίου > Ρυθμίσεις > Άδειες: Επιλογή καταχώρισης *e-mail* μελών δίνοντάς τους δικαίωμα συγγραφής στο ιστολόγιο

2.Γ

Ρυθμίσεις διάταξης του ιστολογίου

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

3. Όπου μας ζητείται, εφόσον έχουμε κάνει αλλαγές σε ρυθμίσεις πάνω σε οποιαδήποτε καρτέλα, **επιλέγουμε: Αποθήκευση ρυθμίσεων.**

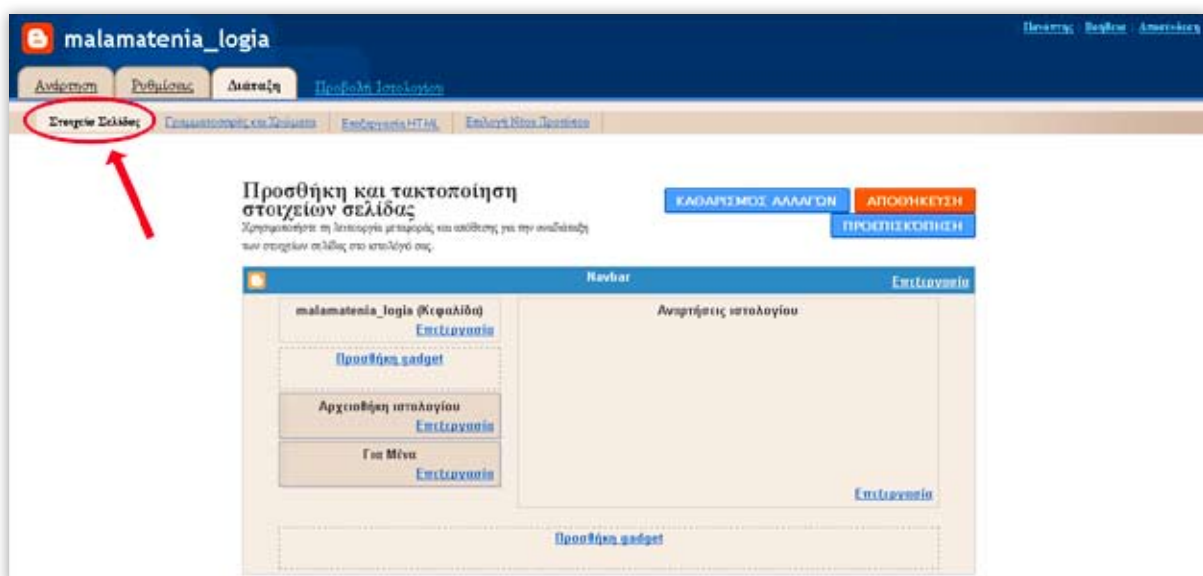
Με αυτές τις ρυθμίσεις έχουμε τη δυνατότητα να τακτοποιήσουμε τα βασικά στοιχεία στην εμφάνιση του ιστολογίου μας, να τροποποιήσουμε τα χρώματα της εμφάνισής του ή να αλλάξουμε το πρότυπο - βάση πάνω στο οποίο στηρίξαμε τη μορφή του.

α. Από την αρχική σελίδα του *Πανόπτη* και στο σημείο που αναγράφεται *Διαχείριση Ιστολογίων* **επιλέγουμε: Διάταξη.**

β. Εισερχόμεστε στον **κορμό ρυθμίσεων** που αφορούν: τα *Στοιχεία της Σελίδας*, τις *Γραμματοσειρές* και *Χρώματα*, την *Επεξεργασία HTML* και την *Επιλογή νέου Προτύπου*.

- Στα **Στοιχεία της Σελίδας**: Μπορούμε να τροποποιήσουμε εκ νέου τον τίτλο του ιστολογίου μας. Ακόμα, να προσθέσουμε εικονίδια (επιλογή: προσθήκη *gadget*) που καθιστούν την πλοήγηση στο *blog* μας πιο φιλική στο χρήστη (π.χ. ετικέτες, λογότυπα, κεφαλίδες, κ.λπ.), να ρυθμίσουμε την αρχειοθήκη του ή και να τροποποιήσουμε τα στοιχεία στο προσωπικό μας προφίλ (επιλογή: *Για Μένα*) (βλ. εικ. 2.11).

Από εδώ έχουμε τη δυνατότητα να επιλέξουμε **αν – και ποια – στοιχεία του προσωπικού μας προφίλ θα είναι εμφανή** στους υπόλοιπους χρήστες που πλοηγούνται στο ιστολόγιό μας. Είναι σημαντικό **να μην αναρτούμε εκτενείς προσωπικές πληροφορίες** σε ένα χώρο που είναι δημόσια προσπελάσιμος.

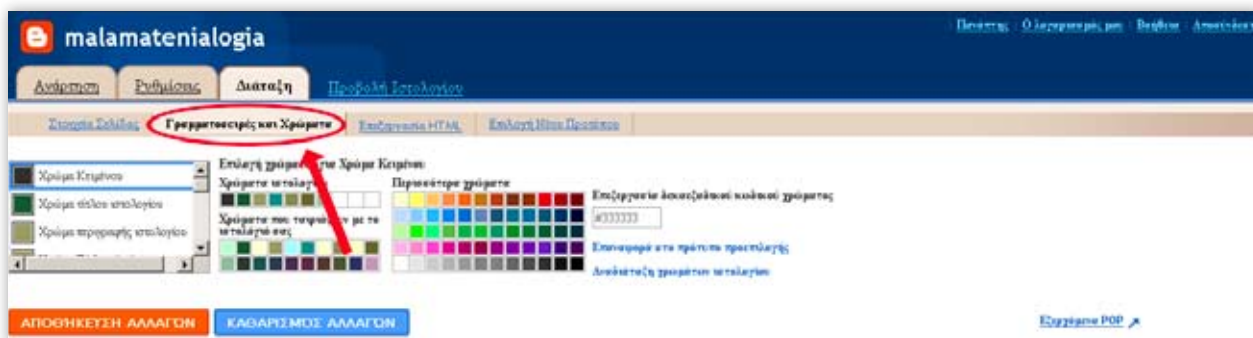
Εικ. 2.11: Πανόπτης: Διαχείριση Ιστολογίου > Διάταξη > Στοιχεία της Σελίδας: Επιλογή τροποποίησης του τίτλου και πρόσθεσης στοιχείων για πιο φιλική πλοήγηση

Ρυθμίσεις διάταξης του ιστολογίου

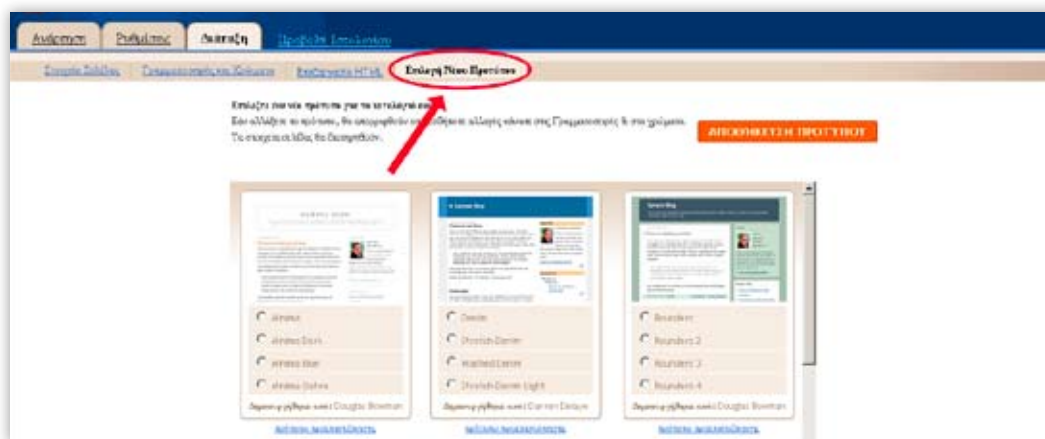
ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

- Στις **Γραμματοσειρές και Χρώματα**: Επεξεργαζόμαστε τα χρώματα της σελίδας και τη γραμματοσειρά με την οποία θέλουμε να αναρτώνται οι πληροφορίες μας (βλ. εικ. 2.12).

Εικ. 2.12: Πανόπτης: Διαχείριση Ιστολογίου > Διάταξη > Γραμματοσειρές και χρώματα: Επιλογές εμφάνισης του κειμένου των αναρτήσεων

- Στην **Επιλογή νέου Προτύπου**: Αλλάζουμε το πρότυπο – βάση πάνω στο οποίο στήσαμε το ιστολόγιο (βλ. εικ. 2.13). Σ' αυτήν την περίπτωση, όμως, όποιες τυχόν αλλαγές έχουμε ήδη κάνει στα χρώματα και τις γραμματοσειρές **δε μεταφέρονται** στο νέο πρότυπο.

Εικ. 2.13: Πανόπτης: Διαχείριση Ιστολογίου > Διάταξη > Επιλογή νέου προτύπου: Επιλογές εμφάνισης του κειμένου των αναρτήσεων

γ. Σε κάθε αλλαγή που κάνουμε φροντίζουμε να **επιλέγουμε**: *Αποθήκευση αλλαγών*.

2. Δ

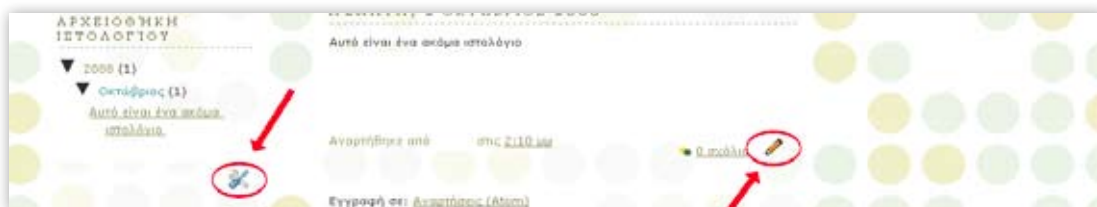

Προβολή του ιστολογίου

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Όσες ρυθμίσεις και αναρτήσεις έχουμε «ανεβάσει» στο ιστολόγιό μας από τη διαχειριστική σελίδα του *Πανόπτη* θα φανούν στην πλήρη εμφάνιση της σελίδας του, σε αυτή, δηλαδή, που θα βλέπουν όσοι επισκέπτονται το *blog* μας. Για να δούμε την **πλήρη του μορφή** και να βεβαιωθούμε για τη λειτουργικότητα και τη χρηστικότητά του σε όσους πλοηγούνται στο ιστολόγιο, ακολουθούμε τα βήματα:

1. Από την αρχική σελίδα του *Πανόπτη* και στο σημείο που αναγράφεται *Διαχείριση Ιστολογίων* **επιλέγουμε: Προβολή Ιστολογίου**.
2. Το ιστολόγιό μας εμφανίζεται με τη μορφή και τα χρώματα του προτύπου που έχουμε επιλέξει, την ονομασία που του έχουμε δώσει και όσες πληροφορίες για το προσωπικό μας προφίλ αποφασίσαμε να διαθέσουμε σε κοινή θέαση.
3. Ακόμα και σε αυτή τη μορφή του ιστολογίου μας έχουμε μια σειρά από γρήγορες **δυνατότητες ρυθμίσεων** που μας επισημαίνονται με τα αντίστοιχα εικονίδια. Έτσι, μπορούμε να τροποποιήσουμε την *αρχαιοθήκη του ιστολογίου*, τα *στοιχεία του προσωπικού μας προφίλ*, την *ανάρτηση σχολίων* (βλ. εικ. 2.14).

Εικ. 2.14: Προβολή Ιστολογίου:

Επιλογές εργαλείων γρήγορων ρυθμίσεων αρχαιοθήκης, προσωπικού προφίλ, αναρτήσεων

4. Όταν, τώρα, θέλουμε να επιστρέψουμε από την προβολή της πλήρους εμφάνισης του ιστολογίου μας στη διαχειριστική σελίδα του *Πανόπτη*, **επιλέγουμε: Προσαρμογή**, στην πάνω δεξιά γωνία και, αντίστοιχα, στην καρτέλα που την ακολουθεί: *Πανόπτης*.

● ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Οι παραπάνω οδηγίες είναι ενδεικτικές. Στην πραγματικότητα, έχουμε πολύ περισσότερες δυνατότητες οργάνωσης, τροποποίησης και ρύθμισης του ιστολογίου μας, ανάλογα με το χαρακτήρα και τη μορφή που επιθυμούμε να του δώσουμε. Γι' αυτό, προτείνουμε την προσωπική ενασχόληση με το ιστολόγιό μας. Οι δοκιμαστικές απόπειρες θα μας βοηθήσουν να συνθέσουμε την παρουσία μας στον παγκόσμιο ιστό και να καταστήσουμε το *blog* μας λειτουργικό και ευχάριστο για τους επισκέπτες του.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3

ΣΤΟΧΟΣ

Εμπλουτίζουμε το ιστολόγιο με υλικό

Συνεχίζοντας τη δημιουργία ενός ιστολογίου, τα παιδιά μαθαίνουν μέσα από απλά βήματα να αναρτούν κείμενα, να τα διαμορφώνουν μέσα από το περιβάλλον επεξεργασίας, και να αναρτούν εικόνες, βίντεο και συνδέσμους προς άλλες ιστοσελίδες, εμπλουτίζοντας έτσι το ιστολόγιό τους. Για άλλη μια φορά τονίζονται τα θέματα της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και του σεβασμού των πνευματικών δικαιωμάτων.

3. A

Ανάρτηση κειμένου

3. B

Ανάρτηση πολυμέσων (εικόνα, βίντεο, σύνδεσμος)

3.A

Ανάρτηση κειμένου

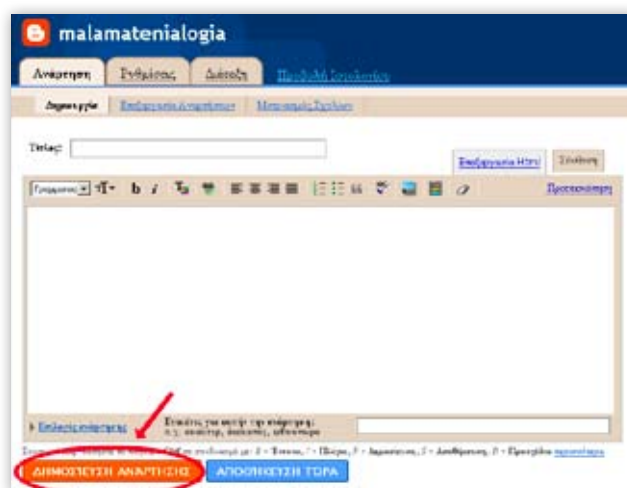
ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Για να αναρτήσουμε τα κείμενά μας στο ιστολόγιο που έχουμε δημιουργήσει στο www.blogger.com ακολουθούμε τα βήματα:

1. Από την αρχική σελίδα του *Πανόπτη* **επιλέγουμε: Νέα ανάρτηση**.
2. Στην νέα καρτέλα που ανοίγεται συνθέτουμε το κείμενο προς ανάρτηση και κατόπιν **επιλέγουμε: Δημοσίευση ανάρτησης** (βλ. εικ. 2.15α).

Σ' αυτήν την καρτέλα της σύνθεσης του κειμένου έχουμε πολλές **δυνατότητες μορφοποίησης**:

- Επιλέγουμε έναν τίτλο για το κείμενό μας. Με βάση τον τίτλο του μπορούμε να το αρχειοθετήσουμε στο σύνολο των θεματικών μας.
- Επιλέγουμε τη γραμματοσειρά, το μέγεθός της, μορφοποιούμε το περιεχόμενο του κειμένου με έντονη ή πλάγια γραφή, με κουκίδες ή αρίθμηση, φροντίζουμε τη στοίχιση, κάνουμε ορθογραφικό έλεγχο, με άλλα λόγια έχουμε στη διάθεσή μας όλες τις δυνατότητες που θα είχαμε σε ένα *περιβάλλον επεξεργασίας κειμένου* με τη βοήθεια της *μπάρας επεξεργασίας κειμένου* (βλ. εικ. 2.15β).

Εικ. 2.15α: Πανόπτης > Νέα Ανάρτηση: Επιλογές συγγραφής κειμένων προς ανάρτηση

Εικ. 2.15β: Πανόπτης > Νέα Ανάρτηση: Μπάρα επεξεργασίας κειμένου

3. Κάνοντας κλικ στις: *Επιλογές ανάρτησης* έχουμε τη δυνατότητα να επιλέξουμε αν θα δεχθούμε σχολιασμό από τους αναγνώστες της συγκεκριμένης ανάρτησης.

Ανάρτηση πολυμέσων (εικόνα, βίντεο, σύνδεσμος)

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Για να αναρτήσουμε μια μορφή πολυμέσου στο ιστολόγιό μας που έχουμε δημιουργήσει στο www.blogger.com ακολουθούμε τα εξής βήματα:

1. Από την αρχική σελίδα του *Πανόπτη* **επιλέγουμε: Νέα ανάρτηση.**

2. Στην νέα καρτέλα που ανοίγεται:

Αν πρόκειται για ανάρτηση **εικόνας**, κάνουμε κλικ στο εικονίδιο:

Αν πρόκειται για ανάρτηση **βίντεο**, κάνουμε κλικ στο εικονίδιο:

Αν πρόκειται για **σύνδεσμο**, κάνουμε κλικ στο εικονίδιο:

3. Ανοίγει ένα νέο παράθυρο στο οποίο **πρέπει να εντοπίσουμε την πηγή** απ' όπου επιθυμούμε να αντλήσουμε τη μορφή του πολυμέσου.

● ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Δεν ξεχνούμε ποτέ το ζήτημα των **πνευματικών δικαιωμάτων** που διέπει το διαδικτυακό υλικό. Επομένως, ποτέ δεν αναρτούμε στο ιστολόγιό μας εικόνες ή βίντεο που έχουμε αντλήσει από τον παγκόσμιο ιστό προτού επιβεβαιώσουμε κατά πόσο η εικόνα υπόκειται σε έλεγχο περί πνευματικής ιδιοκτησίας και ζητήσουμε άδεια χρήσης από τον υπεύθυνο της ιστοσελίδας από την οποία τα αντλούμε.

3. B

Ανάρτηση πολυμέσων (εικόνα, βίντεο, σύνδεσμος)

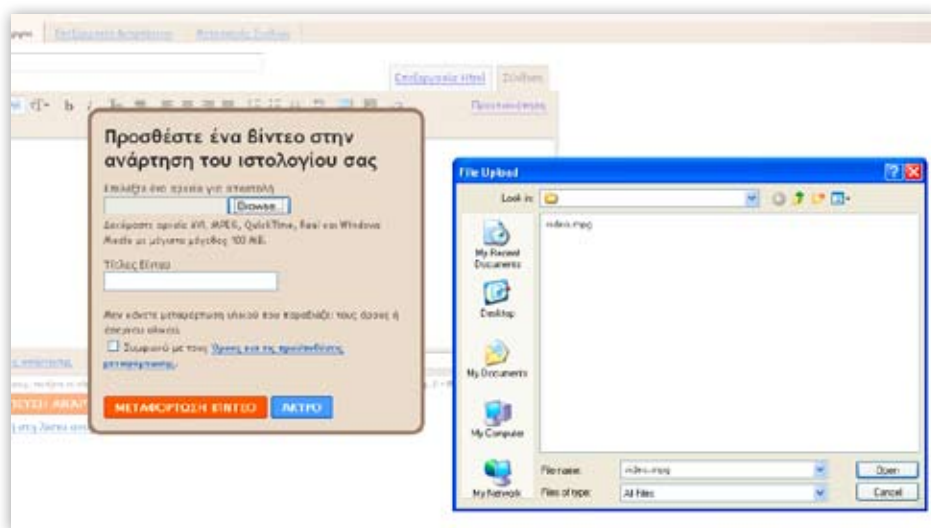
Άσκηση στον υπολογιστή

Αν η πηγή άντλησης είναι ο δικός μας ηλεκτρονικός υπολογιστής:

α. **Κάνουμε κλικ** στην επιλογή: *Browse*.

β. Στο παράθυρο που ανοίγει επιλέγουμε την πηγή απ' όπου θέλουμε να αντλήσουμε τα πολυμέσα: **μεταβαίνουμε** μέσα από το πεδίο επιλογών του ηλεκτρονικού μας υπολογιστή (*Επιφάνεια εργασίας, Τα έγγραφά μου, Οι Εικόνες μου, Τα Βίντεό μου* κ.λπ.) στο φάκελο που έχουμε αποθηκευμένες τις *Εικόνες* ή τα *Βίντεό* μας και **επιλέγουμε το συγκεκριμένο αρχείο** που θέλουμε να αναρτήσουμε (βλ. εικ. 2.16).

Εικ. 2.16: Πανόπτης > Νέα Ανάρτηση:
Επιλογή της πηγής άντλησης των πλυμέσων > Από τον υπολογιστή μου

- γ. Επιλέγουμε έναν **τίτλο για το βίντεο** ώστε να μπορεί να αρχειοθετηθεί στο ιστολόγιό μας, ή **τη διάταξη και το μέγεθος** της εικόνας που θέλουμε να λάβει στην επιφάνεια του ιστολογίου μας.
- δ. Κατόπιν **κάνουμε κλικ** στην επιλογή: *Μεταφόρτωση Εικόνας/ Μεταφόρτωση Βίντεο*.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Φροντίζουμε να ενημερωθούμε για τους **Όρους Υπηρεσιών** της κάθε ιστοσελίδας. Είμαστε πολύ προσεκτικοί στην επιλογή των φωτογραφιών και των βίντεο που αναρτούμε στο *blog* μας. Διαφυλάττουμε τα προσωπικά μας στοιχεία και τα προσωπικά δεδομένα των οικείων μας. Δεν ξεχνούμε ποτέ πως ό, τι αναρτούμε στο Διαδίκτυο είναι παγκοσμίως προσπελάσιμο και μένει εκεί για πάντα.

3. B

Ανάρτηση πολυμέσων (εικόνα, βίντεο, σύνδεσμος)

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

 Αν η πηγή άντλησης είναι ο παγκόσμιος ιστός:

α. **Κάνουμε κλικ** στην επιλογή: *Προσθήκη εικόνας από τον ιστό - Διεύθυνση URL* και συμπληρώνουμε στην *μπάρα επιλογής* την ηλεκτρονική διεύθυνση από την οποία σκοπεύουμε να αντλήσουμε την εικόνα.

β. Κατόπιν **κάνουμε κλικ** στην επιλογή: *Μεταφόρτωση Εικόνας*.

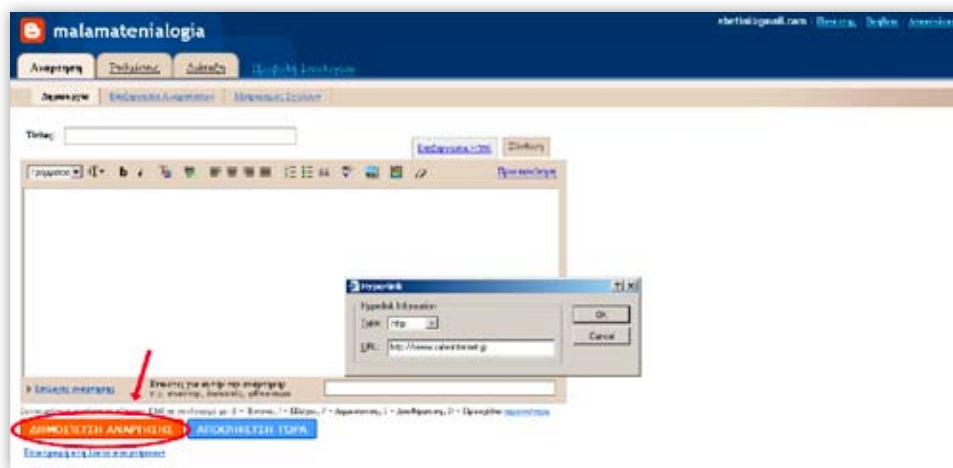
 Αν θέλουμε να προσθέσουμε σύνδεσμο:

α. **Κάνουμε κλικ** στο κουμπί του συνδέσμου:

β. Στο νέο παράθυρο που ανοίγεται **πληκτρολογούμε** τη διαδικτυακή διεύθυνση της ιστοσελίδας που επιθυμούμε να αναρτήσουμε ως σύνδεσμο που είναι συναφής με το δικό μας ιστολόγιο, π.χ. www.sch.gr. Κατόπιν επιλέγουμε: OK.

γ. **Πληκτρολογούμε** έναν τίτλο για το σύνδεσμο που έχουμε εισαγάγει.

δ. **Επιλέγουμε:** *Δημοσίευση ανάρτησης* (βλ. εικ. 2.17).

Εικ. 2.17: Πανόπτης > Νέα Ανάρτηση:
Επιλογή Ανάρτηση συνδέσμου

● ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Αν οποιοσδήποτε δημοσιεύσει τα δικά μας προσωπικά στοιχεία στο ιστολόγιό του, επικοινωνούμε άμεσα μαζί του μέσω *e-mail* ζητώντας του να αφαιρέσει το υλικό που μας αφορά. Οι ιστοσελίδες που φιλοξενούν *blogs* συνήθως δίνουν στοιχεία επικοινωνίας, αν όχι, επικοινωνούμε με την ιστοσελίδα που το φιλοξενεί και ζητούμε από τους υπεύθυνους να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα.

Ανάρτηση πολυμέσων (εικόνα, βίντεο, σύνδεσμος)

Άσκηση στον υπολογιστή

"Life online is what YOU make of IT"

Απόσπασμα από το έργο της Γ' τάξης του 1ου ΕΠΑΛ - ΤΕΕ Βασιλικών Θεσσαλονίκης για το σχολικό διαγωνισμό «Εσύ καθορίζεις τη ζωή σου στους εικονικούς κόσμους» με αφορμή την Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου 2008

1η θέση στην Ελλάδα και 1η θέση στην Ευρώπη στην κατηγορία 15-19 ετών

3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗ

ΘΕΩΡΙΑ

- 1 Τι είναι η κοινωνική δικτύωση (*social networking*);
- 2 Η πολιτική απορρήτου και οι όροι χρήσης
 - 2.1 Πολιτική απορρήτου
 - 2.2 Όροι χρήσης
- 3 Ασφαλής ψηφιακή κοινωνικοποίηση
- 4 Διαχειριζόμαστε και «ασφαλίζουμε» το προφίλ μας
 - 4.1 Περιορίζουμε την πρόσβαση στο προφίλ μας
 - 4.2 Αφαιρούμε άτομα από τη λίστα των φίλων μας
 - 4.3 Απενεργοποιούμε το προφίλ μας
- 5 Βασικοί κανόνες για ασφαλή χρήση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης
- 6 Αναφορά παράνομης ή ύποπτης δραστηριότητας

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- 1 Ελέγχουμε τις γνώσεις μας γύρω από την ασφαλή κοινωνική δικτύωση (2 Ασκήσεις)
- 2 Επιβεβαιώνουμε τις γνώσεις μας συζητώντας και παίζοντας (2 Ασκήσεις)

Εισαγωγή

Σε αυτό το κεφάλαιο συνεχίζουμε να εξοικειωνόμαστε με τη σύνθεση και τη διαμόρφωση του δικού μας χώρου στον παγκόσμιο ιστό, απ' όπου μπορούμε να επεκτείνουμε και να βελτιώσουμε την επικοινωνία μας με ανθρώπους που η φυσική επαφή μαζί τους μπορεί να είναι δυσχερής. Έτσι, μέσα από τη θεωρία και τις δραστηριότητες του κεφαλαίου μαθαίνουμε να δημιουργούμε και να προστατεύουμε το προφίλ μας σε μια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης.

Διαμορφώνουμε έτσι ένα προσωπικό χώρο χρησιμοποιώντας γραφικά, χρώμα, μουσική και εικόνες, ανταλλάσσουμε σκέψεις, πληροφορίες για τα ενδιαφέροντά μας, δεχόμαστε σχόλια και έχουμε τη δυνατότητα να λειτουργήσουμε διαδραστικά στα προφίλ των φίλων και οικείων μας, που η φυσική απόσταση δε θα μας επέτρεπε.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Υπενθυμίζουμε ότι οι περισσότερες ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης δεν απευθύνονται σε άτομα ηλικίας κάτω των 13 ετών.

ΣΤΟΧΟΣ

**Μαθαίνουμε
να χρησιμοποιούμε
τις ιστοσελίδες
κοινωνικής δικτύωσης
με ασφάλεια.**

*Το προφίλ σου είναι φευγάτο
Το ζηλεύει ο κολλητός
Σκέψου, όμως
Πριν «ποστάρεις»
Τις δικές σου τις φωτό!
Ποιος τις βλέπει; Τι τις κάνει;
Έχεις αναρωτηθεί;
Ό,τι όμως και να γίνει
Είσαι υπεύθυνος εσύ!*

Κοινωνική Δικτύωση

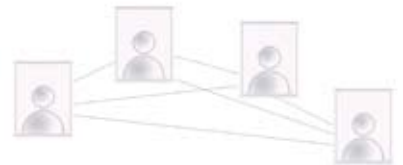
ΘΕΩΡΙΑ

1 Τι είναι η κοινωνική δικτύωση (social networking);

Η κοινωνική δικτύωση αποτελεί κατά πολλούς, ένα εκπληκτικό τεχνολογικό φαινόμενο του 21ου αιώνα. Οι ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης επιτρέπουν στον καθένα από εμάς **να δημιουργήσουμε και να σχεδιάσουμε την προσωπική μας ιστοσελίδα (προφίλ)**, χρησιμοποιώντας γραφικά, χρώμα, μουσική και εικόνες ώστε να της δώσουμε ξεχωριστό χαρακτήρα. Πρόκειται για δραστηριότητα ιδιαίτερα προσφιλή στους νέους και δεν απαιτεί εξειδικευμένες τεχνικές γνώσεις.

Στις ιστοσελίδες αυτές, οι χρήστες μέσα από τα εικονικά τους προφίλ **λειτουργούν διαδραστικά** με άλλους χρήστες, δημοσιεύουν τις φωτογραφίες και τα βίντεό τους, γίνονται μέλη σε ομάδες κοινών ενδιαφερόντων (groups), δημοσιεύουν και ανταλλάσσουν τις καλλιτεχνικές τους δημιουργίες (μουσική, εικαστικά έργα κ.λπ.), επισκέπτονται σελίδες άλλων χρηστών και χρησιμοποιούν πλήθος εφαρμογών (κουίζ, παιχνίδια, κ.λπ.).

Όπως βέβαια ισχύει σε κάθε μορφή ηλεκτρονικής επικοινωνίας, έτσι και στους ιστοχώρους κοινωνικής δικτύωσης, η γνώση **βασικών κανόνων ασφάλειας** και η **ανάπτυξη κριτικής σκέψης** είναι καθοριστικοί παράγοντες για την προστασία των ανηλίκων από κακόβουλους ανθρώπους και τη διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων, ώστε να μπορούν να απολαύσουν τις άπειρες δυνατότητες ψυχαγωγίας, επικοινωνίας και διασκέδασης που τους παρέχονται.

2 Η πολιτική απορρήτου και οι όροι χρήσης (*privacy policy* και *terms and conditions*)

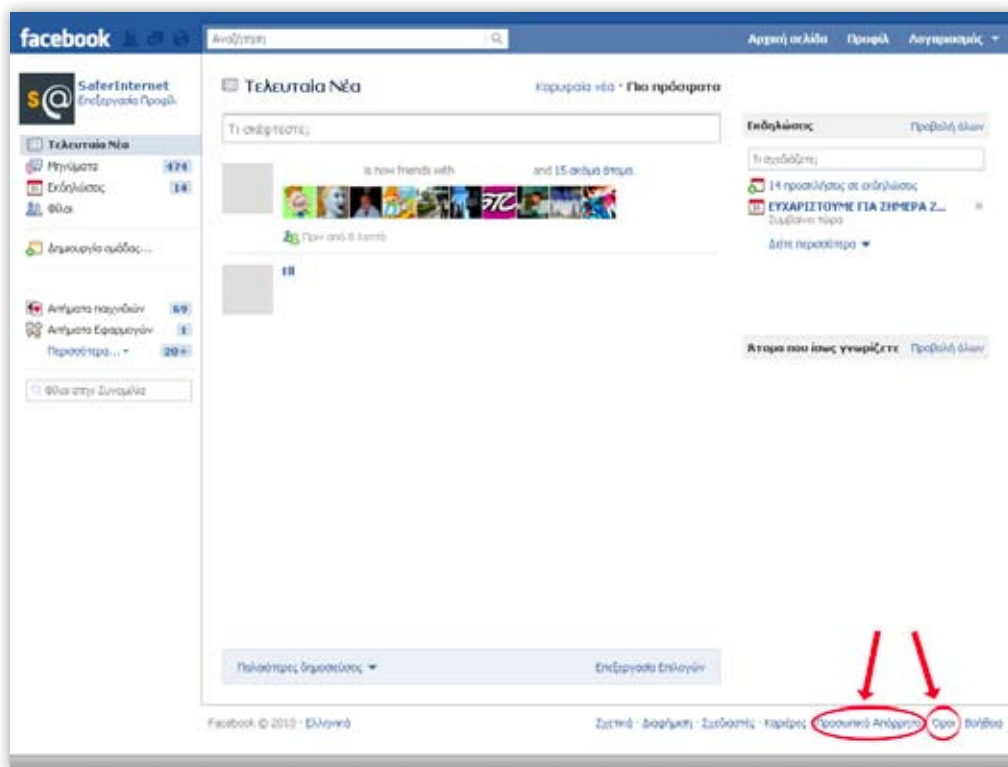
ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Από τη στιγμή που θα εγγραφούμε στην ιστοσελίδα δηλώνουμε ότι **αποδεχόμαστε** τους **όρους χρήσης** και την **πολιτική απορρήτου**, επομένως πριν διαμαρτυρηθούμε για κατάχρηση των προσωπικών μας πληροφοριών σκεπτόμαστε: Μήπως χωρίς να το ξέρουμε έχουμε δώσει τη συγκατάθεσή μας στην κατάχρηση αυτή;

Τα προσωπικά μας δεδομένα είναι πολύτιμα για πολλούς επιτήδειους στο Διαδίκτυο, τα προστατεύουμε λοιπόν όσο το δυνατόν καλύτερα!

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό, λοιπόν, να διαβάζουμε και να **κατανοούμε πλήρως** τη **δήλωση/πολιτική απορρήτου** και τους **όρους χρήσης** των ιστοσελίδων **κοινωνικής δικτύωσης** πριν δημιουργήσουμε ένα εικονικό προφίλ (βλ. εικ. 3.1). Διαβάζοντας τα κείμενα αυτά, μαθαίνουμε με ποιο τρόπο χρησιμοποιούνται τα προσωπικά μας δεδομένα από τον συγκεκριμένο ιστοχώρο αλλά και το τι επιτρέπεται και τι όχι να κάνουμε σε αυτόν.

Βέβαια, η ύπαρξη **δήλωσης απορρήτου** δε σημαίνει απαραίτητα ότι μια ιστοσελίδα είναι αξιόπιστη, καθώς η δήλωση μπορεί να είναι πλαστή. Σε κάθε περίπτωση όμως, προτού καταχωρίσουμε τα στοιχεία μας οπουδήποτε **πρέπει να αναζητούμε και να διαβάζουμε** το κείμενο αυτό και φυσικά, ως ανήλικοι, να συμβουλευόμαστε τους γονείς μας, για να κρίνουμε αν πρέπει ή όχι να προχωρήσουμε στη συμπλήρωση των προσωπικών μας δεδομένων.

Εικ. 3.1: Οι ενδείξεις Πολιτικής Απορρήτου και Όρων Παροχής Υπηρεσιών (Παράδειγμα στον ιστοχώρο Facebook)

2.1 Πολιτική απορρήτου: Τη συναντούμε επίσης ως *Privacy Policy* ή απλώς *Privacy* και βρίσκεται στο κάτω μέρος των περισσότερων ιστοσελίδων *κοινωνικής δικτύωσης*. Επειδή συνήθως τα κείμενα αυτά είναι στην αγγλική γλώσσα και, επιπλέον, χρησιμοποιούν νομική ορολογία και δυσνόητους όρους, σας παραθέτουμε τα **βασικά σημεία που πρέπει να προσέχουμε** κατά την ανάγνωση των εγγράφων αυτών, χρησιμοποιώντας χρησιμοποιώντας ως παράδειγμα τον ιστοχώρο Facebook.

- **Η ιστοσελίδα συλλέγει τα δεδομένα μου;**

Οι ιστοσελίδες *κοινωνικής δικτύωσης* συλλέγουν προσωπικά δεδομένα που καταχωρίζουν σε αυτές οι χρήστες τους. Η πολιτική απορρήτου του Facebook ενημερώνει για τις πληροφορίες που συλλέγονται από τα στοιχεία που δίνουν οι ίδιοι οι χρήστες (*Information we receive*), από τα στοιχεία που συλλέγονται κατά τη χρήση του Facebook (*Information we collect when you interact with Facebook*), καθώς και από τα στοιχεία που συλλέγονται από τρίτους και που αφορούν το άτομό μας (*Information we receive from third parties*).

- **Πώς μπορεί να χρησιμοποιήσει η ιστοσελίδα τα δεδομένα μου;**

Διαβάζουμε προσεκτικά τις πληροφορίες που δίδονται στα κεφάλαια *How we use your information* και *How we share information* για να γνωρίζουμε αν η ιστοσελίδα **κοινοποιεί προσωπικές μας πληροφορίες σε ιστότοπους και εφαρμογές** καθώς και ποια από τα στοιχεία μας θα είναι ορατά σε άλλους χρήστες. Επίσης, διαβάζουμε προσεκτικά το κεφάλαιο *How you can change or remove information* για να γνωρίζουμε ποιες πληροφορίες μας μπορούν να διαγραφούν και με ποιο τρόπο καθώς και ποιες δεν διαγράφονται, ακόμα και όταν εμείς κλείσουμε το προφίλ μας.

2.2 Όροι χρήσης: Τους συναντάμε και ως *Terms and conditions* ή ως *Όρους Παροχής Υπηρεσιών* και βρίσκονται στο κάτω μέρος των περισσότερων ιστοσελίδων *κοινωνικής δικτύωσης*. Στο κείμενο αυτό δίνουμε ιδιαίτερη έμφαση στα παρακάτω:

- **Έχω δικαίωμα να εγγραφώ στην ιστοσελίδα;**

Στις περισσότερες ιστοσελίδες *κοινωνικής δικτύωσης* **απαγορεύεται η εγγραφή παιδιών κάτω των 13 ετών**, ενώ υπάρχουν αρκετές που απαγορεύουν, γενικότερα, την πρόσβαση σε ανηλίκους.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Πώς μπορούμε να προστατεύσουμε την ιδιωτική μας ζωή στο Διαδίκτυο;

Ανατρέξτε στο Κεφάλαιο 4, *Δικαιώματα και υποχρεώσεις στο Διαδίκτυο*, σσ. 95-96.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Τα στοιχεία που έχουν χρησιμοποιηθεί αφορούν την τελευταία δημοσιευμένη πολιτική απορρήτου της ιστοσελίδας. Οι πολιτικές απορρήτου τέτοιων ιστοσελίδων ενδέχεται να τροποποιούνται σε τακτά διαστήματα, οπότε καλό είναι να ελέγχονται τέτοιου είδους τροποποιήσεις σε σχέση με την ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων.

- Πώς πρέπει να συμπεριφερόμαι όταν χρησιμοποιώ μια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης;

Οι περισσότεροι ιστοχώροι **απαγορεύουν** στους χρήστες τους να δημοσιεύουν προσωπικές πληροφορίες τρίτων, να δημοσιεύουν υλικό του οποίου δεν κατέχουν τα πνευματικά δικαιώματα, ή να αναρτούν υλικό με ρατσιστικό και προσβλητικό περιεχόμενο.

● ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Θέλουμε να δημιουργήσουμε προφίλ σε μια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης; Είναι απαραίτητο να έχουμε μια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (*e-mail*).

Ας μάθουμε, λοιπόν, μια ασφαλή μέθοδο ανατρέχοντας στο Κεφάλαιο 4, *Δικαιώματα και υποχρεώσεις στο Διαδίκτυο*, στη Δραστηριότητα 1, Άσκηση Β, σσ. 111-112.

3 Ασφαλής ψηφιακή κοινωνικοποίηση

Έχοντας διαβάσει τους *όρους χρήσης* και, εφόσον τους αποδεχόμαστε, δημιουργούμε ένα προφίλ σε ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης και **μαθαίνουμε να χρησιμοποιούμε τις επιλογές** που προσφέρονται από τις εν λόγω πλατφόρμες για να προστατεύσουμε τα προσωπικά δεδομένα μας και να αποφύγουμε τυχόν επικίνδυνες επικοινωνίες. Για τις ανάγκες αυτής της επίδειξης **θα χρησιμοποιήσουμε την πλατφόρμα Facebook**.

• Βήμα 1^ο:

Επισκεπτόμαστε τη σελίδα www.facebook.com. Στην κεντρική σελίδα συμπληρώνουμε τα στοιχεία που ζητούνται στην αρχική φόρμα: το ονοματεπώνυμό μας, το *e-mail* μας, τον κωδικό πρόσβασης και την ημερομηνία γέννησής μας. Στη συνέχεια **επιλέγουμε: Sign up / Εγγραφή** (βλ. εικ. 3.2).

i Τι προσέχουμε στο στάδιο αυτό;

1. **Θυμόμαστε** ότι καλό είναι να μη χρησιμοποιήσουμε το πραγματικό μας ονοματεπώνυμο αλλά ένα ψευδώνυμο.
2. **Συμπληρώνουμε** τη διεύθυνση *e-mail* που έχουμε δημιουργήσει αποκλειστικά για δημόσια χρήση και για εγγραφή σε υπηρεσίες.
3. **Δημιουργούμε** ένα *κωδικό πρόσβασης* αποτελούμενο από πολλούς χαρακτήρες και ψηφία.
4. **Καταχωρίζουμε** την πραγματική ημερομηνία γέννησής μας.
5. Η ιστοσελίδα μας οδηγεί σε φόρμα ελέγχου ασφάλειας, όπου πρέπει να εισάγουμε τους δύο κωδικούς που δίνονται στο άσπρο πλαίσιο για να ολοκληρώσουμε την εγγραφή μας.

Εικ. 3.2: Η κεντρική σελίδα εγγραφής στο Facebook

• Βήμα 2°:

Η ιστοσελίδα θα μας οδηγήσει σε μια οθόνη από όπου μπορούμε - αν θέλουμε ήδη - να προσθέσουμε και να αναζητήσουμε φίλους, να συμπληρώσουμε κάποιες πληροφορίες στο προφίλ μας και να ανεβάσουμε φωτογραφία που θα χρησιμοποιηθεί στο προφίλ μας και θα είναι δημοσίως προσβάσιμη. Το «Βήμα 1 – Προσθήκη φίλων» θα είναι ήδη ενεργοποιημένο με πιθανές προτάσεις ήδη υπάρχοντων προφίλ στο Facebook. Μπορούμε να το αγνοήσουμε, ή να προσθέσουμε κάποιους από τους προτεινόμενους που γνωρίζουμε. Προχωρούμε αντίστοιχα στην αναζήτηση φίλων για να φτάσουμε στις πληροφορίες προφίλ και στην «Φωτογραφία προφίλ».

Τι προσέχουμε στο στάδιο αυτό;

Πριν προσθέσουμε οποιονδήποτε φίλο, πρέπει να είμαστε 100% σίγουροι ότι πρόκειται για αυτόν, καθώς το ίδιο όνομα μπορεί να το έχουν περισσότεροι άνθρωποι στο κόσμο, οπότε και μπορεί να αντιστοιχεί σε περισσότερα προφίλ. Επίσης, ας θυμόμαστε ότι καλό είναι να προσθέτουμε μόνο τους φίλους μας και αυτούς που εμπιστευόμαστε να συνδεθούν μαζί μας διαδικτυακά.

• Βήμα 3°:

Στην επόμενη φόρμα που εμφανίζεται μπροστά μας, μπορούμε να «ανεβάσουμε» μια φωτογραφία που θα συνδέεται με το προφίλ μας.

Τι προσέχουμε στο στάδιο αυτό;

Δεν ανεβάζουμε κάποια φωτογραφία που φανερώνει στοιχεία που βοηθούν στον εντοπισμό μας στον φυσικό κόσμο όπως π.χ. το σχολείο μας, το δρόμο που μένουμε ή μια φωτογραφία που θα μας έφερνε σε δύσκολη θέση αν τη δουν άλλα άτομα εκτός από τους φίλους μας. Σε κάθε περίπτωση, ας θυμόμαστε ότι η φωτογραφία που θα ανεβάσουμε – εφόσον το επιθυμούμε – θα είναι ορατή σε όλους τους χρήστες της ιστοσελίδας ακόμα και αν δεν ανήκουν στη λίστα των φίλων μας, **αν δεν αλλάξουμε τις ρυθμίσεις απορρήτου**.

Αμέσως μετά θα οδηγηθούμε στην κεντρική σελίδα ενός προφίλ Facebook. Πριν μπορέσουμε να προχωρήσουμε, θα μας ζητηθεί να πάμε στη διεύθυνση *e-mail* που δηλώσαμε, όπου θα μας έχει σταλεί μήνυμα για να ολοκληρώσουμε τη διαδικασία εγγραφής μας. Τώρα έχουμε φτιάξει το προφίλ μας. Μπορούμε να συνδεθούμε ξανά σε αυτό επισκεπτόμενοι

ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τι πρέπει να προσέχουμε όταν δημιουργούμε ένα λογαριασμό *e-mail*;
Ανατρέξτε στο Κεφάλαιο 1, Γλώσσα και επικοινωνία στο Διαδίκτυο, «Τι πρέπει να προσέχουμε στο *e-mail*», σ. 14.

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Webmail

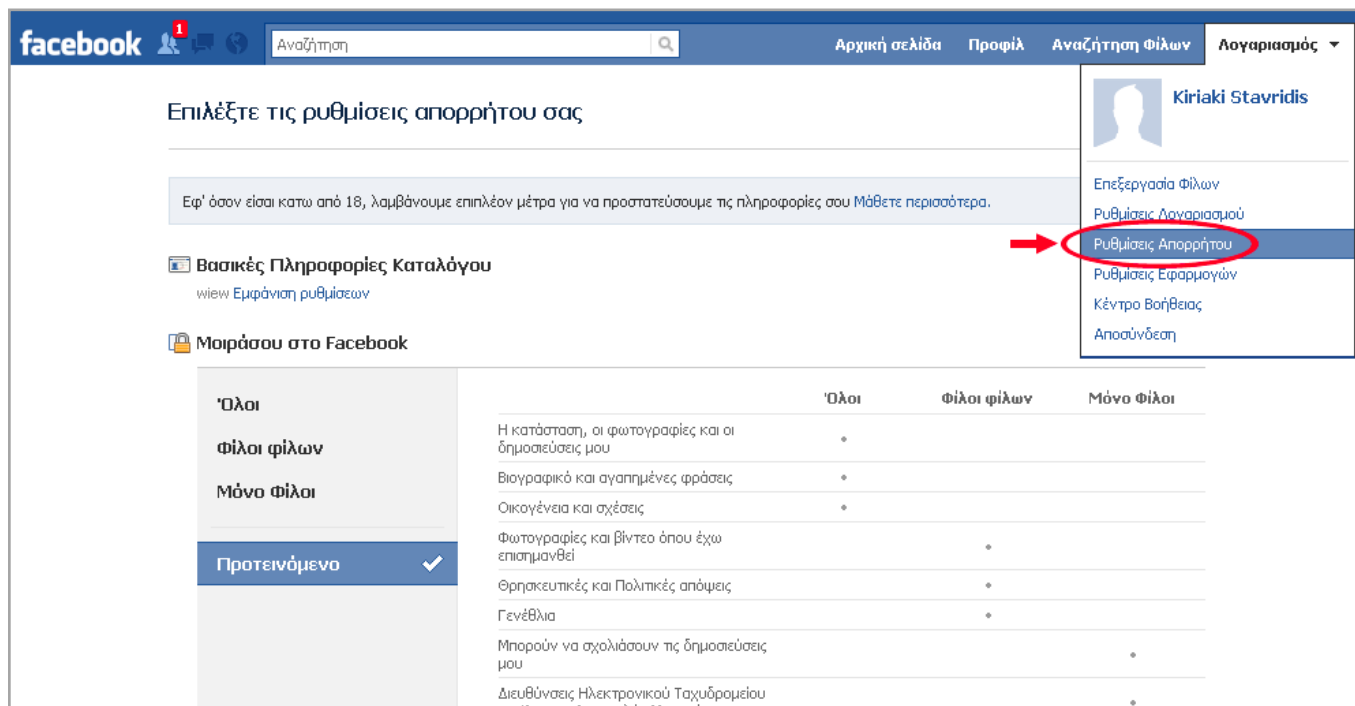
Είναι μια υπηρεσία του παγκόσμιου ιστού. Πρόκειται για δωρεάν λογαριασμό ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (*e-mail*) που μας προσφέρουν πάροχοι, όπως π.χ. google, yahoo.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Πώς αλλάζουμε τις ρυθμίσεις απορρήτου;
Ανατρέξτε στο παρόν κεφάλαιο, στην ενότητα: «Διαχειριζόμαστε και 'ασφαλίζουμε' το προφίλ μας, Αφαιρούμε άτομα από τη λίστα των φίλων μας», σσ. 77-80.

την ιστοσελίδα www.facebook.com , εισάγοντας το *e-mail* και τον *κωδικό πρόσβασης* που καταχωρίσαμε προηγουμένως στα αντίστοιχα πεδία και επιλέγοντας το κουμπί *Σύνδεση*. Πριν όμως αρχίσουμε να αλληλεπιδρούμε με τους φίλους μας και να δραστηριοποιούμαστε στην ιστοσελίδα, πρέπει **να αλλάξουμε τις ρυθμίσεις** του μενού *Ρυθμίσεις Απορρήτου*.

Εικ. 3.3: Η οθόνη *ρυθμίσεων απορρήτου* στο Facebook

4 Διαχειριζόμαστε και «ασφαλίζουμε» το προφίλ μας

4.1 Περιορίζουμε την πρόσβαση στο προφίλ μας

Μπορούμε να περιορίσουμε την πρόσβαση στο προφίλ μας πηγαίνοντας στο μενού *Λογαριασμός - Account / Ρυθμίσεις Απορρήτου - Privacy Settings*.

Αφού έχουμε μπει στο μενού των *ρυθμίσεων απορρήτου*, οι **παρακάτω ενέργειες είναι σημαντικές**:

- Στις *βασικές ρυθμίσεις – basic directory information* μπορούν αυτή τη στιγμή όλοι να μας βρουν στο Facebook, να μας στείλουν αιτήματα φιλίας, να μας στείλουν μηνύματα ή να μας εντοπίσουν. Έχουμε τη δυνατότητα να **περιορίσουμε αυτή την πρόσβαση** επιτρέποντας μόνο στους φίλους μας ή στους φίλους των φίλων μας να μπορούν να μας βρουν στα Facebook και να βλέπουν προσωπικά μας στοιχεία, μπλοκάροντας με αυτό τον τρόπο όλους τους άλλους χρήστες του ιστοχώρου. Εδώ μπορούμε επίσης να **περιορίσουμε αυτούς που θα μπορούν να μας στείλουν αιτήματα φιλίας**.
- Στις *ρυθμίσεις Μοιράσου στο Facebook – Sharing on Facebook* και εάν είμαστε κάτω των 18 ετών ο ιστοχώρος θα μας προτείνει ρυθμίσεις όπου μόνο η κατάσταση, οι φωτογραφίες, οι δημοσιεύσεις μας, το βιογραφικό και οι αγαπημένες φράσεις μας καθώς και πληροφορίες σχετικές με την οικογένεια και τις σχέσεις μας θα είναι ορατές σε όλους στον ιστοχώρο. Μπορούμε όμως να περιορίσουμε τις ρυθμίσεις

● ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Τα μενού *ρυθμίσεων απορρήτου* όχι μόνο αλλάζουν πολύ συχνά τη μορφή τους αλλά διαφέρουν και σημαντικά μεταξύ τους. Σε κάθε περίπτωση, αν σε κάποιον ιστοχώρο *κοινωνικής δικτύωσης* δεν μπορούμε να κάνουμε κάποια από τις παραπάνω ρυθμίσεις αναζητούμε την επιλογή *Βοήθεια*.

αυτές για τους φίλους μας μόνο ή και για τους φίλους των φίλων μας με ένα απλό κλικ ή επιλέγοντας για κάθε ρύθμιση ξεχωριστά. Αντίστοιχα, αποφασίζουμε ποιες άλλες ρυθμίσεις είναι καλό να περιορίσουμε περαιτέρω για να είμαστε ασφαλείς στον ιστοχώρο. Π.χ. μπορεί να θέλουμε οι φωτογραφίες και τα βίντεο όπου είναι η μορφή μας να είναι προσβάσιμη μόνο από τους δικούς μας φίλους.

- **Επιλέγουμε αν θα εμφανίζεται το προφίλ μας στα αποτελέσματα αναζήτησης** μέσω της ιστοσελίδας καθώς και τη μορφή που θα έχει (αν θα φαίνεται η φωτογραφία, τα στοιχεία επικοινωνίας κ.α.). Στο *Facebook* χρησιμοποιούμε το υπομενού *Search* και διαμορφώνουμε ανάλογα με τις προτιμήσεις μας. Σε καμία περίπτωση δεν ενεργοποιούμε την επιλογή *Public Search Listing* που σημαίνει ότι το προφίλ μας θα εμφανίζεται στα αποτελέσματα των μηχανών αναζήτησης όπως για παράδειγμα στο *Google* (η συγκεκριμένη επιλογή δεν επιτρέπεται εξ ορισμού σε χρήστες που δηλώνουν κάτω των 18).

- **Ρυθμίζουμε από ποιους χρήστες μπορούμε να λαμβάνουμε προσωπικά μηνύματα και σχόλια** και ποιοι χρήστες έχουν δικαίωμα να δουν, να σχολιάσουν ή να αναρτήσουν ετικέτες/tags στις φωτογραφίες και τα βίντεό μας. Π.χ. στο *Facebook* μπορούμε να δώσουμε τη δυνατότητα αποκλειστικά σε όσους είναι στη λίστα των φίλων μας να δουν και να σχολιάσουν τις φωτογραφίες χρησιμοποιώντας το υπομενού *Λογαριασμός / Ρυθμίσεις απορρήτου - Account / Privacy settings* αντίστοιχα.

4.2 Αφαιρούμε άτομα από τη λίστα των φίλων μας

Πολλές φορές υπάρχει περίπτωση να προσθέσουμε ένα άτομο στη λίστα των φίλων μας κατά λάθος (π.χ. λόγω συνωνυμίας) ή να μη θέλουμε, πλέον, κάποιο άτομο να έχει πρόσβαση στο προφίλ μας. Μπορούμε να αφαιρέσουμε την επαφή αυτή από τη λίστα των φίλων μας πολύ εύκολα, χωρίς, μάλιστα, να χρειαστεί να δώσουμε λόγο στο άτομο αυτό για την ενέργειά μας.

○ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Ετικέτες (tags)

Πρόκειται για λέξεις κλειδιά που προσδιορίζουν το περιεχόμενο μιας πληροφορίας στο Διαδίκτυο και οι οποίες διευκολύνουν την κατηγοριοποίηση των δεδομένων. Συναντάμε συχνά *tags* σε οπτικοακουστικό υλικό που έχει αναρτηθεί σε ιστοσελίδες *κοινωνικής δικτύωσης*, όπου οι χρήστες συχνά επισημαίνουν τα άτομα που εμφανίζονται σε μια φωτογραφία ή ένα βίντεο.

Ακολουθούμε την εξής διαδικασία:

- **Βήμα 1°**

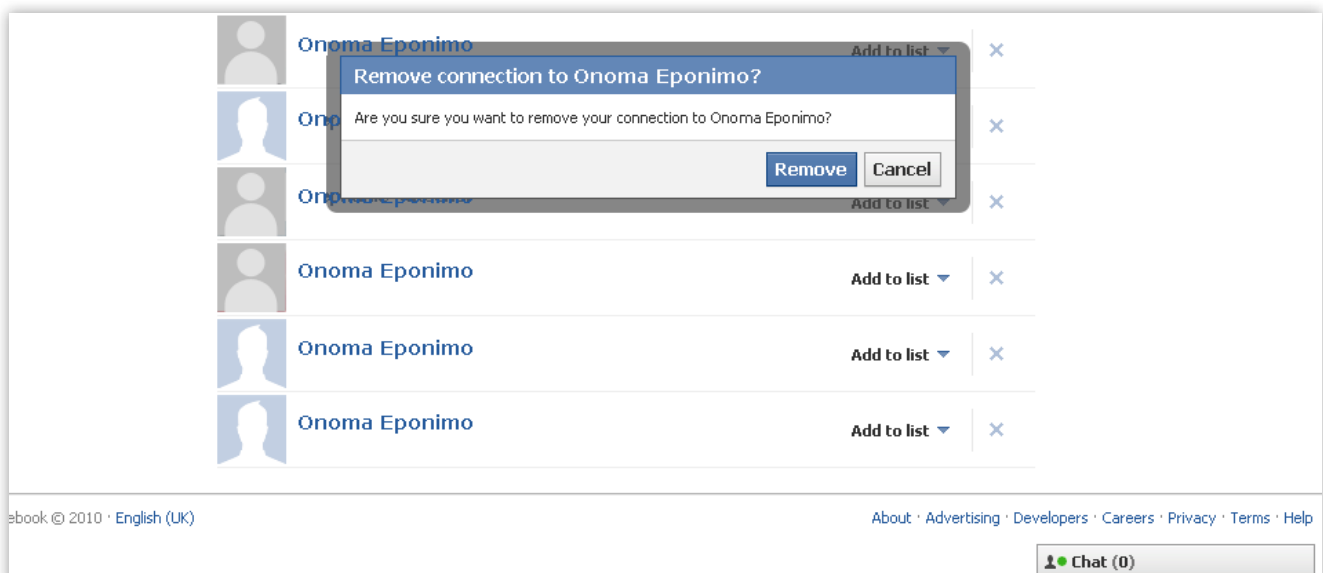
Συνδεόμαστε στο λογαριασμό μας και **μεταφερόμαστε αυτόματα** στη σελίδα *Home/Αρχική* απ' όπου ουσιαστικά αποκτούμε πρόσβαση σε διάφορες δραστηριότητες (π.χ. ομάδες, φωτογραφίες, εφαρμογές), λαμβάνουμε νέα (*news feed*) για τις δραστηριότητες των διαδικτυακών φίλων μας στην ιστοσελίδα και μας δίνεται η δυνατότητα αλληλεπίδρασης με άλλους χρήστες.

- **Βήμα 2°**

Από τα δεξιά μπάρα στην κορυφή της σελίδα **επιλέγουμε** *Λογαριασμός - Account* και στη συνέχεια *Επεξεργασία φίλων - Edit friends*. Στο αριστερό μέρος της οθόνης εμφανίζεται ο τίτλος *Λίστες - Lists* και από κάτω *Φίλοι - Friends*. Κάνουμε κλικ στην επιλογή *Φίλοι - Friends* για να λάβουμε τη λίστα όλων των τωρινών μας φίλων.

- **Βήμα 3°**

Από τη λίστα, επιλέγουμε το άτομο που θέλουμε να αφαιρέσουμε από τους φίλους μας και πατάμε το κουμπί *X - Remove Connection*. Στο *παράθυρο διαλόγου* που θα εμφανιστεί, επιλέγουμε: *Αφαίρεση - Remove* για επιβεβαίωση ή *Ακύρωση - Cancel* για ακύρωση.

Εικ. 3.4: Διαγραφή ατόμου από τη λίστα των φίλων μας στο Facebook

4.3 Απενεργοποιούμε το προφίλ μας

Έχουμε τη δυνατότητα να απενεργοποιήσουμε το προφίλ μας, αν αποφασίσουμε ότι πλέον δεν θέλουμε να είμαστε μέλη μιας ιστοσελίδας *κοινωνικής δικτύωσης*.

Στο παράδειγμα του Facebook, ακολουθούμε την εξής διαδικασία:

Συνδεόμαστε στο λογαριασμό μας, **κάνουμε κλικ** στην ένδειξη: *Account* στο κάτω δεξιά μέρος της σελίδας και **επιλέγουμε: Deactivate account** (βλ. εικ. 3.7). Στη συνέχεια, θα μας ζητηθεί να προσδιορίσουμε το λόγο που ακυρώσαμε το λογαριασμό μας και να επιβεβαιώσουμε ότι όντως θέλουμε να τον απενεργοποιήσουμε ή να ακυρώσουμε την ενέργεια αυτή.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Ακόμα και αν ακυρώσουμε το λογαριασμό μας, πολλές προσωπικές μας πληροφορίες δεν μπορούν να διαγραφούν (π.χ. μηνύματα που ανταλλάξαμε με άλλους χρήστες, φωτογραφίες μας που ανάρτησαν άλλοι χρήστες, κ.λπ.). Στην πολιτική απορρήτου του ιστοχώρου κοινωνικής δικτύωσης μπορούμε να διαβάσουμε αναλυτικά ποιες πληροφορίες μας δεν διαγράφονται.

The screenshot shows the Facebook 'Account' settings page. The 'Deactivate account' option is circled in red, and a red arrow points to it from the right. The page includes various settings tabs like 'Privacy', 'Security', 'Account', etc. The 'Deactivate account' option is located at the bottom of the list.

Εικ. 3.5: Απενεργοποίηση του προφίλ μας στο Facebook

5 Βασικοί κανόνες για ασφαλή χρήση των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης

Έχουμε πάντα κατά νου το δεκάλογο ασφαλούς κοινωνικής δικτύωσης:

1. Πριν εγγραφούμε σε μια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης αναζητούμε την **πολιτική απορρήτου** και τους **όρους χρήσης** και βεβαιωνόμαστε ότι **κατανοούμε πλήρως** με ποιον τρόπο θα χρησιμοποιούνται από την ιστοσελίδα τα προσωπικά μας δεδομένα.
2. Από τη στιγμή που θα δημιουργήσουμε το εικονικό μας προφίλ θα πρέπει να **αλλάξουμε τις προεπιλεγμένες ρυθμίσεις** στο μενού *Απόρρητο/Privacy*.
3. **Περιορίζουμε την πρόσβαση στο προφίλ μας**, μειώνοντας τις πιθανότητες άντλησης πολλών έγκυρων προσωπικών δεδομένων και πληροφοριών από επιτήδειους, οι οποίοι τα χρησιμοποιούν για εξειδικευμένη επίθεση *phishing* μέσω των ιστοσελίδων κοινωνικής δικτύωσης.
4. Δε δίνουμε σε κανέναν τον **κωδικό πρόσβασης** στο εικονικό προφίλ μας. Κάποιος, γνωρίζοντας τον κωδικό μας, αποκτά **πρόσβαση στο προφίλ μας** και μπορεί να διαχειριστεί **πλήρως** τα δεδομένα που εμφανίζονται σε αυτό.
5. Δεν ανεβάζουμε στο προφίλ μας **φωτογραφίες όπου φαίνεται καθαρά η τοποθεσία στην οποία βρισκόμαστε**, ειδικότερα αν πρόκειται για το σπίτι μας, το σχολείο ή μέρος που συχνάζουμε. Έτσι θα προστατευθούμε καλύτερα από την πιθανότητα εντοπισμού μας στον φυσικό κόσμο.
6. Αν δεχθούμε ένα προσβλητικό ή ανεπιθύμητο μήνυμα, χρησιμοποιούμε **την ενσωματωμένη μέθοδο καταγγελιών** της ιστοσελίδας κοινωνικής δικτύωσης που χρησιμοποιούμε. Συνήθως αναφέρεται με τη λέξη *report*.
7. Έχουμε πάντα υπόψη ότι οι πληροφορίες που δημοσιεύουμε στις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης είναι δημόσια προσπελάσιμες, επομένως, καλό θα ήταν να μη δημοσιεύουμε στοιχεία και φωτογραφίες που θα βοηθούσαν κάποιον να μας εντοπίσει στο φυσικό κόσμο ή θα μας έφερναν σε δύσκολη θέση. Ακόμα και αν απενεργοποιήσουμε/ακυρώσουμε το προφίλ μας, **πολλές πληροφορίες δεν αφαιρούνται** και ενδέχεται, επίσης, να τις συναντήσουμε και αλλού στο Διαδίκτυο.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τι είναι phishing;

Ανατρέξτε στο στο Κεφάλαιο 4, *Δικαιώματα και υποχρεώσεις στο Διαδίκτυο*, «Τι προβλήματα είναι πιθανό να αντιμετωπίσουμε στις *online* συναλλαγές», σσ. 99-100.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Βλ. Δραστηριότητα 1:

Με την **Άσκηση Α** ελέγχουμε πόσο καλά έχουμε προστατεύσει το προφίλ μας.

Με την **Άσκηση Β** συμπληρώνουμε το Κουίζ: Πόσο καλά γνωρίζουμε τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης;

Βλ. Δραστηριότητα 2:

Με την **Άσκηση Α** συζητάμε με τους φίλους μας θέματα για την κοινωνική δικτύωση.

Με την **Άσκηση Β** λύνουμε το Κρυπτόλεξο.

8. Γνωρίζουμε ότι από τη στιγμή που προσθέτουμε στη λίστα των φίλων μας κάποιο άτομο (αποδοχή: *friend request*), αυτό **αποκτά πρόσβαση στα προσωπικά δεδομένα που εμφανίζονται στο προφίλ μας**, μεταξύ των οποίων οι φωτογραφίες και τα στοιχεία επικοινωνίας μας.
9. Γνωρίζουμε ότι οι ιστοσελίδες *κοινωνικής δικτύωσης* προσφέρουν πολλές εφαρμογές (παιχνίδια, κουίζ, κ.λπ.), τα οποία **δεν υπόκεινται πάντα στην πολιτική απορρήτου** της ιστοσελίδας και, επομένως, μπορούν να διαχειριστούν τα προσωπικά μας δεδομένα με διαφορετικό τρόπο.
10. Έχουμε πάντα υπόψη ότι στους εικονικούς κόσμους είναι εύκολο να δημιουργήσει κανείς μια **ψεύτικη ταυτότητα** και να **παραπλανήσει άλλους χρήστες**. Επομένως, θα πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί με τους εικονικούς φίλους.

6 Αναφορά παράνομης ή ύποπτης δραστηριότητας

Ακόμα και όταν είμαστε πολύ προσεκτικοί υπάρχει ενδεχόμενο να συναντήσουμε και δραστηριότητες που θεωρούμε παράνομες ή απλώς μας φέρνουν σε δύσκολη θέση. Έτσι, έχουμε το δικαίωμα να καταγγείλουμε στους διαχειριστές της ιστοσελίδας *κοινωνικής δικτύωσης* που χρησιμοποιούμε τέτοιου είδους ενέργειες και υλικό, χρησιμοποιώντας την ενσωματωμένη μέθοδο καταγγελιών την οποία **αναγνωρίζουμε συνηθέστερα από την ένδειξη *report/αναφορά/καταγγελία***. Μια τέτοια ένδειξη μπορούμε να βρούμε σε μια εφαρμογή (παιχνίδι, κουίζ, κ.λπ.), σε ομάδες (groups), ή σε επαφές και μηνύματα που έχουμε δεχτεί. Πατώντας έναν τέτοιο σύνδεσμο: *report*, συχνά θα μας ζητηθεί να προσδιορίσουμε **το λόγο της καταγγελίας μας**.

Είναι σκόπιμο να χρησιμοποιούμε την υπηρεσία αυτή, καθώς έτσι βελτιώνουμε το περιβάλλον κοινωνικής δικτύωσης και το καθιστούμε ασφαλέστερο για όσους το χρησιμοποιούν.

Γι' αυτό, το να επιλέγει κανείς το σύνδεσμο *report*, δε σημαίνει ότι είναι το «καρφί του Διαδικτύου»...αλλά, περισσότερο, ο «προστάτης» του!

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Σε περίπτωση που δεν μπορούμε να εντοπίσουμε την ένδειξη *report* στην ιστοσελίδα *κοινωνικής δικτύωσης* που χρησιμοποιούμε, ώστε να καταγγείλουμε μια παράνομη ή προσβλητική συμπεριφορά, μπορούμε πάντα να υποβάλουμε μια καταγγελία στην ανοιχτή γραμμή **Safeline** επισκεπτόμενοι την ιστοσελίδα www.safeline.gr και κάνοντας κλικ στο κουμπί **Κάντε μια καταγγελία**.

1

Μια συνηθισμένη βαρετή ημέρα στην τάξη των ποντικών η καθηγήτρια κυρία ποντίκινα βάζει εργασία για το σπίτι.

Το δικό μας ποντικάκι, ο Ηρακλής, σκέφτεται:

«Θα πάω σπίτι και θα βρω πληροφορίες για την εργασία μου στο διαδίκτυο».

Στο σπίτι, 1 ώρα αργότερα... αντί να ψάχνει πληροφορίες για την εργασία του στο 'mougle'...

2

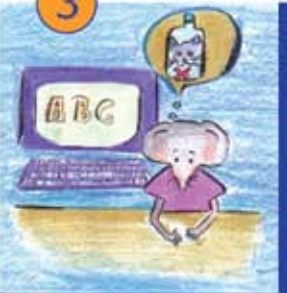

... επισκέπτεται ένα site με γυμνά ποντίκια.

Ξαφνικά, το computer αρχίζει να βήχει. Έχει πυρετό και ιό!

3

Ο Ηρακλής σκέφτεται να αγοράσει αντιγραφικό (δηλητήριο για γάτες) γιατί είναι πολύ κακές. Βρίσκει μια ιστοσελίδα που πουλάει τα καλύτερα αντιγραφικά. Συμπληρώνει σε μία φόρμα τα στοιχεία του και τον αριθμό της πιστωτικής κάρτας του πατέρα του.

Από την άλλη μεριά, κάθεται ένας πολύ πονηρός γάτος με χρυσά δόντια, σκουλαρίκια, μενταγιόν, φοράει καρφιά, μαύρα γυαλιά και τρίβει τα χέρια του. Ο κακός γάτος στέλνει στον Ηρακλή ένα e-mail με spyware.

4

Το ποντικάκι δεν ανοίγει το μήνυμα, βγαίνει από αυτό το site και μπαίνει στο 'Lost Age' για να παίξει. Και οι ώρες περνούν...

Τα μάτια του κοκκινίζουν και γίνονται τετράγωνα. Καταφέρνει να κοιμηθεί μόνο μία ώρα. Την επόμενη μέρα πάει στο σχολείο νυσταγμένο και χωρίς να έχει κάνει την εργασία του. Κοιμάται στο μάθημα.

5

Το μεσημέρι, μετά από μια πολύ δύσκολη μέρα στο σχολείο, γυρίζει στο σπίτι και βρίσκει τη μητέρα του λιπόθυμη γιατί έχει ανοίξει το λογαριασμό του ΟΤΕ και τον πατέρα του πολύ θυμωμένο, γιατί 'κάποιος' έχει χρεώσει την πιστωτική του κάρτα με ένα υπέρογκο ποσό.

Το ποντικάκι μαλώνει τον εαυτό του:

«Να είσαι πιο έξυπνο ποντίκι την επόμενη φορά»!!!

“Perdu”

Έργο της Γ' τάξης του 2ου Γυμνασίου Καλαμάτας για το σχολικό διαγωνισμό «Εσύ καθορίζεις τη ζωή σου στους εικονικούς κόσμους» με αφορμή την Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου 2008

2η θέση στην Ελλάδα στην κατηγορία 11-14 ετών

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1

ΣΤΟΧΟΣ

Ελέγχουμε τις γνώσεις μας γύρω από
την ασφαλή *κοινωνική δικτύωση*

Χρησιμοποιώντας εργαλεία αναζήτησης, τα παιδιά ελέγχουν εάν ο λογαριασμός τους σε μια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης είναι καλά προφυλαγμένος και δεν επιτρέπει την επίσκεψή του από οποιονδήποτε άγνωστο. Στη συνέχεια και με τη βοήθεια κουίζ επιβεβαιώνονται βασικές γνώσεις ασφάλειας κατά τη χρήση ιστοχώρων κοινωνικής δικτύωσης.

- 1. A** Ελέγχουμε πόσο καλά έχουμε προστατεύσει το προφίλ μας
- 1. B** Κουίζ: Πόσο καλά γνωρίζουμε τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης;

1.A

Ελέγχουμε πόσο καλά έχουμε προστατεύσει το προφίλ μας

Άσκηση στο χαρτί

1. Πραγματοποιούμε αναζήτηση με το όνομα του προφίλ μας στον ιστοχώρο που διατηρούμε εικονικό προφίλ, χωρίς να είμαστε συνδεδεμένος/η. Τι εμφανίζεται και τι δυνατότητες αλληλεπίδρασης έχουμε;

2. Υπάρχουν φωτογραφίες ή δεδομένα στο προφίλ μας ή των φίλων μας που θα ντρεπόμασταν αν τα έβλεπαν οι γονείς μας;

Πώς θα νιώθαμε αν τελικά τα έβλεπαν;

3. Ποιες ενέργειες θα πρέπει να ακολουθήσουμε ώστε να προστατεύσουμε τα δεδομένα αυτά;

4. Πραγματοποιούμε αναζήτηση στο Google με το όνομά μας ή το όνομα που χρησιμοποιούμε στο εικονικό μας προφίλ. Βρήκαμε κάποιο αποτέλεσμα; Εμφανίζεται κάποια πληροφορία που δε θα θέλαμε να είναι ορατή σε όλους;

Σχόλια

1. Ένας καλά προφυλαγμένος λογαριασμός **δεν θα πρέπει να δίνει τη δυνατότητα επίσκεψης του πλήρους προφίλ**. Αν το προφίλ μας είναι ακόμα ανοιχτό, ακολουθούμε τη διαδικασία που περιγράφεται στην ενότητα: Διαχειριζόμαστε και «ασφαλίζουμε» το προφίλ μας.
2. Αν ναι, κάτι δεν έχουμε κάνει σωστά! Το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε είναι **να σβήσουμε τις πληροφορίες αυτές**. Αναλογιζόμαστε ποια άτομα έχουν πρόσβαση στο προφίλ μας και αν νιώθουμε άνετα να μοιραζόμαστε τις πληροφορίες αυτές μαζί τους. Θυμόμαστε ότι μπορούμε να **περιορίσουμε την πρόσβαση μεμονωμένων ατόμων** στο προφίλ μας από τις ρυθμίσεις *Απορρήτου*.
3. Ανατρέχουμε στην ενότητα: Διαχειριζόμαστε και «ασφαλίζουμε» το προφίλ μας.
4. Είναι καλό να επαναλαμβάνουμε τη διαδικασία αυτή ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Έτσι θα **ελέγχουμε τη διαδικτυακή μας παρουσία** και θα γνωρίζουμε αν και κατά πόσο εκτίθενται τα προσωπικά μας στοιχεία. Γι' αυτό: google yourself!

1. B

Κουίζ: Πόσο καλά γνωρίζουμε τις ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης;

Άσκηση στο χαρτί

Επιβεβαιώστε τις γνώσεις σας γύρω από τα θέματα που αφορούν την *κοινωνική δικτύωση* απαντώντας στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. Η πολιτική απορρήτου είναι:

- i. Κείμενο που προσδιορίζει τα δικαιώματά μου σε μια ιστοσελίδα.
- ii. Κείμενο που προσδιορίζει τον τρόπο που μια ιστοσελίδα χειρίζεται τα προσωπικά μου δεδομένα.
- iii. Η μυστικοπάθεια μερικών χρηστών σε ιστοσελίδες *κοινωνικής δικτύωσης*.

2. Σε ποιο μενού πρέπει να μπω αν θέλω να ακυρώσω το προφίλ μου;

- i. Στο μενού *Profile/Προφίλ*.
- ii. Στο μενού *Privacy/Απόρρητο*.
- iii. Στο μενού *Account/Λογαριασμός*.

3. Τι ακριβώς θα συμβεί αν πατήσω την επιλογή *Report* σε ένα ενοχλητικό μήνυμα;

- i. Θα σβηστεί το μήνυμα.
- ii. Θα ειδοποιηθούν οι διαχειριστές της ιστοσελίδας.
- iii. Θα ειδοποιηθεί η αστυνομία.

4. Όταν συνδέομαι στο λογαριασμό μου, μεταφέρομαι αυτόματα:

- i. στην *Αρχική σελίδα/Home*.
- ii. στο προφίλ μου.
- iii. στο μενού *Απόρρητο*.

5. Μπορώ να διαγράψω ένα άτομο από τη λίστα των φίλων μου;

- i. Ναι, αλλά πιθανότατα το άτομο αυτό θα παρεξηγηθεί.
- ii. Όχι, δεν υπάρχει τέτοια δυνατότητα.
- iii. Ναι και μάλιστα δε θα ειδοποιηθεί για την ενέργεια αυτή.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

2

ΣΤΟΧΟΣ

Επιβεβαιώνουμε τις γνώσεις μας συζητώντας και παίζοντας

Μέσα από διαδραστική συζήτηση τίθενται σημαντικά θέματα ασφάλειας και προστασίας των προσωπικών δεδομένων στους ιστοχώρους κοινωνικής δικτύωσης. Στη συνέχεια και με τη βοήθεια ενός κρυπτόλεξου ελέγχεται κατά πόσο αφομοιώθηκαν και έγιναν κατανοητά τα θέματα αυτά.

2. A

Συζητάμε σε ομάδα θέματα για την **κοινωνική δικτύωση**

2. B

Κρυπτόλεξο

2. A

Συζητάμε σε ομάδα θέματα για την κοινωνική δικτύωση

Άσκηση στο χαρτί

Με την ομάδα μας συζητάμε τα ακόλουθα θέματα για την *κοινωνική δικτύωση*. Θα εξάγουμε πολύ χρήσιμες πληροφορίες για τον τρόπο που χρησιμοποιούν τα προσωπικά μας δεδομένα οι ιστοσελίδες αυτές.

1. Χρησιμοποιείτε ιστοσελίδες *κοινωνικής δικτύωσης*;
2. Πόσα χρήματα πληρώνετε για τις υπηρεσίες τους;
3. Πριν γελάσετε με την ερώτηση αυτή, αναλογιστείτε...Από πού κερδίζουν χρήματα οι ιστοσελίδες αυτές;
4. Κατόπιν, συζητήστε τυχόν προσωπικές εμπειρίες από διαφημιστικές ανακοινώσεις που δεχθήκατε στο προσωπικό σας προφίλ και εξετάστε ποια στοιχεία σας μπορεί να εκμεταλλεύθηκαν οι ιστοσελίδες *κοινωνικής δικτύωσης* προκειμένου να σας ενημερώσουν για το συγκεκριμένο προϊόν ή υπηρεσία.

Σχόλια

Τα προσωπικά μας δεδομένα δεν είναι πολύτιμα μόνο για εμάς! Οι ιστοσελίδες *κοινωνικής δικτύωσης* χρησιμοποιούν τα προσωπικά δεδομένα που εμείς οι ίδιοι παραχωρούμε για να μας προσφέρουν διαφημίσεις ανάλογα με τα χόμπυ και τις προτιμήσεις μας.

Π.χ. αν ένας χρήστης δηλώσει στο προφίλ του ότι του αρέσει η λογοτεχνία, είναι πολύ πιθανό να δει στο προφίλ διαφημιστική καταχώριση για κάποιο βιβλίο.

Σήμερα, εκατοντάδες χιλιάδες επιχειρηματίες δραστηριοποιούνται στις ιστοσελίδες *κοινωνικής δικτύωσης*, οι οποίοι βέβαια αποκομίζουν χρηματικό όφελος εκμεταλλευόμενοι την τεράστια απήχηση τους στους νέους. Στους *όρους χρήσης* πολλών ιστοχώρων *κοινωνικής δικτύωσης* διαβάζουμε ότι τα δεδομένα μας όχι μόνο δίνονται σε τρίτους, αλλά επίσης ότι από τη στιγμή που τα καταχωρίζουμε παύουν πλέον να είναι δικά μας καθώς επίσης ότι αποθηκεύονται και γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας σε ξένες χώρες όπου βέβαια ισχύει άλλη - πιθανώς ελαστικότερη - νομοθεσία.

Συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις εντοπίζοντας τις λέξεις που λείπουν στο κρυπτόλεξο (οριζοντίως, καθέτως και διαγώνως).

1. Ο πρόσβασης στο προφίλ μας είναι μυστικός και δεν πρέπει να τον δίνουμε σε κανένα.
2. Μπορούμε να αποκλείσουμε μια διαδικτυακή ώστε να μην έχει πρόσβαση στο προφίλ μας μέσα από το μενού *Απόρρητο/Privacy*.
3. Από τη στιγμή που δημιουργούμε ένα εικονικό περιορίζουμε την σε αυτό μέσα από το μενού (στα ελληνικά).

2. Β

Κρυπτόλεξο

Άσκηση στο χαρτί

4. Οι ιστοσελίδες *κοινωνικής δικτύωσης* προσφέρουν πολλές εφαρμογές (παιχνίδια, κ.λπ.) τα οποία δεν υπόκεινται πάντα στην *πολιτική απορρήτου* της ιστοσελίδας που χρησιμοποιούμε.
5. Πάντα διαβάζουμε τους *όρους χρήσης* δημιουργήσουμε προφίλ σε μια ιστοσελίδα κοινωνικής δικτύωσης.
6. Η *απορρήτου* είναι το κείμενο που προσδιορίζει τον τρόπο που μια ιστοσελίδα χειρίζεται τα προσωπικά μας δεδομένα.
7. Αλλάζουμε τις ρυθμίσεις του προφίλ μας, ώστε να μπορούν να το δουν μόνο οι μας.
8. Οι *χρήσης* είναι το κείμενο που προσδιορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις μας κατά τη χρήση μιας ιστοσελίδας.
9. Στο μενού *Απόρρητο/Privacy* μπορούμε να αλλάξουμε τις προεπιλεγμένες που αφορούν τα προσωπικά μας δεδομένα.
10. Αν λάβουμε ένα ενοχλητικό/προσβλητικό μπορούμε να το αναφέρουμε στους διαχειριστές της ιστοσελίδας κάνοντας κλικ στην ένδειξη *report*.

Απάντηση: 1. κωδικός, 2. επαφή, 3. προφίλ, πρόσβαση, απόρρητο, 4. κουίζ, 5. πριν, 6. πολίτικη, 7. φίλοι, 8. όροι, 9. ρυθμίσεις, 10. μήνυμα.

ΘΕΩΡΙΑ

- 1 Προσωπικά στοιχεία και *κωδικοί πρόσβασης*
 - 1.1 Πότε χρησιμοποιούμε *ταυτότητα χρήστη* και *κωδικούς πρόσβασης* στο Διαδίκτυο;
 - 1.2 Πώς μπορούμε να προστατεύσουμε την ιδιωτική μας ζωή στο Διαδίκτυο;
- 2 Το ηλεκτρονικό *επιχειρείν*
 - 2.1 Τι είναι το *e-επιχειρείν* και ποιες μορφές μπορεί να πάρει η ηλεκτρονική επιχειρηματικότητα;
 - 2.2 Τι προβλήματα είναι πιθανό να αντιμετωπίσουμε στις *online* συναλλαγές;
 - 2.3 Πώς μπορούμε να αναγνωρίσουμε τις αξιόπιστες εμπορικές ιστοσελίδες;
 - 2.4 Πώς μπορούμε να προστατευθούμε από ενδεχόμενες *online* απάτες;
- 3 Ανταλλαγή αρχείων και δημοσίευση
 - 3.1 Τι είναι η *ανταλλαγή αρχείων* και το πνευματικό δικαίωμα (*copyright*);
 - 3.2 Φωτογραφία στο Διαδίκτυο και ασφάλεια

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- 1 Μαθαίνουμε τρόπους για να προστατεύουμε τα προσωπικά μας στοιχεία στο Διαδίκτυο (2 Ασκήσεις)
- 2 Αναγνωρίζουμε τις αξιόπιστες ηλεκτρονικές αγορές και επιχειρήσεις (2 Ασκήσεις)
- 3 Διαχειριζόμαστε με ορθό τρόπο τα αρχεία που ανταλλάζουμε διαδικτυακά (2 Ασκήσεις)

4

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό εξετάζονται οι τρόποι με τους οποίους μπορούμε να προστατεύσουμε την ιδιωτική μας ζωή στο Διαδίκτυο και επισημαίνονται τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που συνεπάγονται της πλοήγησής μας στους εικονικούς κόσμους.

Το κεφάλαιο έχει τρεις δραστηριότητες. Με την πρώτη δραστηριότητα, μαθαίνουμε να **δημιουργούμε** έναν ασφαλή λογαριασμό *ηλεκτρονικού ταχυδρομείου*, το οποίο δε θα προσβάλλεται από κακόβουλους.

Με τη δεύτερη δραστηριότητα, **εξοικειωνόμαστε** με την ηλεκτρονική επιχειρηματικότητα και μαθαίνουμε να **αναγνωρίζουμε** τις αξιόπιστες εμπορικές ιστοσελίδες, με τις οποίες μπορούμε να τελούμε ασφαλείς συναλλαγές, και να εντοπίζουμε τα κακόβουλα *e-mail*, που στοχεύουν να μας παραπλανήσουν και να μας παγιδεύσουν.

Με την τρίτη δραστηριότητα, μαθαίνουμε να **διαχειριζόμαστε** με ορθό τρόπο τα αρχεία που ανταλλάζουμε διαδικτυακά.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Ας είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί όταν αποκαλύπτουμε στο Διαδίκτυο στοιχεία, τα οποία προδίδουν την ιδιωτική μας ζωή.

ΣΤΟΧΟΣ

Μαθαίνουμε να διεκδικούμε τα δικαιώματά μας στο Διαδίκτυο. Μέχρι ποιο σημείο φθάνουν τα δικαιώματα και πότε μιλάμε για υποχρεώσεις;

*Αν ένας άγνωστος στο δρόμο
Ξαφνικά σε σταματούσε
Το όνομά σου σου ζητούσε
Και «πού μένεις» σε ρωτούσε*

*Έχεις μάθει από τους γονείς σου
Τίποτα να μην του πεις
Με γοργό βήμα να φύγεις
Όσο πιο μακριά μπορείς*

*Έτσι πρέπει και στους δρόμους
Των εικονικών των κόσμων
Όπου δεν μπορείς να ξέρεις
Ποιους ανθρώπους «συναντάς»*

*Να προσέχεις σε ποιους δίνεις
Τα προσωπικά στοιχεία
Και ποτέ σου σε αγνώστους
Μη γελιέσαι και απαντάς!*

Δικαιώματα και Υποχρεώσεις στο Διαδίκτυο

ΘΕΩΡΙΑ

1 Προσωπικά στοιχεία και κωδικοί πρόσβασης

1.1 Πότε χρησιμοποιούμε ταυτότητα χρήστη και κωδικούς πρόσβασης στο Διαδίκτυο;

Η πρόσβασή μας σε πολλές δραστηριότητες στο Διαδίκτυο γίνεται εφικτή με μία **ταυτότητα χρήστη** (*user identification* ή αλλιώς *user ID*) και έναν **κωδικό πρόσβασης** (*password*).

Είναι απαραίτητο να δημιουργήσουμε μια τέτοια ταυτότητα αν θέλουμε να έχουμε πρόσβαση στις ακόλουθες παροχές του Διαδικτύου:

- Να ανοίξουμε ένα λογαριασμό **ηλεκτρονικού ταχυδρομείου**.
- Να επικοινωνήσουμε σε **πραγματικό χρόνο** (*chat room, instant messaging, social networking*).
- Να γίνουμε μέλος σε ένα **forum**.
- Να γίνουμε μέλος σε ιστοσελίδες για να έχουμε πρόσβαση σε **επιπρόσθετο υλικό** και **υπηρεσίες τους**.
- Να τελέσουμε ασφαλείς συναλλαγές σε **διαδικτυακές αγορές**.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Ως **προσωπικά δεδομένα** ορίζουμε κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο άτομό μας, όπως για παράδειγμα το όνομα, τη διεύθυνση του σπιτιού και του σχολείου μας, το τηλέφωνο μας, τα ενδιαφέροντά μας, τις επιδόσεις μας στο σχολείο, κ.λπ.

Ως **ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα** ορίζουμε εκείνα τα δεδομένα που αποκαλύπτουν ιδιαίτερες πλευρές της ζωής μας, όπως για παράδειγμα τη θρησκεία μας, την υγεία μας, τα πολιτικά μας φρονήματα, τη συμμετοχή μας σε οργανώσεις.

1.2 Πώς μπορούμε να προστατεύσουμε την ιδιωτική μας ζωή στο Διαδίκτυο;

- Το πρώτο βήμα για την προστασία των προσωπικών μας δεδομένων είναι **να δημιουργήσουμε έναν ασφαλή λογαριασμό** του ηλεκτρονικού μας ταχυδρομείου. Είναι χρήσιμο να έχουμε **διαφορετικές ταυτότητες χρήστη (user ID)** και **κωδικούς πρόσβασης (password)** και να αλλάζουμε τακτικά τους κωδικούς μας. Ανάλογα με τις δραστηριότητες που θέλουμε να έχουμε στο Διαδίκτυο, μπορούμε να έχουμε μια ταυτότητα για υπηρεσίες όπως *e-mail* αποστολής και λήψης φιλικών μηνυμάτων, *chat*, *social networking* και μια πιο τυπική ταυτότητα για την επίσημη επικοινωνία μας.
- Δε δημοσιεύουμε ποτέ **προσωπικά μας δεδομένα**, όπως το πραγματικό μας όνομα, τη διεύθυνσή μας, τον αριθμό τηλεφώνου, το όνομα του σχολείου (αν είμαστε ανήλικοι), ή πληροφορίες που αφορούν τους φίλους και την οικογένειά μας.
- Όταν κάνουμε *chat*, **χρησιμοποιούμε ψευδώνυμο** και αποφεύγουμε να μπαίνουμε σε προσωπικές λεπτομέρειες, ακόμη και αν γνωρίζουμε προσωπικά το άτομο με το οποίο συνομιλούμε, γιατί «ακούνε κι άλλοι» τη συνομιλία μας.
- Όταν επισκεπτόμαστε ιστοσελίδες που ζητούν τις προσωπικές μας πληροφορίες, **σιγουρευόμαστε ότι η σελίδα είναι αξιόπιστη** και πριν καταχωρίσουμε τα στοιχεία μας, ρωτάμε για ποιο λόγο τα χρειάζονται. Πάντα συμβουλευόμαστε τους *όρους και προϋποθέσεις (terms and conditions)* και την *πολιτική απορρήτου (privacy statement)* της εταιρείας που διαχειρίζεται την ιστοσελίδα.
- Αν είμαστε ανήλικοι, προτού δημοσιεύσουμε οποιαδήποτε πληροφορία μας στο Διαδίκτυο, **ρωτάμε πάντα τους γονείς μας**.
- **Δε δίνουμε τον κωδικό μας σε άλλους**. Ακόμη κι αν είναι φίλοι μας, μπορεί να καταχραστούν της εμπιστοσύνης μας και, επιπλέον, εμείς θα είμαστε υπεύθυνοι για όποια δραστηριότητα κάνει ο φίλος ή η φίλη μας στο Διαδίκτυο με το δικό μας κωδικό.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Πώς μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν ασφαλή λογαριασμό ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail);

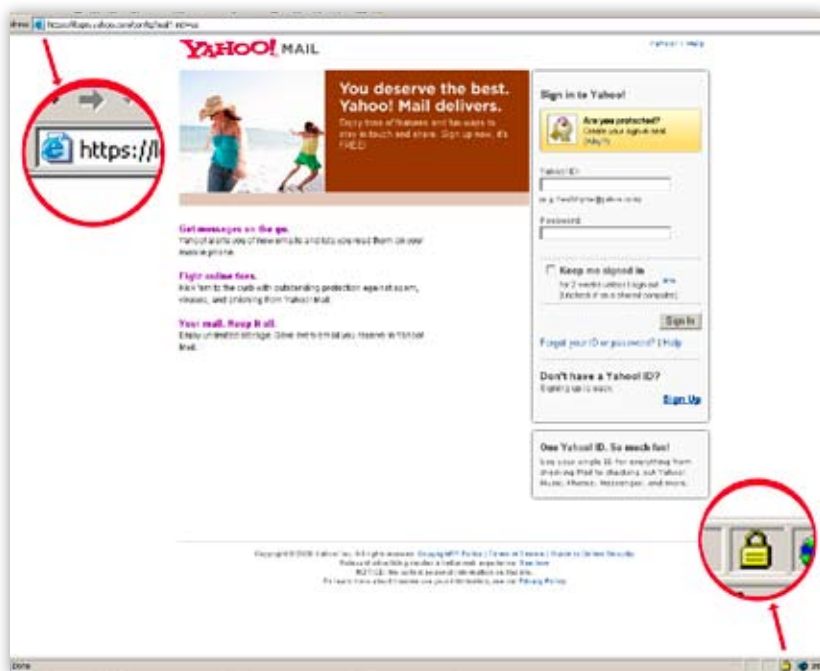
Ανατρέξτε στο παρόν κεφάλαιο, στη Δραστηριότητα 1, Άσκηση Β, σσ. 111-112.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Έχετε σκεφθεί πόσες πολλές διαδικτυακές δραστηριότητες μπορεί να απειλούν την ασφάλεια των ανηλίκων;

Οι νέοι συχνά **συμμετέχουν** σε διαγωνισμούς, **συμπληρώνουν** ερωτηματολόγια εμπορικών ιστοσελίδων, **εγγράφονται** σε διαδικτυακές υπηρεσίες, **οργανώνουν** το προσωπικό τους προφίλ για **λογαριασμούς ηλεκτρονικού ταχυδρομείου**, **άμεσων μηνυμάτων** και **κοινωνικής δικτύωσης**, **συνομιλούν** σε *chat rooms* με αγνώστους, **όπου δίνουν προσωπικά στοιχεία**.

Εικ. 4.1: Ασφαλείς ηλεκτρονικές συναλλαγές

- Γενικά, **δεν πρέπει να αποκαλύπτουμε ποτέ τα στοιχεία της σύνδεσής μας.**
- Αν πιστεύουμε ότι κάποιος ανακάλυψε τον **κωδικό** μας πρέπει **να αλλάξουμε τον κωδικό άμεσα.**
- Χρησιμοποιούμε πάντα **κωδικούς πρόσβασης που είναι δύσκολο να τους φανταστεί κανείς.** Για παράδειγμα, αποφεύγουμε να χρησιμοποιούμε το όνομά μας, το επίθετό μας, ονόματα φίλων, κατοικίδιων και ημερομηνίες γενεθλίων ή επετείων.
- Για να είναι **ασφαλής** ο **κωδικός πρόσβασης** μας πρέπει:
 - Να έχει τουλάχιστον 8 χαρακτήρες, έτσι ώστε να είναι πιο πολύπλοκος και δύσκολος για να τον μαντέψει κάποιος.
 - Να περιλαμβάνει κεφαλαία, πεζά γράμματα, αριθμούς και σημεία στίξης.
 - Να μην περιλαμβάνει ονόματα, όπως π.χ. του κατοικίδιου μας, που μπορούν να γνωρίζουν πολλοί.
 - Να μην τον αποκαλύψουμε σε κανέναν.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Πώς καταλαβαίνουμε ότι μια ιστοσελίδα είναι αξιόπιστη;
Οι αξιόπιστες εμπορικές ιστοσελίδες παρέχουν μόνο **«ασφαλείς ηλεκτρονικές συναλλαγές»** (*secure electronic transactions*). Έτσι είναι πολύ σημαντικό, όταν καταχωρίζουμε τις πληροφορίες πληρωμής (π.χ. δεδομένα της πιστωτικής κάρτας), να ελέγχουμε πάντα αν η διεύθυνση της ιστοσελίδας που έχουμε επισκεφθεί ξεκινά με **“https://”** και όχι με **http://** και αν έχει το χαρακτηριστικό **λουκετάκι** στο κάτω δεξι άκρο της ιστοσελίδας. Με αυτό τον τρόπο, θα γνωρίζουμε, αν η ιστοσελίδα προσφέρει ασφαλείς συναλλαγές ή όχι (βλ. εικ. 4.1).

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Ακόμα και αν δώσουμε σε κάποιον τη συγκατάθεσή μας για τη χρήση των προσωπικών μας δεδομένων, έχουμε το δικαίωμα να την **ανακαλέσουμε** οποτεδήποτε εμείς το επιθυμούμε.

 Μήπως έχετε καταχωριστεί στο Google?

Αλήθεια, μπήκατε ποτέ στη γνωστή *μηχανή αναζήτησης Google* για να αναζητήσετε τον εαυτό σας; Με λίγη υπομονή, είναι εκπληκτικό τι αποτελέσματα μπορούν να εμφανιστούν μπροστά στα μάτια σας.

Η ικανότητα των *μηχανών αναζήτησης* και η άπειρη αποθηκευτική χωρητικότητα πληροφοριών σημαίνουν ότι οποιοσδήποτε χρήστης του Διαδικτύου στον κόσμο μπορεί **να ψάξει και να βρει πληροφορίες για εμάς**, χωρίς να χρειαστεί να μετακινηθεί καθόλου από την καρέκλα του. Αυτή η κατάσταση δεν είναι παροδική. Από τη στιγμή που κάποια δική μας πληροφορία έχει δημοσιευθεί στον ιστό, θα υπάρχει πάντα κάπου, και για όσο καιρό μπορούμε να φανταστούμε.

Πρέπει, βέβαια, να διευκρινίσουμε ότι δεν είναι κακό πράγμα να υπάρχουν δημοσίως προσβάσιμες πληροφορίες για εμάς. Είναι, ωστόσο, πολύ σημαντικό **να γνωρίζουμε** την ύπαρξη τέτοιων πληροφοριών και **να προστατεύουμε** εκείνες τις πληροφορίες που δεν επιθυμούμε να είναι προσβάσιμες από όλο τον κόσμο και που, κατ' επέκταση, μπορούν να χρησιμοποιηθούν κακόβουλα.

Για παράδειγμα, είναι τόσο χρήσιμο να βρίσκουμε άρθρα και δημοσιεύσεις ειδικών επιστημόνων στο Διαδίκτυο για τομείς που μας ενδιαφέρουν, μαζί με όλα τους τα στοιχεία επικοινωνίας στον τόπο εργασίας τους. Δύσκολα, όμως, θα βρούμε προσωπικές πληροφορίες για τους ίδιους επιστήμονες εκτός αν οι ίδιοι έχουν επιλέξει να έχουν προσωπικές ιστοσελίδες, στις οποίες εν γνώσει τους αναφέρουν κάποια προσωπικά τους στοιχεία.

 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Πρέπει να εκπαιδεύσουμε τα παιδιά μας **να αντιλαμβάνονται και να εκτιμούν την αξία των προσωπικών τους δεδομένων** ώστε να τα διαφυλάσσουν όταν πλοηγούνται στο Διαδίκτυο.

 ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ**Βλ. Δραστηριότητα 1:**

Με την **Άσκηση Α** δημιουργούμε έναν πίνακα αξιολόγησης της σπουδαιότητας των προσωπικών μας δεδομένων.

Με την **Άσκηση Β** δημιουργούμε έναν ασφαλή λογαριασμό *e-mail*.

2 Το ηλεκτρονικό επιχειρείν

2.1 Τι είναι το *e-επιχειρείν* και ποιες μορφές μπορεί να πάρει η ηλεκτρονική επιχειρηματικότητα;

Το Διαδίκτυο δεν αποτελεί μόνο πηγή πληροφόρησης, διασκέδασης ή εκπαίδευσης. Αποτελεί και ένα εξαιρετικά πολύτιμο εργαλείο για το επιχειρείν. Το *ηλεκτρονικό επιχειρείν* (γνωστό και ως *e-επιχειρείν*) σημαίνει ακριβώς αυτό που υποδεικνύει ο όρος: **ανάπτυξη επιχειρηματικών διαδικασιών και υπηρεσιών μέσω του Διαδικτύου**. Με το *e-επιχειρείν* δίνεται η δυνατότητα σε οποιαδήποτε επιχείρηση, οργανισμό, αλλά και σε οποιονδήποτε επαγγελματία να παρέχει τις υπηρεσίες του και να ικανοποιεί τις απαιτήσεις και επιθυμίες των πελατών του γρήγορα και απλά, μέσω του Διαδικτύου, όπως και να συναλλάσσεται με τους προμηθευτές και τους συνεργάτες του.

Οι μορφές της ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας είναι ποικίλες:

1. Το *e-επιχειρείν* ενσωματώνει δραστηριότητες για το **ηλεκτρονικό εμπόριο** (*e-commerce*): Ιδιώτες και εταιρείες έχουν τη δυνατότητα να πραγματοποιούν αγορές προϊόντων από όλο τον κόσμο.
Τα οφέλη είναι πολλαπλά:
 - Εύκολη αναζήτηση και σύγκριση προσφερόμενων προϊόντων και τιμών εντός και εκτός των φυσικών συνόρων.
 - Μικρότερο κόστος αγοράς σε πολλές περιπτώσεις.
 - Δυνατότητα αγορών 24 ώρες το 24ωρο.
2. Μέσα από το *e-επιχειρείν* αναδεικνύεται και η **ηλεκτρονική διακυβέρνηση** (*e-government*): Ο κάθε πολίτης μπορεί να πραγματοποιεί συναλλαγές με το δημόσιο και τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης γρήγορα και αποτελεσματικά, αποφεύγοντας τη γραφειοκρατία και τις ουρές, με λίγα μόνο «κλικ» από τον υπολογιστή του.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Διαβάζουμε προσεκτικά τους όρους και τα «*ψιλά γράμματα*» σε κάθε φυλλάδιο στο οποίο συμπληρώνουμε τα στοιχεία μας (γραπτά ή ηλεκτρονικά) ώστε να είμαστε βέβαιοι για ποιο σκοπό δίνουμε συγκατάθεση να χρησιμοποιήσουν τα προσωπικά μας δεδομένα.

Δίνουμε ιδιαίτερη προσοχή σε κουτάκια που έχουν ήδη χαρακτηριστεί: ☒ Δέχομαι την επεξεργασία των προσωπικών μου δεδομένων για ... και φροντίζουμε να τα αποχαρκτηρίσουμε.

3. Για τις τραπεζικές μας συναλλαγές η **ηλεκτρονική τράπεζα (e-banking)** αποτελεί επίσης ένα ανεκτίμητο εργαλείο στα χέρια των χρηστών του Διαδικτύου. Μέσα από ειδικές ασφαλείς πλατφόρμες που οι περισσότερες έγκυρες τράπεζες παρέχουν σήμερα στους πελάτες τους, μπορούν να πραγματοποιηθούν άπειρες τραπεζικές συναλλαγές, που παλαιότερα απαιτούσαν την φυσική μας παρουσία στην τράπεζά μας. Επίσης, μέσω του *e-banking* πολλοί καθημερινοί μας λογαριασμοί (τηλέφωνο, ηλεκτρικό ρεύμα, ύδρευση, ασφάλεια, κ.λπ.) μπορούν πια να πληρωθούν από εμάς και μάλιστα σε συγκεκριμένες ημερομηνίες, με μερικά κλικ.

Και η λίστα των δυνατοτήτων διευρύνεται συνεχώς.

2.2 Τι προβλήματα είναι πιθανό να αντιμετωπίσουμε στις *online* συναλλαγές;

Οι ηλεκτρονικές συναλλαγές διευκολύνουν καθημερινά εκατομμύρια ανθρώπους και επιχειρήσεις. Είναι, όμως, βασικό η πλοήγησή μας στις ιστοσελίδες που περιλαμβάνουν συναλλαγές να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή και με τη σιγουριά ότι αυτές λαμβάνουν υπόψη τους την επικείμενη νομοθεσία και παρέχουν την υποχρεωτική ασφάλεια συναλλαγών και προσωπικών δεδομένων.

Υπάρχει, δυστυχώς, μια **ανησυχητική αύξηση ύποπτων εμπορικών ιστοχώρων** που ζητούν την αποστολή προσωπικών δεδομένων και πληρωμή μέσω πιστωτικής κάρτας. Σε πολλές από τις περιπτώσεις αυτές, τα αγαθά που έχουν αγοραστεί ουδέποτε φθάνουν στα χέρια μας, σε κάποιες άλλες, μάλιστα, τα προσωπικά δεδομένα μας και πολύ χειρότερα η πιστωτική μας κάρτα χρησιμοποιείται από τρίτους χωρίς την δική μας γνώση και συναίνεση. Συνήθως, αυτές οι ιστοσελίδες προέρχονται από χώρες των οποίων η νομοθεσία είναι πιο ελαστική, αφήνοντας περιθώρια παραβατικότητας.

Παρακάτω παραθέτουμε **συνήθεις μορφές διαδικτυακής απάτης**:

- **Κλοπή ταυτότητας (identity theft)**: Επιτήδριοι κλέβουν προσωπικές μας πληροφορίες και τις χρησιμοποιούν παράνομα παριστάνοντας το άτομό μας. Στις περισσότερες περιπτώσεις η κλοπή ταυτότητας γίνεται μέσω του *phishing* και του *pharming*.

Ο ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Πολιτική απορρήτου (*privacy policy*)

Πρόκειται για κείμενο στο οποίο μια εταιρεία δηλώνει με ποιο τρόπο χρησιμοποιεί τις πληροφορίες που καταχωρίζονται στην ιστοσελίδα της. Επίσης αναφέρει πώς διαχειρίζεται τα δεδομένα των επισκεπτών της, για παράδειγμα αν τα δεδομένα μεταφέρονται σε μητρική ή θυγατρική εταιρεία ή αν δίνονται με αντίτιμο σε τρίτους. Σε περίπτωση που η εταιρεία δε δηλώνει ρητά ότι δεν θα προωθήσει οπουδήποτε τα στοιχεία μας είναι πιθανόν να δεχθούμε *ανεπιθύμητη αλληλογραφία (spam e-mail)* αν τελικά δώσουμε την ηλεκτρονική μας διεύθυνση.

Ο ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Σε περίπτωση που υπάρξουν προβλήματα σε κάποια ηλεκτρονική συναλλαγή, τότε είναι ευκολότερη η αντιμετώπισή τους αν η συναλλαγή έχει γίνει με κάποιο ηλεκτρονικό κατάστημα που εδρεύει στην ίδια χώρα με αυτή που μένουμε.

- **Phishing:** Προέρχεται από το συνδυασμό των λέξεων *password* (=κωδικός πρόσβασης) και *fishing* (=ψάρεμα). Πρόκειται για ιδιαίτερα διαδεδομένη τεχνική οικονομικής εξαπάτησης μέσω του «**ψαρέματος**» των **προσωπικών μας δεδομένων** και ειδικότερα των στοιχείων που αφορούν τις οικονομικές μας συναλλαγές (αριθμό λογαριασμού, κωδικό πιστωτικής κάρτας, PIN κ.λπ.). Κατά την τακτική αυτή, επιτήδριοι παραπλανούν ανυποψίαστους χρήστες να αποκαλύψουν προσωπικές πληροφορίες σε μια ψεύτικη φόρμα στο Διαδίκτυο (π.χ. προφασίζονται ότι εκπροσωπούν μια τράπεζα και ζητούν τους κωδικούς μας στην ηλεκτρονική μας τράπεζα για έναν έλεγχο ρουτίνας). Τα στοιχεία μας πλαστογραφούνται και χρησιμοποιούνται για την πρόσβασή τους στα προσωπικά μας δεδομένα.
- **Pharming:** Είναι μια μορφή απάτης της ηλεκτρονικής διεύθυνσης που έχει ως αποτέλεσμα να πιστεύουν οι χρήστες ότι βρίσκονται σε μια γνήσια ιστοσελίδα με το σωστό **URL**. Ωστόσο, στην πραγματικότητα έχουν παραπεμφθεί σε μια ψεύτικη, η οποία, όμως, είναι πανομοιότυπη με τη γνήσια.

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Spear Phishing

Πρόκειται για στοχευμένα μηνύματα απατεώνων που μοιάζουν αυθεντικά για κάποιες ομάδες ανθρώπων. Για παράδειγμα, στους υπαλλήλους μιας εταιρείας μπορεί να φτάσει μήνυμα που ως αποστολέας εμφανίζεται ο εργοδότης τους. Απευθύνεται προσωπικά στον καθένα και τους ζητά όνομα χρήστη και κωδικούς πρόσβασης. Απαντώντας κάποιος σε ένα μήνυμα *spear phishing* θέτει προσωπικές και συχνά απόρρητες πληροφορίες στη διάθεση των απατεώνων.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Πώς μπορούμε να προστατευθούμε από τις απάτες *phishing*;

Καμία τράπεζα, εταιρεία ή οργανισμός δε ζητάει προσωπικά μας στοιχεία μέσω *e-mail*. Σε κάθε περίπτωση υπόθεσής μας που αφορά συναλλαγή επικοινωνούμε με τους υπευθύνους μέσω προσωπικής επαφής.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Πώς μπορούμε να προστατευθούμε από τις απάτες *pharming*;

Δεν κάνουμε κλικ με το ποντίκι μας σε διευθύνσεις ιστοχώρων που μας δίνονται σε ύποπτα *e-mails* ή *e-mails* που λαμβάνουμε από άγνωστες πηγές, γιατί ενδέχεται να μας κατευθύνουν σε εικονικές ιστοσελίδες που μοιάζουν με την πρωτότυπη της εταιρείας, από όπου απατεώνες θα προσπαθήσουν να μας αποσπάσουν προσωπικά δεδομένα. Για αυτό, γράφουμε πάντα από μόνοι μας στον *Browser* τη διαδικτυακή διεύθυνση (**URL**) της εταιρείας που θέλουμε να επισκεφθούμε.

2.3 Πώς μπορούμε να αναγνωρίσουμε τις αξιόπιστες εμπορικές ιστοσελίδες;

Όπως στο φυσικό κόσμο υπάρχουν αξιόπιστες επιχειρήσεις αλλά και απατεώνες που θα προσπαθήσουν να μας εξαπατήσουν, έτσι και όταν χρησιμοποιούμε τον εμπορικό «χώρο» του Διαδικτύου, βρισκόμαστε σε μια παγκόσμια αγορά, όπου συνυπάρχουν επιχειρηματίες αξιοπρεπείς με επιχειρηματίες που σκοπεύουν να μας ξεγελάσουν.

Παρακάτω παραθέτουμε τα **κριτήρια που μας βοηθούν να αναγνωρίσουμε τις αξιόπιστες εμπορικές σελίδες**. Προτού καταχωρίσουμε προσωπικά μας δεδομένα και κάνουμε κλικ στο κουμπί **Πληρωμή (pay)** είναι σημαντικό να είμαστε **πολύ καλά πληροφορημένοι** για τα ζητήματα που αφορούν την ασφάλειά μας:

- Οι γνωστές και εδραιωμένες εταιρείες είναι πιθανότατα **το ίδιο αξιόπιστες** στο Διαδίκτυο όσο και στην πραγματική ζωή.
- Στον ιστοχώρο τους θα μπορούμε ξεκάθαρα να **προσδιορίσουμε την εταιρεία** με το όνομά της, τη διεύθυνση, τον αριθμό τηλεφώνου, στοιχεία επικοινωνίας κ.λπ.
- **Οι όροι των συμβάσεων** θα είναι εύκολα προσβάσιμοι και διαφανείς.
- **Η δήλωση της πολιτικής απορρήτου** θα βρίσκεται σε ευκρινές σημείο της ιστοσελίδας.
- **Τα χαρακτηριστικά του προϊόντος και οι όροι της εγγύησης** θα είναι σαφή και εύκολα προσβάσιμα.
- **Η τιμή** του προϊόντος θα περιλαμβάνει όλες τις τυχόν χρεώσεις.
- Ο ιστοχώρος θα παρέχει **ασφαλή τρόπο πληρωμής** (θυμόμαστε το: **https**).
- Οι παραγγελίες θα **επιβεβαιώνονται** με *e-mail*.
- Οι καταναλωτές θα έχουν ένα σαφώς καθορισμένο **δικαίωμα ανάκλησης** της παραγγελίας.
- **Η ώρα της παράδοσης** θα είναι προκαθορισμένη.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Συχνά τυχαίνει να ανοίγουν στον *Browser* μας αυτόματα αναδυόμενα παράθυρα πέραν της ιστοσελίδας που έχουμε επιλέξει (τα λεγόμενα *pop-up windows*) και αποτελούνται από διαφημίσεις εταιρειών ή προϊόντων. Για να κλείσουμε αυτά τα παράθυρα χωρίς να διακινδυνεύσουμε την εμφάνιση κακόβουλου υλικού στον υπολογιστή μας, χρησιμοποιούμε **ταυτόχρονα** τα πλήκτρα: **Alt+F4**. Εναλλακτικά, στη γραμμή εργασιών (*task bar*) κάνουμε δεξί κλικ στο παράθυρο που θέλουμε να κλείσουμε και από το μενού που ανοίγεται στην οθόνη μας **επιλέγουμε**: κλείσιμο (*close*).

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Η ύπαρξη **πολιτικής απορρήτου** (*privacy policy*) δεν σημαίνει απαραίτητα ότι μια ιστοσελίδα είναι αξιόπιστη. Σε κάθε περίπτωση, προτού καταχωρίσουμε τα στοιχεία μας οπουδήποτε θα πρέπει να αναζητούμε και να διαβάζουμε το κείμενο αυτό για να κρίνουμε αν πρέπει ή όχι να προχωρήσουμε στη συμπλήρωση των προσωπικών μας δεδομένων.

2.4 Πώς μπορούμε να προστατευθούμε από ενδεχόμενες *online* απάτες;

- Εγκαθιστούμε στον υπολογιστή μας **τείχος προστασίας** (*firewall*) για να αποτρέψουμε την πρόσβαση επιτηδίων μέσω του Διαδικτύου στα δεδομένα μας και **πρόγραμμα προστασίας από ιούς** (*antivirus*) για να προστατεύσουμε τον υπολογιστή μας από τους ιούς και από βλαβερό υλικό.
- Εγκαθιστούμε **φίλτρο ανεπιθύμητης αλληλογραφίας** (*spam filter*) που μας παρέχεται από τους παρόχους ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Αν κάποιο *e-mail* από άγνωστο αποστολέα φτάσει στα εισερχόμενά μας, **δεν πατάμε ποτέ** τους συνδέσμους που περιέχονται σε αυτό.
- **Καμία** αξιόπιστη **εταιρεία** ή **τράπεζα** δεν θα επικοινωνούσε μαζί μας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για ζητήματα που αφορούν προσωπικούς μας λογαριασμούς. Αν λάβουμε ένα τέτοιο μήνυμα, καλό είναι να απευθυνθούμε στην εξυπηρέτηση πελατών της εταιρείας ή της τράπεζας για να τους ενημερώσουμε.
- Πριν καταχωρίσουμε τα στοιχεία ενός λογαριασμού στο Διαδίκτυο βεβαιωνόμαστε πρώτα ότι βρισκόμαστε στην επίσημη ιστοσελίδα της εταιρείας, ότι στο κάτω μέρος του *Browser* υπάρχει ένα **λουκετάκι** και ότι η διεύθυνση αρχίζει με **https://**.
- Ένα ακόμα **κόλπο** για να δοκιμάσουμε τη γνησιότητα μιας ιστοσελίδας, είναι να καταχωρίσουμε **λανθασμένο κωδικό πρόσβασης**. Εάν η ιστοσελίδα είναι πλαστή, θα αποδεχτεί τον κωδικό. Στη γνήσια ιστοσελίδα δε θα μας επιτραπεί εξ' αρχής η πρόσβαση.
- Αποφεύγουμε να κάνουμε ηλεκτρονικές συναλλαγές από υπολογιστές τρίτων ή **δημόσια προσβάσιμους** (π.χ. από 'Ιντερνέτ καφέ). Επίσης, αν παραπάνω από ένας χρήστης έχει πρόσβαση στον υπολογιστή που χρησιμοποιούμε, καλό θα ήταν να απενεργοποιήσουμε τη δυνατότητα απομνημόνευσης κωδικών του *browser* μας, και πριν φύγουμε από τον υπολογιστή να σβήσουμε το ιστορικό πλοήγησης (*history*) και τα *cookies*.

○ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Cookies

Πρόκειται για μικρά αρχεία που δημιουργούνται αυτόματα στο σκληρό μας δίσκο, όταν επισκεπτόμαστε ορισμένες ιστοσελίδες, χωρίς να ζητηθεί η έγκρισή μας. Περιέχουν πληροφορίες, όπως ποιες ιστοσελίδες επισκεφθήκαμε, πόσο χρόνο αφιερώσαμε σε μια συγκεκριμένη ιστοσελίδα και πολλά άλλα που αφορούν τις συνήθειές μας, όταν είμαστε στο Διαδίκτυο.

● ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Τα *cookies* διευκολύνουν τη λειτουργία πολλών ιστοσελίδων, όπως για παράδειγμα στις ηλεκτρονικές αγορές, αλλά πολλές φορές χρησιμοποιούνται για διαφημιστικούς λόγους. Καλό είναι να φροντίζουμε να τα απενεργοποιούμε κάθε τόσο μέσω των επιλογών ρυθμίσεων του *Browser* μας, ιδιαίτερα αφότου έχουμε χρησιμοποιήσει δημοσίως προσβάσιμους υπολογιστές (π.χ. σε 'Ιντερνέτ καφέ).

- Φυλάμε τους **κωδικούς** μας σε ασφαλές μέρος.
Δε χρησιμοποιούμε για κωδικό ονόματα, ημερομηνίες γέννησης, επετείων κ.λπ. που εύκολα μπορεί να μαντέψει κανείς.
- Γενικότερα, είναι καλό να **είμαστε υποψιασμένοι** και πριν προβούμε σε οποιαδήποτε διαδικτυακή συναλλαγή να ερευνούμε το προφίλ της εταιρείας που πρόκειται να συνεργαστούμε.

3 Ανταλλαγή αρχείων και δημοσίευση

3.1 Τι είναι η ανταλλαγή αρχείων (*file sharing*) και το πνευματικό δικαίωμα (*copyright*);

Ανταλλαγή αρχείων είναι η διαδικασία κατά την οποία άτομα που χρησιμοποιούν υπολογιστές συνδεδεμένους στο Διαδίκτυο **στέλνουν μεταξύ τους αρχεία**. Ο όρος περιλαμβάνει το λεγόμενο «*ανέβασμα*» ενός αρχείου στο Διαδίκτυο (*uploading*) και αντίστροφα το «*κατέβασμα*» ενός αρχείου από το Διαδίκτυο στον υπολογιστή (*downloading*). Δε γίνεται διαχωρισμός μεταξύ της ανταλλαγής αρχείων που έχουν δημιουργηθεί από το χρήστη που τα διακινεί και της ανταλλαγής αρχείων που ανήκουν σε τρίτους.

Τα πνευματικά δικαιώματα αποτελούν μια μορφή προστασίας που παρέχεται από τον νόμο στους συντάκτες και τους δημιουργούς «**αυθεντικής εργασίας**». Αυτό περιλαμβάνει λογοτεχνία (όπως τα βιβλία και τα άρθρα περιοδικών), δράμα (όπως τα θεατρικά έργα και διαφημίσεις), μουσική (όπως τα τραγούδια και τις συλλογές), καλλιτεχνία (όπως τα έργα ζωγραφικής και τα γλυπτά) και ορισμένες άλλες αυθεντικές δημιουργικές εργασίες, καθώς και οποιασδήποτε μορφής λογισμικό. Επομένως, όταν εμείς δημιουργούμε ένα ποίημα, γράφουμε μια ιστορία, ζωγραφίζουμε έναν πίνακα αυτομάτως γινόμαστε οι κάτοχοι των πνευματικών δικαιωμάτων του έργου μας.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Πώς σβήνουμε το ιστορικό πλοήγησης (*history*) και τα *cookies* από τον υπολογιστή μας;

1. Ανοίγουμε τον *Browser* μας.
Με μικρές παραλλαγές ανάλογα με τον *Browser* που χρησιμοποιούμε εντοπίζουμε στην *μπάρα ρυθμίσεων* που βρίσκεται στο πάνω μέρος της σελίδας, επιλογές όπως: *Εργαλεία (tools)/ Επιλογές Internet (Internet options)*.
2. Στο παράθυρο που ανοίγεται επιλέγουμε πάλι ανάλογα με τον *Browser* μας *Διαγραφή cookies/ Clear History/Εκκαθάριση προσωπικών δεδομένων*.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Για την αναλυτική παρουσίαση του Νόμου περί πνευματικής ιδιοκτησίας (Ν 2121/1993) και τις περιπτώσεις κατά τις οποίες περιορίζεται το περιουσιακό δικαίωμα και επιτρέπεται η χρήση αντιγράφων παρακαλούμε να ανατρέξετε στον οδηγό: *Μαθαίνω να σερφάρω δημιουργικά και με ασφάλεια - Τα πρώτα βήματα*, σσ. 24-25 και 67-74.

Ο νόμος περί πνευματικών δικαιωμάτων δίνει, γενικά, στον κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων το αποκλειστικό δικαίωμα να αναπαράγει την εργασία του, να διανείμει αντίγραφα, να εκτελεί ή/ και να προβάλει την εργασία στο κοινό και, εάν πρόκειται για μουσική, να αναπαράγει δημόσια και να εκτελεί την ψηφιακή αντιγραφή της. Αυτό το δικαίωμα που έχει ο δημιουργός στο έργο του λέγεται **copyright**, και αποτελεί μια μορφή προστασίας που παρέχουν οι νόμοι κάθε κράτους στους δημιουργούς και τα έργα τους.

Για να κατανοήσουμε πόσο σημαντικό είναι να σεβόμαστε το δημιουργό ενός έργου πρέπει **να μπούμε στη θέση του και να γίνουμε κι εμείς δημιουργοί**. Μπορούμε να μπούμε στη θέση ενός καλλιτέχνη που γράφει μουσική ή στίχους για ένα τραγούδι, στη θέση ενός συγγραφέα που εκδίδει σε βιβλίο μια εργασία του ή τη δημοσιεύει σε ένα επιστημονικό περιοδικό, στη θέση ενός ζωγράφου που φιλοτεχνεί έναν πρωτότυπο πίνακα. Όλοι οι δημιουργοί **δίνουν κάτι από τον εαυτό τους** στα έργα τους. Σε κανέναν δε θα άρεσε να του κλέψουν μια εργασία για την οποία ο ίδιος έχει κοπιάσει, χωρίς να ζητήσουν την άδειά του.

Υπάρχουν, ωστόσο, ορισμένες **εξαιρέσεις στο αποκλειστικό δικαίωμα** του δημιουργού που επιτρέπουν τη χρήση αποσπασμάτων ενός έργου για κάποιες συγκεκριμένες χρήσεις, οι οποίες κατατίθενται λεπτομερώς στο Νόμο περί πνευματικής ιδιοκτησίας (Ν 2121/1993).

Πόσο νόμιμη είναι η ανταλλαγή αρχείων στο Διαδίκτυο;

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να **διαχωρίζουμε** τα αρχεία που έχουμε δημιουργήσει **εμείς** και κατέχουμε τα πνευματικά τους δικαιώματα από τα αρχεία που **ανήκουν σε άλλους**, γιατί η νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας προβλέπει διαφορετικά δικαιώματα στους **δημιουργούς** και διαφορετικά στους **χρήστες** αρχείων που ανήκουν σε τρίτους. Έτσι, η ανταλλαγή αρχείων δεν είναι παράνομη αν αφορά αποκλειστικά ανταλλαγή δικών μας αρχείων ή αρχείων που δεν υπόκεινται σε νόμο περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Μπορούμε να ανταλλάζουμε φωτογραφίες από τις διακοπές μας με τους φίλους μας, αλλά το να **ανεβάζουμε** και να **κατεβάζουμε** μουσική, ταινίες, λογισμικό ή οτιδήποτε άλλο χωρίς την **έγγραφη άδεια** από τον κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων είναι **παράνομο** στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Εκτός από τη νομοθεσία για τα πνευματικά δικαιώματα, εφαρμόζονται και οι άδειες *creative commons*. Τα *creative commons* δίνουν τη δυνατότητα στο δημιουργό να ορίσει ο ίδιος ποια δικαιώματα επιθυμεί να παραχωρεί σε τρίτους που θέλουν να αξιοποιήσουν το έργο του. Πρόκειται, δηλαδή, για συγκεκριμένες άδειες χρήσης. Οι άδειες *creative commons* σε καμία περίπτωση δεν αναιρούν ή περιορίζουν το ηθικό δικαίωμα του δικαιούχου πνευματικής ιδιοκτησίας.

Αναλυτικά για το θέμα, δείτε το **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι**, σσ. 152-154.

Τι μπορεί να γίνει για να βρεθεί η **σωστή ισορροπία**;

- Ένας μεγάλος αριθμός νέων **δε γνωρίζει** τι ακριβώς σημαίνει ο όρος πνευματικό δικαίωμα.
- Πολλοί, μάλιστα, **δεν ενδιαφέρονται** για το *copyright*.
- Αρκετοί, αν και γνωρίζουν το *copyright* εξακολουθούν να **διακινδυνεύουν να παρανομούν** θεωρώντας ότι επιδεικνύουν ιδιαίτερη ικανότητα, που τους προάγει στα μάτια των οικείων τους.
- Είναι ανάγκη, λοιπόν, να υπάρξει **σωστή ενημέρωση και εκπαίδευση** της κοινότητας των χρηστών του Διαδικτύου, ώστε να σέβονται την ιδιοκτησία των άλλων.

3.2 Φωτογραφία στο Διαδίκτυο και ασφάλεια

Η δημοσίευση φωτογραφιών στο Διαδίκτυο έχει γίνει μια από τις πολύ αγαπημένες συνήθειες των νέων. Καλό είναι, όμως, να θυμόμαστε πάντα ότι μια φωτογραφία μας είναι προσωπικό δεδομένο και, από τη στιγμή που θα «ανέβει» στο Διαδίκτυο, **παύει να είναι προσωπική και γίνεται δημοσίως προσβάσιμη** από οποιονδήποτε στον κόσμο.

Στον κόσμο του Διαδικτύου, όπως, άλλωστε, και στο φυσικό κόσμο, μπορεί να υπάρξουν κακόβουλοι που θα επιδιώξουν **να εκμεταλλευτούν τη φωτογραφία** μας προκειμένου να μας εντοπίσουν στο φυσικό κόσμο για να μας βλάψουν ή **να την παραποιήσουν** για να τη χρησιμοποιήσουν σε ακατάλληλους ιστοχώρους που μας προσβάλλουν.

Εικ.4.2: Σκηνές από το τηλεοπτικό σποτ «Ο εφιάλτης» της εκστρατείας Saferinternet.gr, περιόδου 2007 – 2008.

👉 Αλλοίωση φωτογραφιών

Μέσω της ψηφιακής τεχνολογίας είναι πολύ εύκολο να αλλάξει κανείς μια πρωτότυπη φωτογραφία. Κάποιες φορές αυτό γίνεται επίσημα, όπως π.χ. στο πλαίσιο μιας γελοιογραφίας ή μιας διαφημιστικής εκστρατείας. Δυστυχώς, όμως, πολλές φορές αυτό γίνεται **χωρίς τη συναίνεση των ατόμων που εμφανίζονται στη φωτογραφία**, παραποιώντας προσωπικά τους δεδομένα, σε βαθμό που μπορεί να πληγώσει ανεπανόρθωτα την ανθρώπινη αξιοπρέπειά τους.

Είναι πολύ εύκολο να αλλοιώσει κάποιος φωτογραφικό υλικό στο Διαδίκτυο. Αφού αποθηκεύσει μια φωτογραφία από το Διαδίκτυο στον υπολογιστή του, με τη χρήση κατάλληλων *εργαλείων επεξεργασίας εικόνας*, **μπορεί να την παραποιήσει**. Η ψεύτικη φωτογραφία μπορεί να σταλεί μέσω του *e-mail*, να δημοσιευθεί σε κάποια ιστοσελίδα, ή ακόμα να προωθηθεί μέσω κινητών τηλεφώνων.

Έτσι, πολύ εύκολα και σχετικά γρήγορα, κάποιος μπορεί **να διαβιβάσει παραποιημένες φωτογραφίες σε όλο τον κόσμο**.

Ποτέ δε φανταζόμαστε **πού μπορεί να καταλήξει μια διαδικτυακή φωτογραφία μας**. Αφού τη δημοσιεύσουμε δεν έχουμε πια τον έλεγχό της. Γι' αυτό πρέπει να λειτουργούμε έξυπνα και πάντα να ακολουθούμε σημαντικούς **κανόνες ασφάλειας** που αφορούν τη δημοσίευση των προσωπικών μας φωτογραφιών στο Διαδίκτυο ή τη διακίνησή τους μέσω άλλων τηλεπικοινωνιακών μέσων, όπως το κινητό τηλέφωνο.

👉 Κανόνες λήψης και δημοσίευσης φωτογραφιών

- Δεν ανεβάζουμε ποτέ φωτογραφίες από τις οποίες μπορούμε **να εντοπιστούμε εύκολα** στο φυσικό κόσμο.
- Αναλογιζόμαστε τις πιθανές **συνέπειες** από τη δημοσίευση μιας φωτογραφίας μας στο Διαδίκτυο. Δεν έχουμε υπό τον έλεγχό μας τις φωτογραφίες που δημοσιεύουμε στο Διαδίκτυο, αφού μπορεί να τις δει οποιοσδήποτε στον κόσμο. Οπωσδήποτε δε θα θέλαμε να μας δουν ξένοι σε προσωπικές μας συγκεκριμένες στιγμές.
- Από τη στιγμή που οι φωτογραφίες δημοσιεύονται στο Διαδίκτυο, μπορεί να μείνουν **αποθηκευμένες εκεί για πάντα**, ακόμα και να αλλαχθεί το περιεχόμενό τους. Επομένως, δε δημοσιοποιούμε φωτογραφίες για τις οποίες μπορεί να νιώθουμε άσχημα αργότερα.

Εικ.4.3: Σκηνές από το τηλεοπτικό σποτ «Ο εφιάλτης», εκστρατεία Saferinternet.gr 2007 – 2008.

- Δεν ανεβάζουμε στο Διαδίκτυο **φωτογραφίες δικές μας** που δείχνουν **και άλλα πρόσωπα** μαζί μας, εάν δεν έχουν συμφωνήσει και αυτοί για την πράξη μας.
- Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να στέλνουμε φωτογραφίες άλλων ανθρώπων, **εάν αυτοί δεν το γνωρίζουν και δεν έχουν συναινέσει** για αυτό.
- Ζητάμε πρώτα **την άδεια των φίλων** μας πριν τραβήξουμε φωτογραφίες τους. Ποτέ δεν αναρτούμε φωτογραφίες τρίτων στο Διαδίκτυο ούτε τις διακινούμε μέσω του κινητού τηλεφώνου. Το ίδιο ισχύει και για τα βίντεο. Ποτέ δεν παίρνουμε φωτογραφίες ή βίντεο από αγνώστους.
- Θυμόμαστε ότι η χρήση φωτογραφικών μηχανών και βίντεο **απαγορεύεται** αυστηρά σε κάποιους χώρους, όπως π.χ. **στα αποδυτήρια**.

● ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Βλ. Δραστηριότητα 3:

Με την **Άσκηση Α** παρατηρούμε πόσα πράγματα αποκαλύπτουν οι φωτογραφίες μας για εμάς.

Με την **Άσκηση Β** επιβεβαιώνουμε τις γνώσεις μας συμπληρώνοντας τα κενά.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1

ΣΤΟΧΟΣ

Μαθαίνουμε τρόπους για να προστατεύουμε
τα προσωπικά μας στοιχεία στο Διαδίκτυο

Με τη βοήθεια ενός πίνακα αξιολόγησης τα παιδιά κατανοούν τη σπουδαιότητα της προστασίας των προσωπικών τους δεδομένων στο Διαδίκτυο. Στη συνέχεια, με τη βοήθεια οδηγού, τα παιδιά μαθαίνουν πώς μπορούν να δημιουργήσουν έναν ασφαλή λογαριασμό ηλεκτρονικού ταχυδρομείου όπου θα προστατεύουν την πραγματική τους ταυτότητα.

1. A Πίνακας αξιολόγησης της σπουδαιότητας
των προσωπικών μας δεδομένων

1. B Δημιουργούμε έναν ασφαλή λογαριασμό *e-mail*

1.A

Πίνακας αξιολόγησης της σπουδαιότητας των προσωπικών μας δεδομένων

Άσκηση στο χαρτί

Επιλέξτε παρακάτω ένα από τα τρία χρώματα για να δείξετε πόσο προσωπικά είναι για εσάς τα παρακάτω στοιχεία. Κατόπιν, συζητήστε με την ομάδα σας την αξιολόγηση των δεδομένων:

πολύ προσωπικά, **αρκετά προσωπικά**, **όχι και τόσο προσωπικά**

▶ ο αριθμός του τηλεφώνου μου	☐	☐	☐
▶ το ονοματεπώνυμό μου	☐	☐	☐
▶ η χώρα στην οποία ζω	☐	☐	☐
▶ το χρώμα των μαλλιών μου	☐	☐	☐
▶ το σχολείο που πηγαίνω	☐	☐	☐
▶ το όνομα του κατοικίδιού μου	☐	☐	☐
▶ το e-mail μου	☐	☐	☐
▶ η διεύθυνσή μου	☐	☐	☐
▶ το επάγγελμα των γονιών μου	☐	☐	☐
▶ οι φωτογραφίες μου	☐	☐	☐
▶ η ηλικία μου	☐	☐	☐

Σχόλια

Πολύ προσωπικά: ο αριθμός του τηλεφώνου μου, το όνοματεπώνυμό μου, το σχολείο που πηγαίνω, η διεύθυνσή μου, το επάγγελμα των γονιών μου.

Αρκετά προσωπικά: το *e-mail* μου, οι φωτογραφίες μου, η ηλικία μου.

Όχι και τόσο προσωπικά: η χώρα στην οποία ζω, το χρώμα των μαλλιών μου, το όνομα του κατοικίδιού μου.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι ανήλικοι να κατανοήσουν τις πιθανές επιπτώσεις που μπορεί να έχει η δημοσιοποίηση των προσωπικών τους στοιχείων. Όσο πιο προσωπικές είναι οι πληροφορίες που δημοσιοποιούν, τόσο πιο εύκολο καθίσταται σε κακόβουλους να τις εκμεταλλευτούν. Επομένως, στοιχεία όπως το πλήρες όνομα, ο αριθμός του τηλεφώνου, η διεύθυνση του σπιτιού, το επάγγελμα των γονιών και η γνωστοποίηση του σχολείου ενός παιδιού αποτελούν στοιχεία άκρως απόρρητα και η δημοσιοποίησή τους επιτρέπει τον **εντοπισμό του παιδιού στο φυσικό κόσμο**.

Είναι, επίσης, σημαντικό να προσεχθούν στοιχεία που **αν συνδυαστούν** μπορούν βοηθήσουν στη «σύνθεση του παζλ» και να συμπληρώσουν το προφίλ του ανήλικου. Το *e-mail* και η ηλικία, καθαυτά, δεν προδίδουν το φυσικό εντοπισμό του παιδιού. Αν όμως συνδυαστούν, ιδιαίτερα με τη φωτογραφία του προσώπου που ενδεχομένως δείχνει και τον περιβάλλοντα χώρο (π.χ. τη γειτονιά, την οδό ή τον αριθμό της οικίας ή του σχολείου), τότε συσχετίζονται τα δεδομένα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

Η χώρα καταγωγής, τα στοιχεία της εξωτερικής εμφάνισης και το όνομα του κατοικίδιου μόνο **δευτερογενώς** μπορούν να δώσουν επιπλέον πληροφορίες για το προφίλ των ανηλίκων.

Ας επισημάνουμε, τέλος, ότι σημασία έχει να μην αποκαλύψουν τα παιδιά τα προσωπικά τους στοιχεία και **όχι να πουν ψέματα**. Καλό είναι να καταστούν υποψιασμένοι στις διαδικτυακές τους συναναστροφές γνωρίζοντας ότι δεν πρέπει να αποκαλύπτουν σε αγνώστους τα στοιχεία τους και όχι να συνηθίσουν να τα παραποιούν. Σημασία έχει να μάθουν να προστατεύονται και όχι να μάθουν να ξεγελούν τους άλλους.

1.Β

Δημιουργούμε έναν ασφαλή λογαριασμό *e-mail*

ΆΣΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

Με τη βοήθεια των παρακάτω σχολίων, προσπαθήστε να δημιουργήσετε ένα λογαριασμό *e-mail*.

1. Πείτε μας για εσάς...

Το όνομά μου

 Σχόλιο: Δε λέμε ψέματα, αλλά δεν αποκαλύπτουμε και όλη την αλήθεια. Ας μη γράψουμε όλο το επώνυμό μας.

Φύλο

 Σχόλιο: Μπορούμε να αποκαλύψουμε το φύλο μας.

Ημερομηνία γέννησης

 Σχόλιο: Ας μην αποκαλύψουμε την ακριβή ημερομηνία γέννησής μας. Μπορούμε να γράψουμε το έτος, και να επιλέξουμε την 1^η Ιανουαρίου ως ημερομηνία.

Μένω στον/στην/στο

Διεύθυνση κατοικίας

 Σχόλιο: Μπορούμε να αποκαλύψουμε τη χώρα καταγωγής μας, όχι όμως και τη διεύθυνση κατοικίας μας.

Δημιουργούμε έναν ασφαλή λογαριασμό *e-mail*

ΆΣΚΗΣΗ ΣΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΗ

2. Επιλέξτε ταυτότητα χρήστη και κωδικό πρόσβασης

Ταυτότητα χρήστη «*user ID*» και *e-mail* !

- Σχόλιο:** Η ταυτότητα χρήστη μας πρέπει να είναι **απλή, ουδέτερη** και **να μην αποκαλύπτει** όλο το πραγματικό μας όνομα. Καλό είναι να προσέξουμε, επιπλέον, κατά την προσπάθειά μας να την καταστήσουμε μοναδική, να μη χρησιμοποιήσουμε κάποιον αριθμό που προδίδει την ηλικία μας.

Κωδικός πρόσβασης

- Σχόλιο:** Για να είναι **ασφαλής** ο **κωδικός πρόσβασης** μας πρέπει:
- Να έχει τουλάχιστον 8 χαρακτήρες, έτσι ώστε να είναι πιο πολύπλοκος και δύσκολος για να τον μαντέψει κάποιος.
 - Να περιλαμβάνει κεφαλαία, πεζά γράμματα, αριθμούς και σημεία στίξης.
 - Να μην περιλαμβάνει ονόματα, όπως π.χ. του κατοικίδιού μας, που μπορούν να γνωρίζουν πολλοί.
 - Να μην τον αποκαλύψουμε σε κανέναν.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

2

ΣΤΟΧΟΣ

Αναγνωρίζουμε τις αξιόπιστες
ηλεκτρονικές αγορές και επιχειρήσεις

Με τη βοήθεια ενός παραδείγματος απατηλού *e-mail*, τα παιδιά μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να αποφεύγουν μηνύματα phishing. Στη συνέχεια ελέγχονται βασικές γνώσεις ασφαλούς χρήσης ιστοσελίδων που προωθούν ηλεκτρονικές συναλλαγές και προστασίας του υπολογιστή από κακόβουλα προγράμματα.

2. A

Πώς αναγνωρίζουμε ένα κακόβουλο *e-mail* ;

2. B

Επιβεβαιώνουμε τις γνώσεις μας... συμπληρώνοντας τα κενά

Μελετήστε το παρακάτω *e-mail* – απάτη. Μπορείτε να διακρίνετε τα σημεία όπου προδίδεται η απάτη; **Υπογραμμίστε** τα σημεία στα οποία πρέπει να σταθούμε δύσπιστοι. **Συζητήστε** με την ομάδα σας τι θα συμβουλευάτε να κάνουν οι φίλοι σας, αν είχαν λάβει ένα τέτοιο *e-mail*;

Απο: apati@taxidromio.com

Προς: alpha@onomatomea.gr

Cc:

Bcc:

Θέμα: Συγχαρητήρια!!!! Κερδίσατε!!!!

«!!!!ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ!!!! ΚΕΡΔΙΣΑΤΕ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΜΑΣ!!!!»

Μέσα από κλήρωση που διενεργήθηκε στη βάση δεδομένων της Εταιρείας μας όπου καταγράφονται οι χρήστες του Διαδικτύου, είστε τυχεροί και ανάμεσα στα εκατό emails που επιλέχθηκαν τυχαία, **το δικό σας κέρδισε** το ποσό των **1,000,000 €**.

Προκειμένου να κατοχυρώσετε το δικαίωμά σας να απαιτήσετε το ποσό χρειάζεται να συμπληρώσετε την παρακάτω αίτηση και να την αποστείλετε στον εκπρόσωπο της Εταιρείας μας προς επιβεβαίωση των στοιχείων σας. Από το αρμόδιο τμήμα της Εταιρείας θα ενημερωθείτε για τη δυνατότητά σας να ζητήσετε από την οικονομική διαχείριση το παραπάνω ποσό, το οποίο έχει ήδη κατατεθεί μαζί με το email σας, ώστε να επικοινωνήσουμε μαζί σας.

Το συνολικό ποσό των κερδών φθάνει τα **5,000,000 €** και διαμοιράζεται σε πέντε τυχερά email. Στόχο αυτής της κλήρωσης αποτελεί η γνωστοποίηση της Εταιρείας μας σε διεθνές επίπεδο και η προώθηση των προϊόντων της για διαφημιστικούς λόγους.

Παρακαλούμε για την άμεση απάντησή σας μέσα στο χρονικό περιθώριο των πέντε εργάσιμων ημερών από την ημέρα λήψης του συγκεκριμένου μηνύματος με τα προσωπικά σας στοιχεία, προκειμένου να προχωρήσουμε στα διαδικαστικά θέματα της απόδοσης του επάθλου. Τυχόν καθυστερημένη ανταπόκρισή σας θα εκληφθεί ως άρνηση των δικαιωμάτων σας και θα τεθεί εκτός των διαδικασιών χωρίς δεύτερη υπενθύμιση. Για το δικαίωμά σας στο έπαθλο παρακαλείστε να έχετε τον παρακάτω κωδικό σε κάθε ζήτηση: XWIN-01257DEN.

ΑΙΤΗΣΗ
ΟΝΟΜ/ΝΥΜΟ:
ΗΛΙΚΙΑ:
ΦΥΛΟ:

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ΤΗΛ.:
ΧΩΡΑ:
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:
E-MAIL:

Σας συγχαίρουμε και πάλι. Παρακαλούμε αποστείλατε την αίτηση στην υπεύθυνη του Οικονομικού τμήματος κα. Α. Απατίδου, email: apati@taxidromio.com.

2. A

Πώς αναγνωρίζουμε ένα κακόβουλο *e-mail*;ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Σχόλια

- Απατεώνες χρησιμοποιούν τα **ονόματα εξεχόντων επιχειρήσεων** για να αποστείλουν *e-mails* σε λίστες ηλεκτρονικών διευθύνσεων που δημιουργούνται αυτόματα από ειδικές μηχανές σχετικά με «Διεθνή» λαχεία, ανακοινώνοντας κέρδη στον ανυποψίαστο χρήστη.
- Χρησιμοποιούν **κεφαλαία γράμματα** και πολλά σημεία στίξης για **να υπερτονίσουν** το ενδεχόμενο κέρδος και να πείσουν τον ανυποψίαστο χρήστη ότι είναι τυχερό.
- Τονίζουν την **τυχειότητα** και την **αμεροληψία** στο αποτέλεσμα της κλήρωσης, ώστε το υποψήφιο θύμα να θεωρήσει ότι αποτελεί εξαιρετική περίπτωση τύχης και ότι διακρίνεται από το σύνολο.
- Ασκούν **έμμεσες πιέσεις**, προκειμένου να αποπροσανατολίσουν τους ανυποψίαστους χρήστες, ώστε να καταθέσουν τα προσωπικά τους στοιχεία και να πιστέψουν ότι πρέπει να βιαστούν προκειμένου να απολαύσουν τα προνόμια που τους υποσχέθηκαν.
- Στη συνέχεια, και αφού οι απατεώνες που βρίσκονται πίσω από αυτά τα *e-mails* έχουν πείσει τα θύματα για τα κέρδη, ζητούν απ' αυτά να καταβάλουν χρήματα για **διαδικαστικά έξοδα**.
- Με αυτό τον τρόπο κατορθώνουν να **αποσπούν σημαντικά χρηματικά ποσά**.
- Από τη στιγμή που απαντήσουμε σε τέτοια *e-mails* **επιβεβαιώνουμε** ότι η ηλεκτρονική μας διεύθυνση είναι υπαρκτή και ενεργή ανοίγοντας το δρόμο για να δεχθούμε **ανεπιθύμητη αλληλογραφία (spam)**.
- Τα *e-mails* αυτά λέγονται **phishing** και είναι απάτη.
- Δεν απαντούμε σε καμία περίπτωση.
- Το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε είναι να διαγράψουμε αμέσως τέτοια *e-mails*.
- Εάν ένα τέτοιο *e-mail* χρησιμοποιεί το όνομα εταιρείας που γνωρίζουμε, καλό είναι **να ενημερώσουμε** και την εταιρεία, ώστε να λάβει τα μέτρα της.

Επιβεβαιώνουμε τις γνώσεις μας... συμπληρώνοντας τα κενά

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΧΑΡΤΙ

Συμπληρώστε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τις κατάλληλες λέξεις.

(cookies, λουκετάκι, υποψιασμένοι, firewall, ηλεκτρονικό εμπόριο, phishing, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, pharming, pop-up windows, ηλεκτρονική τράπεζα, pay now, antivirus)

1. Το *e-επιχειρείν* ενσωματώνει δραστηριότητες για το την και την
2. Με την τακτική του επιτρέπει παραπλανούν ανυποψίαστους χρήστες να αποκαλύψουν προσωπικές πληροφορίες, τις πλαστογραφούν και τις χρησιμοποιούν για την πρόσβασή τους στα προσωπικά μας δεδομένα.
3. Για να προστατευθούμε από τις απάτες γράφουμε πάντα από μόνοι μας στον *Browser* τη διαδικτυακή διεύθυνση (*URL*) της εταιρείας που θέλουμε να επισκεφθούμε.
4. Είμαστε και πριν προβούμε σε οποιαδήποτε διαδικτυακή συναλλαγή, ερευνούμε το προφίλ της εταιρείας που πρόκειται να συνεργαστούμε.
5. Προτού καταχωρίσουμε προσωπικά μας δεδομένα και κάνουμε κλικ στο κουμπί είναι σημαντικό να είμαστε πολύ καλά πληροφορημένοι για τα ζητήματα που αφορούν την ασφάλειά μας.
6. Με ένα *τείχος προστασίας* (.....) αποτρέπουμε την πρόσβαση επιτηδίων μέσω του Διαδικτύου στα δεδομένα μας.
7. Με ένα *πρόγραμμα προστασίας από ιούς* (.....) προστατεύουμε τον υπολογιστή μας από τους ιούς και από βλαβερό υλικό.
8. Πριν καταχωρίσουμε τα στοιχεία ενός λογαριασμού στο Διαδίκτυο βεβαιωνόμαστε πρώτα ότι βρισκόμαστε στην επίσημη ιστοσελίδα της εταιρείας, ότι στο κάτω μέρος του *Browser* υπάρχει ένα και ότι η διεύθυνση αρχίζει με *https://*.
9. Φροντίζουμε να απενεργοποιούμε τα κάθε τόσο μέσω των επιλογών ρυθμίσεων του *Browser* μας, ιδιαίτερα αφότου έχουμε χρησιμοποιήσει δημοσίως προσβάσιμους υπολογιστές (Ιντερνέτ καφέ).
10. Για να κλείσουμε τα χωρίς να διακινδυνεύσουμε την είσοδο κακόβουλου υλικού στον υπολογιστή μας, χρησιμοποιούμε ταυτόχρονα τα πλήκτρα: **Alt+F4**.

Απαντήσεις: 1. ηλεκτρονικό εμπόριο, ηλεκτρονική διακυβέρνηση, λουκετάκι, 2. phishing, 3. pharming, 4. υποψιασμένοι, 5. pay now, 6. firewall, 7. antivirus, 8. λουκετάκι, 9. cookies, 10. pop-up windows.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3

ΣΤΟΧΟΣ

Διαχειριζόμαστε με ορθό τρόπο τα αρχεία
που ανταλλάζουμε διαδικτυακά

Με τη βοήθεια μια φωτογραφίας συζητάμε με τα παιδιά πόσες λεπτομέρειες μπορούν να αποκαλύψουν προσωπικά στοιχεία για εμάς και τους φίλους μας. Στη συνέχεια ελέγχονται και επιβεβαιώνονται οι γνώσεις των παιδιών σχετικά με την ορθή διαχείριση της διαδικτυακής πληροφορίας και την προσοχή που πρέπει να δίδεται στα δεδομένα που ανταλλάσσονται μέσω Διαδικτύου.

3. A

Πόσα πράγματα αποκαλύπτουν οι φωτογραφίες μας για εμάς;

3. B

Επιβεβαιώνουμε τις γνώσεις μας... συμπληρώνοντας τα κενά

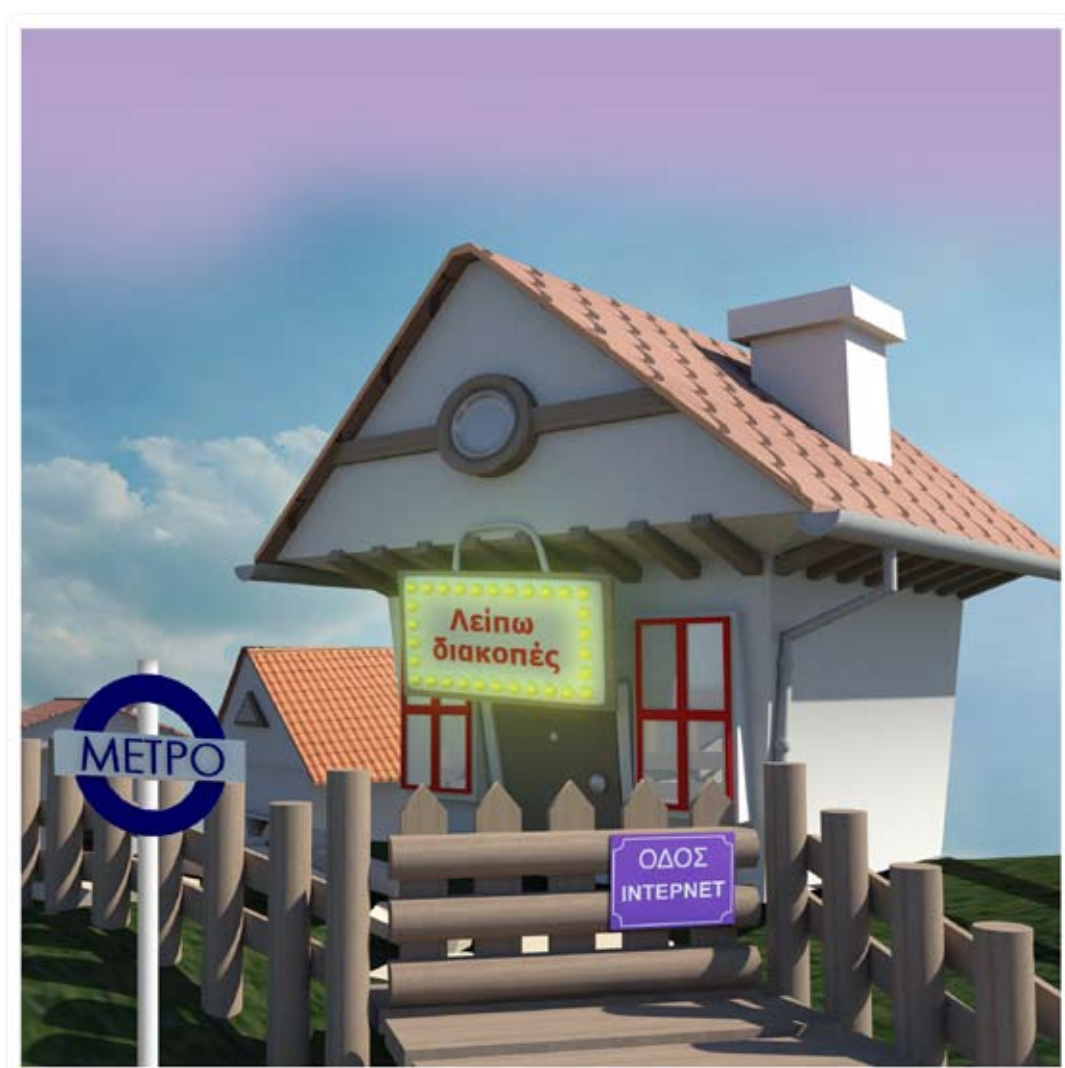
3. A

Πόσα πράγματα αποκαλύπτουν
οι φωτογραφίες μας για εμάς;

ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Παρατηρήστε την παρακάτω εικόνα και καταγράψτε τι μαθαίνουμε για το άτομο που την έχει
αναρτήσει στο Διαδίκτυο:

Δείτε στη σελ. 121 ποια φωτογραφία δεν θα πρόδιδε προσωπικά μας στοιχεία

3. A

Πόσα πράγματα αποκαλύπτουν
οι φωτογραφίες μας για εμάς;

ΆΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΧΑΡΤΙ

Σχόλια

- Διακρίνονται καθαρά ο τόπος κατοικίας, η διεύθυνση και ο περιβάλλοντας χώρος.
- Προσέχουμε όταν δίνουμε φωτογραφίες μας σε διαδικτυακούς φίλους.
- Αποφεύγουμε να στείλουμε φωτογραφίες σε άτομα που δεν έχουμε γνωρίσει στο φυσικό κόσμο.
- Αποφεύγουμε να στείλουμε φωτογραφίες μας σε φίλους που δεν είμαστε βέβαιοι ούτε για τις προθέσεις τους ούτε για τον τρόπο με τον οποίο θα εκμεταλλευτούν τις φωτογραφίες μας στο Διαδίκτυο.
- Υπάρχουν κακόβουλοι που, αν θελήσουν να μας βλάψουν, η φωτογραφία μας θα τους βοηθήσει να μας εντοπίσουν στο φυσικό κόσμο.
- Δε δίνουμε σε τρίτους φωτογραφίες μας όπου φαίνονται και άλλοι φίλοι μας, αν δεν έχουν συμφωνήσει και οι φίλοι με την πράξη μας.

3. B

Επιβεβαιώνουμε τις γνώσεις μας...
συμπληρώνοντας τα κενά

ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Συμπληρώστε τα κενά των παρακάτω προτάσεων με τις κατάλληλες λέξεις.

(αποκαλύπτουμε, αλλοιώνει, θέση, εντοπισμό, απαγορεύεται, όνομα, γνωρίζουν, παράνομο, άδεια, παραποιημένες, δημιουργού, ψέματα)

1. Πνευματικό δικαίωμα είναι το αποκλειστικό δικαίωμα του επάνω στο έργο του.
2. Για να κατανοήσουμε πόσο σημαντικό είναι να σεβόμαστε το δημιουργό ενός έργου πρέπει να μπούμε στη του και να γίνουμε κι εμείς δημιουργοί.
3. Κάθε κατέβασμα μουσικών κομματιών από το Διαδίκτυο σημαίνει σοβαρό κίνδυνο για το μέλλον της μουσικής βιομηχανίας, από την οποία πληρώνονται όχι μόνο οι καλλιτέχνες, αλλά και πλήθος υπαλλήλων που συμβάλλουν με τον τρόπο τους στο τελικό αποτέλεσμα: ηχολήπτες, παραγωγοί, ακόμα και οι καθαρίστριες που διατηρούν τα στούντιο καθαρά.
4. Μια δική μας φωτογραφία στο Διαδίκτυο θα κάνει πιο εύκολο τον μας στον πραγματικό κόσμο.
5. Μέσω της ψηφιακής τεχνολογίας είναι πολύ εύκολο να κανείς μια πρωτότυπη φωτογραφία και να διαβιβάσει μέσω του Διαδικτύου φωτογραφίες σε όλο τον κόσμο.
6. Ζητάμε πρώτα την των φίλων μας πριν τραβήξουμε φωτογραφίες τους.
7. Δεν πρέπει να στέλνουμε φωτογραφίες άλλων ανθρώπων, εάν αυτοί δεν το και δεν έχουν συναινέσει για αυτό.
8. Η χρήση φωτογραφικών μηχανών και βίντεο αυστηρά σε κάποιους χώρους, όπως π.χ. στα αποδυτήρια.
9. Όταν δημιουργούμε ένα λογαριασμό *ηλεκτρονικού ταχυδρομείου*, δε λέμε , αλλά δεν και όλη την αλήθεια.
10. Το ψευδώνυμό μας πρέπει να είναι ουδέτερο και να μην αποκαλύπτει όλο το πραγματικό μας

Απάντηση: 1. δημιουργού, 2. θέση, 3. παράνομο, 4. εντοπισμό, 5α. αλλοιώνει, β. παραποιημένες, 6. άδεια, 7. γνωρίζουν, 8. αποκαλύπτουμε, 9α. ψέματα, β. όνομα, 10. όνομα.

3. Β

ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

Η φωτογραφία που δεν προδίδει προσωπικά στοιχεία

ΘΕΩΡΙΑ

1 Παιχνίδια

- 1.1 Γιατί μας συναρπάζουν τα ηλεκτρονικά παιχνίδια;
- 1.2 Θέματα ασφάλειας για τα *online* παιχνίδια
- 1.3 Πολύωρη ενασχόληση με το ηλεκτρονικό παιχνίδι – διατηρώντας τις ισορροπίες
- 1.4 Ηλικιακή κατάταξη και χαρακτηρισμός του περιεχομένου των ηλεκτρονικών παιχνιδιών: Το σύστημα *PEGI*

2 Βιβλιοθήκες και Διαδίκτυο

- 2.1 Είδη βιβλιοθηκών
- 2.2 Εξοικείωση με τον τρόπο αναζήτησης στις *βάσεις δεδομένων* των βιβλιοθηκών
- 2.3 Πώς μπορούμε να αξιοποιήσουμε τις *e-Βιβλιοθήκες*;
- 2.4 Συμπεράσματα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- 1 Μελετούμε σημαντικά θέματα που αφορούν την ενασχόλησή μας με το ηλεκτρονικό παιχνίδι (3 ασκήσεις)
- 2 Εξοικειωνόμαστε με την αναζήτηση σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες (2 ασκήσεις)

ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εισαγωγή

Σε αυτό το κεφάλαιο επικεντρώνουμε το ενδιαφέρον μας σε δύο δημοφιλείς διαδικτυακές δραστηριότητες που μας δίνουν τη δυνατότητα να ψυχαγωγηθούμε, να ανακαλύψουμε τις δεξιότητές μας, να ερευνήσουμε, να πλουτίσουμε τις γνώσεις μας και να διευρύνουμε τους ορίζοντές μας.

Τα ηλεκτρονικά παιχνίδια είναι πολύ διαδεδομένα σε όλες τις ηλικίες. Διασκεδάζουμε μέσα από διαφορετικά είδη παιχνιδιών ενώ ταυτόχρονα εξασκούμε πολύπλοκες δεξιότητες. Πόσοι, όμως, έχουμε αναλογιστεί τις αρνητικές συνέπειες που η εμμονή στο παιχνίδι και η παραμέληση άλλων δραστηριοτήτων μπορεί να επιφέρει σε έναν παίκτη; Φροντίζουμε να προστατευόμαστε από ενδεχόμενο επιβλαβές περιεχόμενο κάποιων παιχνιδιών;

Από το άλλο μέρος, μπαίνοντας στον κόσμο των **ηλεκτρονικών βιβλιοθηκών** μας δίνονται εκπληκτικές δυνατότητες να οργανώσουμε τη μελέτη μας, να εμπλουτίσουμε τις γνώσεις μας αλλά και να έρθουμε σε επαφή με κείμενα που η φυσική απόσταση των βιβλιοθηκών θα μας δυσκόλευε να προσεγγίσουμε στον πραγματικό κόσμο. Όλοι, μικροί και μεγάλοι, μπορούμε να επωφεληθούμε από αυτόν το θησαυρό που μας παρέχεται τόσο απλόχερα από το Διαδίκτυο.

Το κεφάλαιο πλαισιώνεται από δύο δραστηριότητες. Με την πρώτη δραστηριότητα μελετούμε σημαντικά θέματα που αφορούν την ενασχόλησή μας με το ηλεκτρονικό παιχνίδι. Με τη δεύτερη δραστηριότητα εξοικειωνόμαστε με την αναζήτηση σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες.

● ΣΥΜΒΟΛΗ

Όλοι αναγνωρίζουμε πόσο συναρπαστικές είναι οι διαδικτυακές διαδρομές. Ας μην υποτιμούμε, όμως, τις δυνατότητες που μας παρέχει ο φυσικός κόσμος στη διασκέδαση και την ψυχαγωγία μας.

ΣΤΟΧΟΣ

**Μαθαίνουμε
να αξιοποιούμε το Διαδίκτυο
για να διασκεδάσουμε,
να εμπλουτίσουμε τις γνώσεις
μας και να ψυχαγωγηθούμε.**

*Στο Διαδίκτυο βρίσκεις
ψυχαγωγία*

*Μην ξεχνάς όμως
και τα βιβλία*

*Και όταν παίζεις
να έχεις στο νου*

*Ότι οι παρέες που αφήνεις,
θα πάνε αλλού!*

Διασκέδαση και Μάθηση

ΘΕΩΡΙΑ

1 Παιχνίδια

1.1 Γιατί μας συναρπάζουν τα ηλεκτρονικά παιχνίδια;

Δεν είναι τυχαίο ότι το παιχνίδι έχει μεταφερθεί από τις αλάνες στον εικονικό κόσμο του ηλεκτρονικού υπολογιστή και του Διαδικτύου. Τα ηλεκτρονικά παιχνίδια είναι αγαπητά σε όσους ασχολούνται με τις διαδραστικές τεχνολογίες, ιδιαίτερα στους νέους, οι οποίοι μέσα από την ενασχόλησή τους με αυτά μπορούν να αναπτύξουν και εξασκήσουν εξαιρετικά πολύπλοκες δεξιότητες.

Πιο συγκεκριμένα, μέσα από το ηλεκτρονικό παιχνίδι ενισχύεται η **ικανότητα διάδρασης** των παικτών: τόσο σε συναγωνιστικά όσο και σε ανταγωνιστικά παιχνίδια εξασκείται η ικανότητα δράσης και αντίδρασης, η αποτελεσματικότητα στην επίτευξη των στόχων των παιχνιδιών και η ικανότητα του παίκτη να ανταποκρίνεται ικανοποιητικά είτε αυτόνομα είτε σε ομαδικό πλαίσιο.

Επιπλέον, υπάρχουν ηλεκτρονικά παιχνίδια που έχουν πολλούς και πολύπλοκους κανόνες: για να μπορέσουν οι παίκτες να ακολουθήσουν τη ροή των παιχνιδιών οφείλουν να γνωρίζουν, να κατανοούν και να ελέγχουν μια σειρά από κανόνες, οι οποίοι απαιτούν **ιδιαίτερους λογικούς χειρισμούς** από μέρους των παικτών.

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Ηλεκτρονικό παιχνίδι

Αναφερόμαστε στα παιχνίδια που μπορούμε να παίξουμε εγκαθιστώντας τα στον ηλεκτρονικό μας υπολογιστή ή χρησιμοποιώντας ειδικές κονσόλες που συνδέονται με την τηλεόραση, μέσω φορητών συσκευών αλλά και μέσω του Διαδικτύου.

Είναι σημαντικό, επίσης, να τονίσουμε και την **κοινωνική διάσταση** που εμπεριέχει η ενασχόληση με τα *multiplayer* ηλεκτρονικά παιχνίδια, εκείνα, δηλαδή, που μπορούν να παίξουν ταυτόχρονα πολλοί παίκτες.

Αυτές οι δραστηριότητες μπορούν να επηρεάσουν και να διαμορφώσουν ποικιλοτρόπως την προσωπικότητα των παικτών: οι γρήγορες αντιδράσεις, η συνεργασία για την επίτευξη κοινού στόχου, η εξάσκηση ικανοτήτων στρατηγικής για τη διαχείριση πολλών και διαφορετικών καταστάσεων και η ανάπτυξη ηγετικών ικανοτήτων επιδρούν στην αντίληψη και στο γενικότερο τρόπο σκέψης των παικτών. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να μην παραβλέπουμε αυτές τις συνέπειες, αφού αποτελούν τους **κύριους άξονες των ενδιαφερόντων των νέων** όταν ασχολούνται με το ηλεκτρονικό παιχνίδι.

1.2 Θέματα ασφάλειας για τα *online* παιχνίδια

Τα θέματα ασφάλειας για τα *online* παιχνίδια διαφοροποιούνται ανάλογα με το είδος του παιχνιδιού. Ειδικότερα, όσον αφορά τη διάδραση των παικτών κατά την ενασχόλησή τους με **διαδικτυακά παιχνίδια**, μπορούμε να διακρίνουμε 3 διαφορετικά είδη παιχνιδιών.

• Παιχνίδια *Stand-alone*

Τα παιχνίδια που υπάγονται στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνουν έναν παίκτη στον υπολογιστή, δίνουν, ωστόσο, τη δυνατότητα σε όποιον το επιθυμεί, να συνδεθεί στο Διαδίκτυο και να βρει κάποιον αντίπαλο που θα τον χειρίζεται άλλος παίκτης. Τα παιχνίδια αυτά, μέχρι πολύ πρόσφατα, προοριζόνταν μόνο για συναγωνισμό μεταξύ παίκτη και υπολογιστή. Στην *online* εκδοχή τους διατηρούν την αρχική τους μορφή (απλώς παίζονται *online*) και σπάνια υπάρχει ομαδική δράση (π.χ. Guitar Hero).

Θέματα ασφάλειας σχετικά με τα παιχνίδια *Stand-alone*

Η επικοινωνία μεταξύ των παικτών είναι δυνατή αλλά δεν είναι σε βάθος, καθώς δεν υπάρχει ιδιαίτερη αφηγηματική δομή για να τη δικαιολογήσει. Επομένως, η έκβαση του παιχνιδιού και ο τρόπος της συμπεριφοράς των παικτών, ιδιαίτερα των ανηλίκων, είναι προβλέψιμα. Η βασικότερη μέριμνα των ενηλίκων σε ότι αφορά την προστασία των ανηλίκων από αυτή την κατηγορία παιχνιδιών είναι να επιστήσουν την προσοχή των παιδιών στους κινδύνους που εγκυμονεί η ηλεκτρονική επικοινωνία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τα ηλεκτρονικά παιχνίδια έχουν μπει στο μικροσκόπιο των μελετητών και των ερευνών και εξετάζονται τα πιθανά προβλήματα και οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν ιδιαίτερα για τις νεαρές ηλικίες από την πολύωρη ενασχόληση με αυτά.

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Online παιχνίδι

Είναι ένα ψηφιακό παιχνίδι, το οποίο χρειάζεται μια ενεργή σύνδεση δικτύου για να μπορεί να παιχτεί. Αυτό δεν περιλαμβάνει μόνο τα παιχνίδια που παίζονται στο Διαδίκτυο (*online*), αλλά επίσης εκείνα που παίζονται σε σύνδεση μέσω κονσόλας, μέσω κινητών τηλεφώνων ή μέσω *ομότιμων δικτύων*.

- **Παιχνίδια τοπικού δικτύου [Local and Wide Network (LAWN) Games]**

Τα παιχνίδια αυτά δημιουργήθηκαν από την επιθυμία να ενωθούν μεταξύ τους αρκετοί παίκτες ώστε να υποστηρίζονται παιχνίδια τουρνουά. Ένα τέτοιο παιχνίδι έχει να κάνει με την υιοθέτηση συγκεκριμένης στρατηγικής και ενθαρρύνει τους παίκτες να δημιουργήσουν ομάδες, οι οποίες έρχονται αντιμέτωπες. Τα μέλη τους μπορεί να γνωρίζονται και στον φυσικό κόσμο ή να είναι αμιγώς διαδικτυακές (π.χ. Counter Strike).

 Θέματα ασφαλείας σχετικά με τα παιχνίδια τοπικού δικτύου (LAWN)

Τα παιχνίδια αυτά χρήζουν μεγαλύτερης προσοχής όσον αφορά στην ασφάλεια συγκριτικά με τα *Stand-alone*, αφού η διαδραστικότητα μεταξύ των παικτών είναι σαφώς μεγαλύτερη. Η δυνατότητα επικοινωνίας των παικτών με άλλους παίκτες που δε γνωρίζουν στο φυσικό κόσμο μπορεί να κρύβει κινδύνους για τους ανήλικους χρήστες.

- **Παιχνίδια ρόλων σε σύνδεση για μεγάλο αριθμό παικτών [Massively Multiplayer Online Role Playing Games (MMORPGs)]**

Τα παιχνίδια αυτά εκτυλίσσονται αποκλειστικά στο Διαδίκτυο. Το τυπικό χαρακτηριστικό είναι οι εκτενείς, σοφιστικές, λεπτομερείς και εξελίξιμοι κόσμοι. Η φύση αυτών των παιχνιδιών είναι να προσφέρουν έναν πλούσιο τρισδιάστατο εικονικό κόσμο, στον οποίο κατοικούν χιλιάδες χαρακτήρες. Ο παίκτης επιλέγει έναν χαρακτήρα, τον οποίο και ελέγχει. Υπάρχουν, ωστόσο, και χαρακτήρες που δεν τους χειρίζονται οι παίκτες. Όσους χαρακτήρες δεν τους χειρίζονται παίκτες, έχουν σχεδιαστεί με τεχνητή νοημοσύνη, έτσι ώστε να προσφέρουν ένα μη προβλέψιμο εικονικό περιβάλλον, το οποίο ο παίκτης βιώνει μέσα από τα μάτια του επιλεγμένου χαρακτήρα του.

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Τοπικό δίκτυο (LAN)

Προέρχεται από τη σύντμηση των λέξεων *Local Area Network*. Σημαίνει τοπικό υπολογιστικό δίκτυο, στο οποίο διάφοροι υπολογιστές και περιφερειακά συστήματα, όπως εκτυπωτές, συνδέονται μεταξύ τους σε έναν περιορισμένο χώρο, συνήθως με καλώδια υψηλών ταχυτήτων. Τέτοια δίκτυα είναι πολύ συνηθισμένα σε εταιρείες και σε χώρους όπου πολλοί υπολογιστές μοιράζονται κοινά προγράμματα, δεδομένα ή περιφερειακά.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Πώς μπορούμε να πληροφορηθούμε αντικειμενικά για το περιεχόμενο και την ηλικιακή κατάταξη των online παιχνιδιών;

Ανατρέξτε στο παρόν κεφάλαιο, στην ενότητα «Το εικονίδιο *PEGI online*. Ένα παράδειγμα», σσ. 130-131.

Οι συζητήσεις μέσα σε τέτοια παιχνίδια μπορούν να γίνονται μεταξύ μεμονωμένων παικτών ή σε ζώνες που περιλαμβάνουν όλους τους παίκτες στη ζώνη (ζώνες, είναι οι διαφορετικές περιοχές μέσα στο παιχνίδι). Είναι, ακόμη, δυνατή και η επικοινωνία μεταξύ των διαφορετικών ζωνών. Επιπλέον, δεδομένου του εικονικού πλούτου ενός παιχνιδιού, μπορεί κάποιος να οπτικοποιήσει τα συναισθήματά του, κινώντας με αντίστοιχο τρόπο το χαρακτήρα του.

Με το να επιτύχουν τον υψηλότερο βαθμό κοινωνικής διάδρασης μεταξύ των χρηστών τα **MMORPG** έγιναν επίσης και η μεγαλύτερη πρόκληση για την προστασία των ανηλίκων. Οι παίκτες διάγουν μια εικονική ζωή σε πλήρη ανωνυμία (π.χ. World of Warcraft).

Θέματα ασφαλείας σχετικά με τα Παιχνίδια MMORPG

Πολλά **MMORPG** υποστηρίζουν εικονικές κοινότητες, μέσα στις οποίες δρουν οι παίκτες. Συχνά, όμως, αυτή η διάδραση μπορεί να εκθέσει τους παίκτες σε σοβαρούς κινδύνους καθώς **επικοινωνούν με άγνωστους συμπαίκτες τους σε πραγματικό χρόνο**. Εφόσον όλα τα **online** παιχνίδια περιλαμβάνουν κάποια μορφή επικοινωνίας μεταξύ των παιχτών, μερικοί (αν όχι όλοι) από τους κινδύνους που αφορούν τα συμβατικά **chat rooms**, ισχύουν και στα παιχνίδια. Κανείς δεν μπορεί να γνωρίζει αν ο παίκτης, ο οποίος στο διαδικτυακό παιχνίδι είναι ένας σκληροτράχηλος πολεμιστής, είναι άντρας ή γυναίκα στην πραγματική ζωή, ή πόσο χρονών είναι πραγματικά.

Επιπροσθέτως, **το περιεχόμενο και οι απεικονίσεις κάποιων παιχνιδιών** μπορούν να θεωρηθούν προβληματικές ή ακόμα και προσβλητικές και να επιδρούν καθοριστικά στην προσωπικότητα ιδιαίτερα των νεαρότερων παικτών. Μεγάλης σημασίας είναι και τα **θέματα που αφορούν τη λεκτική βία**, με την οποία εξοικειώνονται από νωρίς οι παίκτες που λειτουργούν ανταγωνιστικά στο πλαίσιο της διάδρασης με τους άλλους, ενώ ταυτόχρονα μπορεί να κινδυνεύει και η **ιδιωτική ζωή**. Πολύ σημαντικά προβλήματα μπορούν να προκύψουν εξαιτίας της **πολύωρης ενασχόλησης**, ή ακόμα και της εμμονής σε διαδικτυακές δραστηριότητες.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ποιοι είναι οι κυριότεροι κίνδυνοι που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν οι νέοι από την επικοινωνία μέσα σε ένα chat room;

Ανατρέξτε στο κεφάλαιο 1, Γλώσσα και επικοινωνία στο Διαδίκτυο, «Δωμάτιο ανοιχτής επικοινωνίας», σσ. 16-17.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Με την επίδραση του διάσημου **online** παιχνιδιού *World of Warcraft*, ασχολήθηκε το Παιδαγωγικό Τμήμα του Πανεπιστημίου του Göteborg διεξάγοντας βιβλιογραφική και πειραματική έρευνα. Σε αυτήν κατατίθενται οι σκέψεις και οι εμπειρίες δέκα νέων που ασχολούνται συστηματικά με το παιχνίδι αυτό. Δείτε αναλυτικά την έκθεση των Jonas Linderoth and Ulrika Bennerstedt, «*Living in the World of Warcraft: the thoughts and experiences of ten young people*» στη διαδικτυακή διεύθυνση: http://mediaradet.se/upload/Rapporter_pdf/World_of_Warcraft_eng.pdf.

1.3 Πολύωρη ενασχόληση με το ηλεκτρονικό παιχνίδι – διατηρώντας τις ισορροπίες

Οι πιο σοβαρές αρνητικές συνέπειες της πολύωρης ενασχόλησης με ηλεκτρονικά παιχνίδια είναι οι ακόλουθες:

- **Σημαντική δέσμευση του χρόνου:** Το παιχνίδι μπορεί να γίνει σημαντικότερο από την κοινωνική ζωή μας. Συχνά οδηγούμαστε σε συγκρούσεις με τους γονείς μας, ενώ δεν είναι αμελητέα και η επίδραση στις σχέσεις και τις φιλίες, τις οποίες βάζουμε σε δεύτερη μοίρα.
- **Διατροφικές συνήθειες:** Το παιχνίδι μπορεί να επηρεάσει τις διατροφικές μας συνήθειες, κάτι που ορισμένες φορές μπορεί να οδηγήσει σε προβλήματα υγείας.
- **Παραμέληση μαθημάτων:** Πολλές φορές αφιερώνουμε περισσότερο χρόνο στο παιχνίδι και παραμελούμε το διάβασμα για το σχολείο.

Είναι πολύ σημαντικό να συνειδητοποιούμε πόσο χρόνο και ενέργεια καταναλώνουμε στα ηλεκτρονικά παιχνίδια, καθώς είναι πολύ εύκολο να παρασυρθούμε και να χάσουμε τον έλεγχο. Ας έχουμε, λοιπόν, πάντα στο νου μας πόσο βασικά είναι τα παρακάτω:

- Να **τηρούμε ισορροπία** ανάμεσα στο χρόνο που αφιερώνουμε στο παιχνίδι και στη φυσική κοινωνικοποίηση με τους οικείους και τους φίλους μας. Ας μην ξεχνούμε ότι οι επαφές του πραγματικού κόσμου μπορούν να μας αποδώσουν αληθινές εμπειρίες, ενώ ο εικονικός κόσμος βρίσκεται πάντα στη σφαίρα της φαντασίας μας και περιλαμβάνει δραστηριότητες που σπάνια εφαρμόζονται στην καθημερινή μας ζωή.
- Να αναγνωρίζουμε την ωφέλεια ενός παιχνιδιού **ως μέσο χαλάρωσης** από τη μελέτη μας και όχι ως δραστηριότητα που προέχει των καθημερινών μας υποχρεώσεων.
- **Συμβουλευόμαστε τους γονείς μας** για την ηλικιακή κατάταξη των ηλεκτρονικών παιχνιδιών και τον χαρακτηρισμό του περιεχομένου τους. Όταν παίζουμε παιχνίδι που ανταποκρίνεται σε μεγαλύτερη από την ηλικία μας δε σημαίνει ότι είμαστε πιο έξυπνοι ή πιο επιδέξιοι. Για αυτό το θέμα, δείτε αναλυτικά την παρακάτω ενότητα.

ΣΥΜΒΟΥΛΗ

Φροντίζουμε να κατανέμουμε δίκαια το χρόνο που περνάμε στους εικονικούς κόσμους με τις δραστηριότητές μας στο φυσικό κόσμο. Δεν παραμελούμε την οικογένειά μας και τους φίλους με τους οποίους μπορούμε να έχουμε φυσική επαφή.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Πολλοί νέοι πιστεύουν ότι μέσα στο παιχνίδι μπορούν να γίνουν «σπουδαίοι». Ιδιαίτερα εάν στον πραγματικό κόσμο τυγχάνουν χαμηλής κοινωνικής εκτίμησης, αισθάνονται ότι σε ένα τέτοιο παιχνίδι βρίσκουν καταφύγιο.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Βλ. Δραστηριότητα 1:

Με την **Άσκηση Α** παίρνουμε συνέντευξη από έναν φανατικό «gamer».

Με την **Άσκηση Β** συμπληρώνουμε έναν εβδομαδιαίο προγραμματισμό για τις ώρες που απασχολούμαστε με το ηλεκτρονικό παιχνίδι.

1.4 Ηλικιακή κατάταξη και χαρακτηρισμός περιεχομένου των ηλεκτρονικών παιχνιδιών: Το σύστημα PEGI

Προκειμένου να διασφαλιστούν οι ανήλικοι χρήστες από παιχνίδια ακατάλληλα γι' αυτούς δημιουργήθηκε το σύστημα «*PEGI - Pan European Game Information*». Το *PEGI* παρέχει βοήθεια στους αγοραστές των βιντεοπαιχνιδιών (ειδικά τους γονείς) σχετικά με το ποιο παιχνίδι είναι κατάλληλο για το κάθε παιδί. Το σύστημα αποτελείται από δύο μέρη: την **κατάταξη του παιχνιδιού σε ηλικιακές ομάδες** και τον **χαρακτηρισμό του περιεχόμενου**. Τα περισσότερα ηλεκτρονικά παιχνίδια που κυκλοφορούν στο εμπόριο έχουν ετικέτα του *PEGI*.

Ηλικιακή κατάταξη

Οι διάφορες ηλικιακές ομάδες στις οποίες κατατάσσονται τα παιχνίδια είναι: **3+**, **7+**, **12+**, **16+** και **18+** (βλ. εικ. 5.1).

Η παραπάνω κατάταξη υποδηλώνει την ηλικία στην οποία το παιχνίδι απευθύνεται και θεωρείται κατάλληλο. Έτσι, η ετικέτα 3+ δηλώνει ότι το παιχνίδι είναι κατάλληλο για ένα παιδί ηλικίας τριών ετών και άνω. Είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι ο χαρακτηρισμός του *PEGI* **δεν αναφέρεται στην δυσκολία του παιχνιδιού**. Ένα παιχνίδι με την ετικέτα 3+ θεωρείται ακίνδυνο, μπορεί όμως να είναι πολύπλοκο για ένα τριχρονο παιδί. Η ηλικιακή κατάταξη αναγράφεται ευκρινώς τόσο στην μπροστινή όσο και στην πίσω όψη της συσκευασίας του παιχνιδιού (DVD box).

Χαρακτηρισμός περιεχομένου

Υπάρχουν επτά ειδικές ετικέτες οι οποίες χαρακτηρίζουν το περιεχόμενο ενός παιχνιδιού (βλ. εικ. 5.2). Αυτές είναι:

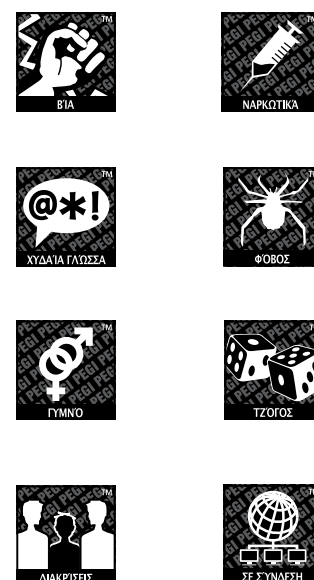
- **Βία:** Το παιχνίδι εμπεριέχει απεικονίσεις βίας.
- **Ναρκωτικά:** Το παιχνίδι απεικονίζει τη χρήση ναρκωτικών ή εμπεριέχει αναφορές σε αυτήν.
- **Χυδαία γλώσσα:** Το παιχνίδι εμπεριέχει χυδαία γλώσσα.
- **Φόβος:** Το παιχνίδι μπορεί να είναι τρομακτικό για τα μικρά παιδιά.
- **Σεξ:** Το παιχνίδι απεικονίζει γυμνό και/ή σεξουαλική συμπεριφορά ή εμπεριέχει σεξουαλικές αναφορές.

 www.pegi.info

Εικ. 5.1: Οι ετικέτες ηλικιακής κατάταξης σύμφωνα με το σύστημα PEGI

 www.pegi.info

Εικ. 5.2: Οι ετικέτες χαρακτηρισμού περιεχομένου σύμφωνα με το σύστημα PEGI

- **Διακρίσεις:** Το παιχνίδι απεικονίζει διακρίσεις ή εμπεριέχει υλικό που μπορεί να τις ενθαρρύνει.
- **Τζόγος:** Το παιχνίδι παροτρύνει σε τζόγο ή τον διδάσκει.

Θα βρείτε τις ετικέτες αυτές στο πίσω μέρος της συσκευασίας ενός παιχνιδιού (DVD box).

Οι ετικέτες χαρακτηρισμού του **PEGI**, αν και αποτελούν απλή σύσταση προς τους αγοραστές, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την ασφάλεια των παιδιών.

Το εικονίδιο **PEGI online**

Το **PEGI Online** είναι μια προσθήκη στο σύστημα **PEGI** (βλ. εικ. 5.3) που σκοπό έχει να παράσχει στους νέους καλύτερη προστασία έναντι πιθανού ακατάλληλου περιεχομένου **των παιχνιδιών που παίζονται διαδικτυακά** και, παράλληλα, να βοηθήσει τους ενήλικες να κατανοήσουν τους κινδύνους που ενδεχομένως εγκυμονεί ένα εικονικό περιβάλλον.

Το **PEGI Online** χορηγεί το διαδικτυακό του λογότυπο σε όσα παιχνίδια πληρούν τις **προϋποθέσεις** που προβλέπονται από τον **Κώδικα Ασφαλείας** του **PEGI Online**. Αυτές οι προϋποθέσεις περιλαμβάνουν την υποχρέωση **να αφαιρεθούν** από την ιστοσελίδα **παράνομο και προσβλητικό περιεχόμενο** το οποίο έχει δημιουργηθεί από χρήστες, τυχόν **ανεπιθύμητοι σύνδεσμοι**, καθώς και **να ληφθούν μέτρα** για την προστασία των νέων ατόμων και του ιδιωτικού τους απορρήτου κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας παιχνιδιού σε σύνδεση. Επομένως, οι δημιουργοί των **online** παιχνιδιών, προκειμένου να διεκδικήσουν το δικαίωμα επίδειξης του διαδικτυακού λογότυπου του **PEGI Online** στους ιστοχώρους τους ή στη συσκευασία των παιχνιδιών, οφείλουν να συμμορφωθούν με τους παραπάνω όρους και να αφαιρέσουν από τα παιχνίδια που προωθούν οποιοδήποτε βλαπτικό για τα παιδιά περιεχόμενο.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Τι είναι ο **Κώδικας Ασφάλειας** (*Pegi Online Safety Code*);
Ο **POSC** αναπτύχθηκε για την προώθηση ενός ελάχιστου επιπέδου προστασίας, **το οποίο θα πρέπει να παρέχεται** στους νέους σε περιβάλλον παιχνιδιού σε σύνδεση. Αναλυτικά για το θέμα, παρακαλούμε δείτε το **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II**, σσ. 155-156.

Το εικονίδιο **PEGI online**

Εικ. 5.3

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αναλυτικά για το **PEGI Online** και τις κύριες προβλέψεις του **Κώδικα Ασφάλειας** του **PEGI Online** (**POSC**) παρακαλούμε δείτε την ιστοσελίδα:
<http://www.pegionline.eu/el/index/id/105>.

Ένα παράδειγμα

Ας υποθέσουμε ότι αναζητούμε την ηλικιακή κατάταξη και την κατάταξη περιεχομένου ενός ηλεκτρονικού παιχνιδιού σύμφωνα με το σύστημα *PEGI*.

1. **Ανοίγουμε** τον *Browser* μας.
2. **Πληκτρολογούμε** τη διεύθυνση: <http://www.pegi.info/gr/> (βλ. εικ. 5.4α).
3. Στο πεδίο *Γρήγορη Αναζήτηση* που ανοίγεται, **πληκτρολογούμε** το ηλεκτρονικό παιχνίδι που θέλουμε να ελέγξουμε: π.χ. *World of Warcraft* (βλ. εικ. 5.4β).
4. Στα αποτελέσματα της αναζήτησής μας παίρνουμε **όλες τις πιθανές εκδόσεις** του συγκεκριμένου παιχνιδιού και **την κατάταξη** της κάθε έκδοσης που δίνει η διαχειριστική αρχή του συστήματος *PEGI* για τις ηλικίες στις οποίες απευθύνεται και περιεχομένου που περιλαμβάνει. Με αυτόν τον τρόπο μπορούμε, ως ενήλικες, πολύ εύκολα να ελέγξουμε την **καταλληλότητα** των ηλεκτρονικών παιχνιδιών.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Βλ. Δραστηριότητα 1:

Με την **Άσκηση Γ** εξοικειωνόμαστε με τις ετικέτες του *PEGI*.

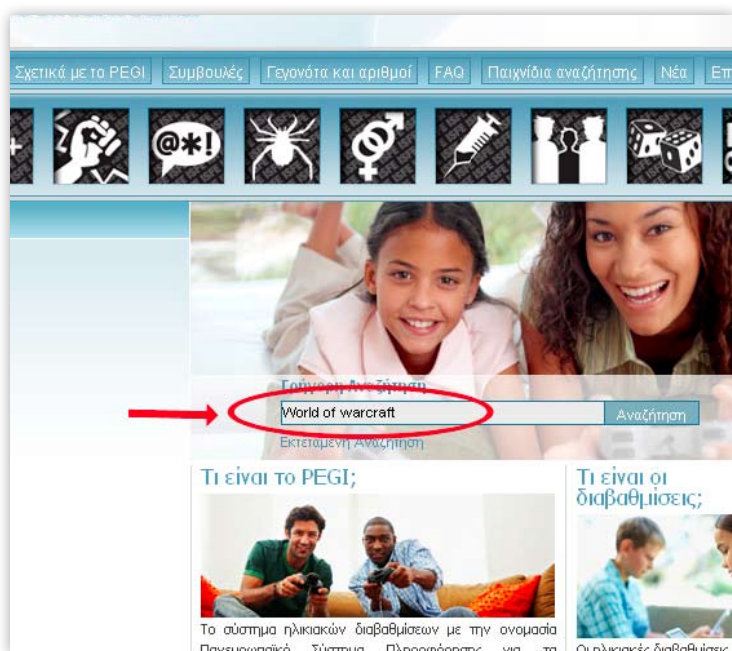

WWW

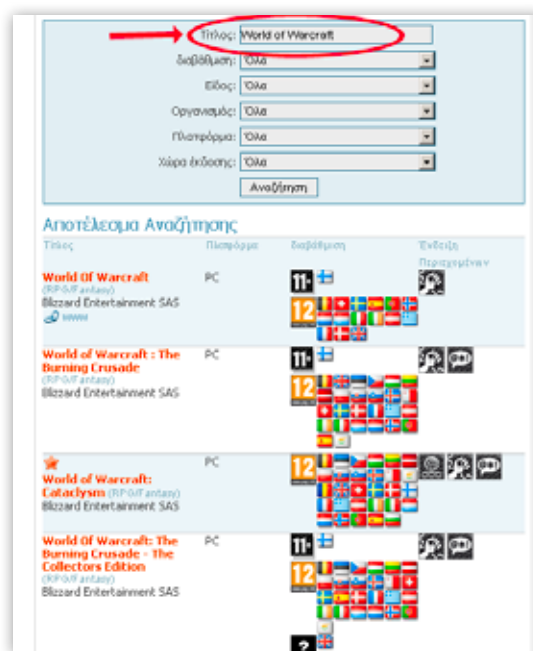
Χρήσιμες ιστοσελίδες

<http://www.pegionline.eu/el/index>

<http://www.pegi.info/gr/>

Εικ. 5.4α: Μπαίνουμε στην καρτέλα «Παιχνίδια αναζήτησης» του *PEGI*

Εικ. 5.4β: Πληκτρολογούμε το όνομα του ηλεκτρονικού παιχνιδιού και ελέγχουμε τα αποτελέσματα της αναζήτησης

2 Βιβλιοθήκες και Διαδίκτυο

Ένα μεγάλο πλεονέκτημα του Διαδικτύου είναι η ανεύρεση πλειάδας πληροφοριών που πριν χρειαζόμασταν μήνες, ίσως και χρόνια, για να συλλέξουμε. Πλέον, μέσα σε λίγα μόνο λεπτά, με μερικά κλικ, με τη βοήθεια του υπολογιστή έχουμε τη δυνατότητα να μελετήσουμε βιβλία, τα οποία δεν υπάρχουν σε καμία βιβλιοθήκη στην Ελλάδα ή στις κοντινές μας χώρες.

Έτσι, μια σημαντική εφαρμογή του Διαδικτύου για τη διεύρυνση της γνώσης μας είναι οι **ψηφιακές βιβλιοθήκες** (*e-βιβλιοθήκες*). Αποτελούν θησαυρό για το Διαδίκτυο, γι' αυτό και στην παρούσα ενότητα δίνονται οδηγίες για την αξιοποίησή τους. Ας δούμε πρώτα, όμως, τα διαφορετικά είδη των βιβλιοθηκών που μπορούμε να αξιοποιήσουμε για την αναζήτηση βιβλίων.

2.1 Είδη βιβλιοθηκών

Ηλεκτρονική: Είναι η βιβλιοθήκη στην οποία το μεγαλύτερο μέρος των **καθημερινών** της **λειτουργιών** πραγματοποιείται με τη χρήση του **ηλεκτρονικού υπολογιστή**. Τα βιβλία **παραμένουν στα ράφια** ως φυσικά τεκμήρια, όμως, δραστηριότητες που ως τώρα γίνονταν με το χέρι, όπως η καταλογογράφηση, η αναζήτηση και ο εντοπισμός του υλικού που μας ενδιαφέρει, ο δανεισμός, η παραγγελία νέου υλικού, η καταγραφή των χρηστών της βιβλιοθήκης, έχουν αντικατασταθεί από το πληκτρολόγιο και τη μνήμη του υπολογιστή και οργανώνονται αποτελεσματικότερα.

Ψηφιακή: Η μορφή του υλικού μιας ψηφιακής βιβλιοθήκης **δεν είναι έντυπη**. Τα βιβλία, τα περιοδικά, οι εγκυκλοπαίδειες, οι οδηγοί και οι χάρτες **έχουν φωτογραφηθεί σελίδα προς σελίδα** (έχουν *σαρωθεί* ή *σκαναριστεί*, όπως λέγεται στη γλώσσα των υπολογιστών) και έχουν αρχειοθετηθεί και οργανωθεί σε **βάσεις δεδομένων** που λειτουργούν στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Το υλικό αυτό είναι προσβάσιμο μόνο με ηλεκτρονικό τρόπο.

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙ

Βάση δεδομένων

Είναι ένα ηλεκτρονικό σύστημα που συλλέγει, οργανώνει και αποθηκεύει πληροφορίες σε πίνακες. Με αυτό το σύστημα έχουν εφοδιαστεί οι βιβλιοθήκες και σε κάθε πίνακα καταχωρίζουν διάφορες εγγραφές (όρους αναζήτησης), όπως το όνομα του συγγραφέα, τον τίτλο του έργου, τον εκδότη, το θέμα. Οι πίνακες λειτουργούν συμπληρωματικά ο ένας με τον άλλον και μας επιτρέπουν να κάνουμε σύνθετες αναζητήσεις με λέξεις-κλειδιά που αντιστοιχούν στις εγγραφές και συνδυάζουν τους πίνακες, π.χ. συγγραφέα με τίτλο και εκδότη, ή θέμα με τίτλο, ανάλογα με τις ανάγκες της έρευνάς μας.

Η ψηφιακή οργάνωση του υλικού μιας βιβλιοθήκης σε ειδικές *βάσεις δεδομένων*, αν και είναι αρκετά χρονοβόρα στην ολοκλήρωσή της, είναι **εξαιρετικά λειτουργική** για τον αναγνώστη σε πολλούς τομείς. Παρακάτω παραθέτουμε βασικούς:

- Η **αναζήτηση** και ο **εντοπισμός του υλικού** που μας ενδιαφέρει επιτυγχάνεται ευκολότερα. Εφόσον πληκτρολογήσουμε τις κατάλληλες λέξεις-κλειδιά στη *βάση δεδομένων* που λειτουργεί διαδικτυακά για την κάθε βιβλιοθήκη, μπορούμε να αναζητήσουμε τις πληροφορίες που χρειαζόμαστε, π.χ. για ένα βιβλίο, έχοντας στη διάθεσή μας ένα πλήθος από δυνατότητες: αναζήτηση με βάση το **συγγραφέα** του βιβλίου, με βάση τον **τίτλο** του βιβλίου, ακόμα και με βάση το **θέμα** που πραγματεύεται το βιβλίο που μας ενδιαφέρει.
- Η **πρόσβαση στο υλικό** που μας ενδιαφέρει μέσα από μια ψηφιακή βιβλιοθήκη μένει ανεπηρέαστη από φυσικά εμπόδια. Εφόσον έχουμε πρόσβαση στο Διαδίκτυο, μπορούμε να επισκεφθούμε και να πλοηγηθούμε στη συλλογή μιας βιβλιοθήκης μέσα από την ιστοσελίδα της, ανεξάρτητα από την ώρα της ημέρας, τις αργίες ή τη φυσική τοποθεσία της βιβλιοθήκης και να οργανώσουμε τη μελέτη μας σύμφωνα με το δικό μας προγραμματισμό του χρόνου.
- Η **αξιοποίηση του υλικού** που μας ενδιαφέρει μπορεί να γίνει με πιο αποτελεσματικό τρόπο όταν αυτό είναι ψηφιακό και όχι σε έντυπη μορφή. Εφόσον η συγκέντρωσή του γίνεται πιο γρήγορα και πιο εύστοχα, μπορούμε να οργανώσουμε την αρχειοθέτηση του υλικού σε φακέλους του ηλεκτρονικού μας υπολογιστή και να το ανακαλούμε όσο συχνά χρειαστεί, χωρίς να μας απασχολεί ο χρόνος δανεισμού του βιβλίου, όπως στην παραδοσιακή βιβλιοθήκη.

Υβριδική: Είναι η πιο συνηθισμένη μορφή βιβλιοθήκης, όπου **συνυπάρχει** το υλικό που είναι παραδοσιακό, δηλ. **το έντυπο υλικό**, με εκείνο που είναι σε **ψηφιακή μορφή** εντός της ίδιας βιβλιοθήκης. Σ' αυτήν τη μορφή της βιβλιοθήκης μπορούμε, συνήθως, να έχουμε ηλεκτρονική πρόσβαση σε υλικό περιοδικών ή σε αρχείο ψηφιακής συλλογής και ταυτόχρονα να αναζητούμε βιβλία και εγκυκλοπαίδειες στα ράφια της βιβλιοθήκης.

2.2 Εξοικείωση με τον τρόπο αναζήτησης στις *βάσεις δεδομένων* των βιβλιοθηκών

Για να μπορέσουμε να αναζητήσουμε με ακρίβεια το υλικό μας πρέπει να έχουμε **εξοικειωθεί** αρκετά καλά με τον τρόπο που λειτουργούν οι *βάσεις δεδομένων* των βιβλιοθηκών και να διαμορφώσουμε την κατάλληλη **στратηγική** για την έρευνά μας στο χώρο της βιβλιοθήκης. Οι **λέξεις-κλειδιά** που θα χρησιμοποιήσουμε πρέπει να ανταποκρίνονται επακριβώς στο θέμα που μας ενδιαφέρει, ώστε να εξαγάγουμε από τις *βάσεις δεδομένων* **τα πιο αντιπροσωπευτικά αποτελέσματα** για την αναζήτησή μας. Για να το πετύχουμε αυτό, **επιλέγουμε** τις **σωστές λέξεις-κλειδιά** που είναι σχετικές με το θέμα μας, **πληκτρολογούμε** στο *πεδίο αναζήτησης* τις **λέξεις-κλειδιά** και επιλέγουμε κάποιο από τα διαθέσιμα ευρετήρια.

Ένα παράδειγμα:

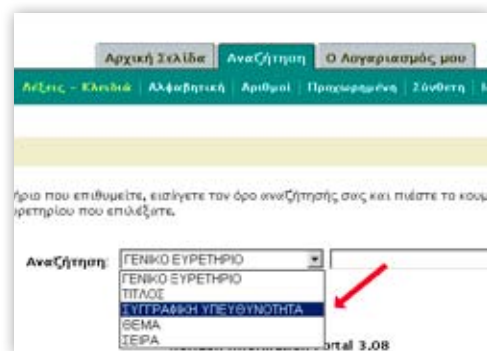
Πλοηγούμεστε στην Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος

Αν αναζητούμε **συγγραφέα**:

1. Μπαίνουμε στην ιστοσελίδα: <http://www.nlg.gr/opac.htm>, **κάνουμε κλικ στο εικονίδιο: Κατάλογος Αναγνωστηρίου**. Στη νέα σελίδα επιλέγουμε το **ευρετήριο: Αναζήτηση**. Από την μπάρα του πεδίου αναζήτησης **επιλέγουμε: Συγγραφική υπευθυνότητα** (βλ. εικ. 5.5).
2. **Πληκτρολογούμε** όλο ή μέρος του ονόματος ενός συγγραφέα ξεκινώντας πάντα με το επίθετο, π.χ. **Δέλτα**.
3. Σε περίπτωση που γνωρίζουμε το πλήρες όνομα, **πληκτρολογούμε** π.χ. **Δέλτα Πηνελόπη**.
4. Στα αποτελέσματα της αναζήτησης παίρνουμε όσες εγγραφές έχει καταγεγραμμένες η βιβλιοθήκη με το όνομα που πληκτρολογήσαμε. Σε κάθε ένα από αυτά τα αποτελέσματα μπορούμε να κάνουμε πάνω του κλικ και να πάρουμε **πληροφορίες για το αντίτυπο του βιβλίου** (την τοποθεσία του στα ράφια, τον ταξιθετικό του αριθμό, αν είναι διαθέσιμο, κ.λπ.).

Αν αναζητούμε **τίτλο**:

1. Στην ίδια βιβλιοθήκη, **Κατάλογος Αναγνωστηρίου, ευρετήριο: Αναζήτηση**, από την μπάρα του πεδίου αναζήτησης **επιλέγουμε: Τίτλος** (βλ. εικ. 5.6).
2. **Πληκτρολογούμε** τον **τίτλο** του βιβλίου, όπου μπορούμε να **παραλείψουμε** τα οριστικά ή αόριστα άρθρα (ο, η, το, ένας, μία, ένα) στην αρχή του τίτλου, π.χ. **πληκτρολογούμε: Μυστικά του βάλτου**, χωρίς το άρθρο «Στα».
3. **Δεν παραλείπουμε** τα άρθρα που αποτελούν **μέρος του τίτλου**, π.χ. **πληκτρολογούμε: του** βάλτου.
4. **Αν δε γνωρίζουμε** τον ακριβή τίτλο του βιβλίου δοκιμάζουμε την **επιλογή: γενικό ευρετήριο** ή την **επιλογή: τίτλος**, βάζοντας στο δίπλα πεδίο λέξεις που προέρχονται από τον τίτλο που ψάχνουμε, π.χ. **πληκτρολογούμε: μυστικά**.

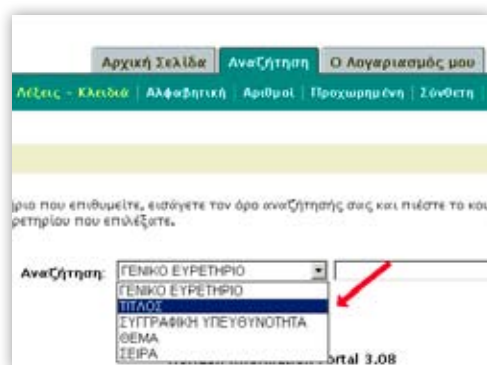

Εικ. 5.5

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Αυτά τα παραδείγματα αποτελούν **βασικές οδηγίες αναζήτησης** σε βιβλιογραφικές **βάσεις δεδομένων**. Σε κάθε βιβλιοθήκη, όμως, μπορεί να παρατηρήσουμε μικρές αποκλίσεις στον τρόπο οργάνωσης των **βάσεων** και να έχουμε ακόμα περισσότερους συνδυασμούς αναζήτησης, όπως: *προχωρημένη – σύνθετη αναζήτηση*, με βάση τον *αλφαβητικό κατάλογο* ή με βάση τη *χρονολογία έκδοσης* και τον *τόπο δημοσίευσης*.

Εικ. 5.6

Για να εντοπίσουμε τον τίτλο που θέλουμε πρέπει να ερευνήσουμε ανάμεσα σε περισσότερες εγγραφές όλα τα βιβλία που περιέχουν στον τίτλο τους τη λέξη «μυστικά» (δείτε και την επόμενη επιλογή).

Αν αναζητούμε με **λέξεις-κλειδιά**:

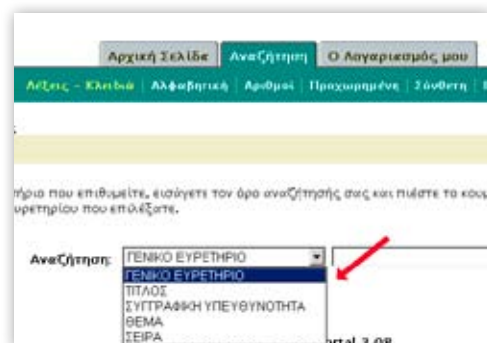
1. Στην ίδια βιβλιοθήκη, *Κατάλογος Αναγνωστηρίου, ευρετήριο: Αναζήτηση*, από την μπάρα του πεδίου αναζήτησης **επιλέγουμε: λέξεις-κλειδιά / γενικό ευρετήριο** (βλ. εικ. 5.7).
2. **Πληκτρολογούμε: μυστικά**. Η αναζήτηση θα μας δώσει όσα βιβλία περιλαμβάνουν στον τίτλο τους τη λέξη «μυστικά».
3. Η έρευνα με λέξεις-κλειδιά γενικά μας επιτρέπει να αναζητήσουμε όρους που μπορεί να βρίσκονται **οπουδήποτε** μέσα στον τίτλο. Θεωρείται **ο πιο ευέλικτος τρόπος αναζήτησης** σε κάθε *βάση δεδομένων*, αλλά χρειάζεται προσοχή προκειμένου να εντοπίσουμε, ανάμεσα σε πολλούς παρόμοιους τίτλους, το βιβλίο που αναζητούμε.

Αν αναζητούμε **θέμα**:

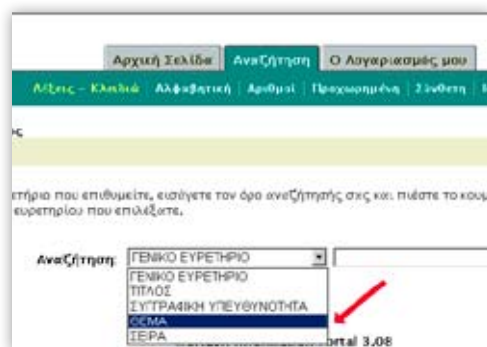
1. Στην ίδια βιβλιοθήκη, *Κατάλογος Αναγνωστηρίου, ευρετήριο: Αναζήτηση*, από την μπάρα του πεδίου αναζήτησης **επιλέγουμε: θέμα** (βλ. εικ. 5.8).
2. **Πληκτρολογούμε: π.χ. λογοτεχνία** ή πιο συγκεκριμένα: **παιδική λογοτεχνία**.
3. Βρίσκουμε όσα βιβλία έχει καταχωρίσει η βιβλιοθήκη που αφορούν το συγκεκριμένο θέμα. Επιλέγουμε όσους τίτλους μας φαίνονται ενδιαφέροντες σχετικά με το θέμα μας.

2.3 Πώς μπορούμε να αξιοποιήσουμε τις e-Βιβλιοθήκες;

Οι βιβλιοθήκες τόσο στη χώρα μας όσο και στο εξωτερικό εκσυγχρονίζονται συνεχώς, δίνοντάς μας τη δυνατότητα να αξιοποιούμε παράλληλα τόσο το φυσικό τους πλούτο (τα ίδια τα βιβλία σε έντυπη μορφή) όσο και ψηφιοποιημένες μορφές αρχείων με έργα, τα οποία μπορεί να μην είναι διαθέσιμα σε φυσική, έντυπη μορφή στο χώρο της βιβλιοθήκης.

Εικ. 5.7

Εικ. 5.8

● ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Οι **βιβλιοθηκονόμοι** καθορίζουν τη θεματική (το **θέμα**) στην οποία εντάσσεται το κάθε βιβλίο της βιβλιοθήκης. Για να μπορέσουμε να πάρουμε αντιπροσωπευτικά αποτελέσματα από τις *βάσεις δεδομένων* με την επιλογή: **Θέμα**, πρέπει να πληκτρολογούμε στην αναζήτηση το **ακριβές θέμα**. Αρκετές *βάσεις δεδομένων* **δεν έχουν** πεδίο αναζήτησης θέματος.

Επιπλέον, η παρουσία των βιβλιοθηκών στο Διαδίκτυο μας επιτρέπει ακόμα πιο διεξοδική, λεπτομερή και εντατική αναζήτηση του υλικού που βρίσκεται σε φυσική μορφή στους χώρους της βιβλιοθήκης αλλά και μια οργανωμένη έκθεση του ψηφιακού της υλικού, ώστε να μπορούμε να το αξιοποιήσουμε με τον καλύτερο τρόπο. Αρκεί μια σύντομη πλοήγηση στις ιστοσελίδες των βιβλιοθηκών για να συνειδητοποιήσουμε τις **άπειρες δυνατότητες** που έχουμε στη διάθεσή μας τόσο σε έντυπο όσο και σε ψηφιακό υλικό. Πιο αναλυτικά:

Συγκέντρωση εργογραφίας ενός συγγραφέα

Ας υποθέσουμε ότι αναζητούμε την εργογραφία ενός αγαπημένου μας συγγραφέα. Αντί να πάμε στη βιβλιοθήκη, μπορεί να έρθει η βιβλιοθήκη σε εμάς μέσω του Διαδικτύου. Μπορούμε να μπούμε στην **ιστοσελίδα** μιας βιβλιοθήκης, να αναζητήσουμε γρήγορα και εύκολα **όλα τα καταγεγραμμένα έργα** του συγγραφέα, να εντοπίσουμε με ηλεκτρονικό τρόπο τη **φυσική τοποθέτηση** των βιβλίων στα ράφια της βιβλιοθήκης και να ελέγξουμε ποια αντίτυπα είναι **διαθέσιμα** για να δανειστούμε.

Θεματική αναζήτηση

Αναζητώντας με βάση τη θεματική έχουμε τη δυνατότητα να εντοπίσουμε στους καταλόγους μιας βιβλιοθήκης πολλούς συγγραφείς που τους έχει απασχολήσει το ίδιο θέμα. Έτσι, μπορούμε να συγκεντρώσουμε τις γνώμες τους και να συγκρίνουμε τις διαφορετικές απόψεις που έχουν αναπτυχθεί γύρω από ένα θέμα.

Λογοτεχνία *online*

Όλο και πιο μεθοδικά οι βιβλιοθήκες εφοδιάζονται με λογισμικά συστήματα που υποστηρίζουν ειδικές **βάσεις δεδομένων** και επιτρέπουν την **ελεύθερη πρόσβαση** του κοινού σε λογοτεχνικά κείμενα. Με λίγα κλικ μπορούμε να πλοηγηθούμε σε ιστοσελίδες που έχουν καταχωριστεί *online* τα πιο γνωστά και αγαπημένα έργα Ελλήνων – αλλά και ξένων – λογοτεχνών.

Σε αυτό το αποτέλεσμα συμβάλλουν και οι **ψηφιακές συλλογές** που στοχεύουν στην ψηφιακή διάσωση κειμένων από το κοντινό ή μακρινό μας παρελθόν και φιλοξενούνται στις ιστοσελίδες των περισσότερων βιβλιοθηκών. Όλο και πιο συστηματικά εμπλουτίζονται με κείμενα της πολιτισμικής μας κληρονομιάς και μας δίνουν τη δυνατότητα να διαβάσουμε λογοτεχνικά, ιστορικά, θεατρικά, φιλοσοφικά κείμενα *online* από οπουδήποτε στον κόσμο.

Ένα παράδειγμα:**Πλοηγούμαστε στην ηλεκτρονική συλλογή του Σπουδαστηρίου του Νέου Ελληνισμού**

- Μπαίνουμε στην ιστοσελίδα:
<http://www.snhell.gr/kids/categories.asp>

Στην οθόνη μας εμφανίζεται το **παιδικό ανθολόγιο**, στο οποίο μπορούμε να πλοηγηθούμε και να διαβάσουμε παιδικά διηγήματα, ποιήματα, χαρούμενες ιστορίες, παραμύθια και τραγούδια.

- Μπαίνουμε στην ιστοσελίδα: <http://www.snhell.gr/lections/writers.asp>

Στην οθόνη μας εμφανίζεται το **ανθολόγιο αναγνώσεων** από τη Νέα Ελληνική Λογοτεχνία σε ηλεκτρονική μορφή και μπορούμε να διαβάσουμε στην οθόνη του υπολογιστή μας κείμενα των σημαντικότερων Ελλήνων συγγραφέων.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ

Για να εντοπίζουμε με ακρίβεια το σύνολο του υλικού που μας ενδιαφέρει, είναι χρήσιμο να συμπληρώνουμε όσο το δυνατόν περισσότερες λέξεις προς αναζήτηση. Όσο περισσότερες λέξεις εισάγουμε, τόσο πιο περιορισμένα και συγκεκριμένα θα είναι τα αποτελέσματα που θα λάβουμε. Επιπλέον, είναι καλό να πλοηγούμαστε σε περισσότερες από μία βιβλιοθήκες.

Πληροφορίες από e-Λεξικά

Η εποχή κατά την οποία ήμασταν αναγκασμένοι να αναζητούμε απαντήσεις στις απορίες μας σε ογκώδη λεξικά έχει πια παρέλθει. Με λίγα κλικ, χωρίς κόπο και εξαιρετικά γρήγορα μπορούμε να αναζητήσουμε, να συγκρίνουμε διαφορετικές ερμηνείες και να μελετήσουμε παραδείγματα για τις άγνωστες λέξεις μας.

Ένα παράδειγμα:**Πλοηγούμαστε στο λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής**

Για να αναζητήσουμε άγνωστη λέξη:

- Μπαίνουμε στην ιστοσελίδα, π.χ.: <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLineTri.htm> και εισερχόμαστε στο **Λεξικό της κοινής νεοελληνικής** του Μ. Τριανταφυλλίδη.
- Πληκτρολογούμε** στο «Λήμμα» την άγνωστη λέξη που θέλουμε να ορίσουμε: π.χ. **ρηξικέλευθος**, και **κάνουμε κλικ** στο κουμπί: **Αναζήτηση** (βλ. εικ. 5.9).
- Στα αποτελέσματα αναζήτησης **κάνουμε κλικ** στο λήμμα που θέλουμε να προβληθεί.

Εικ. 5.9

- Σε νέο παράθυρο – και σε χρόνο ρεκόρ – μας δίνεται ο ορισμός της λέξης.

Για να αναζητήσουμε λέξεις με βάση την κατάληξή τους:

- Μπαίνουμε στην ιστοσελίδα, π.χ.: <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictOnline/DictOnlineRev.htm> και εισερχόμαστε στο **Αντίστροφο λεξικό** των Αναστασιάδη-Συμεωνίδη.
- Πληκτρολογούμε στο *πεδίο αναζήτησης* την κατάληξη για την οποία θέλουμε να βρούμε σχετικές λέξεις: π.χ. **ώτερος** και να τη συγκρίνουμε με τις λέξεις που έχουν κατάληξη **ότερος** (βλ. εικ. 5.10 και 5.11).

👉 Πληροφορίες από e-Εγκυκλοπαίδειες

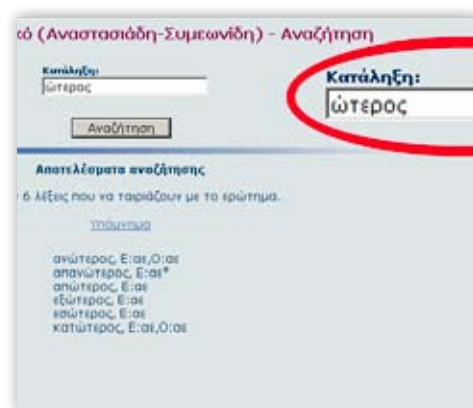
Η εγκυκλοπαίδεια παύει, πλέον, να καταλαμβάνει χώρο στη βιβλιοθήκη μας. Το Διαδίκτυο αποτελεί μια αστείρευτη τράπεζα πληροφοριών για τα θέματα που ερευνούμε. Με λίγα κλικ πλοηγούμαστε σε ηλεκτρονικούς κόμβους που έχουν δημιουργηθεί για να επιτευχθεί απλή ή σύνθετη αναζήτηση στις ψηφιακές εγκυκλοπαίδειες.

Ένα παράδειγμα:

Πλοηγούμαστε στην εγκυκλοπαίδεια του Ι.Μ.Ε.

Αν ζητούμε πληροφορίες για θέματα που αφορούν την **ελληνική ιστορία**, μπορούμε να μπούμε στην ιστοσελίδα του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού (Ι.Μ.Ε.): <http://www.ime.gr/chronos>, απ' όπου εισερχόμαστε στην κεντρική σελίδα της Ελληνικής Ιστορίας. Από εδώ, μπορούμε...

- Είτε να **επιλέξουμε** τη **χρονική περίοδο** που μας ενδιαφέρει και να πλοηγηθούμε στις θεματικές που έχουν καταχωριστεί στην *μπάρα πλοήγησης* της κάθε χρονικής περιόδου, π.χ. εποχή του λίθου, γεωμετρική περίοδος, πρώιμη βυζαντινή περίοδος, κ.λπ.
- Είτε να **πληκτρολογήσουμε** στο *πεδίο αναζήτησης* επάνω δεξιά στην οθόνη **ακριβώς το θέμα** για το οποίο ερευνούμε, π.χ. **εικονομαχία**, και να κάνουμε κλικ στο κουμπί: **Αναζήτηση** (βλ. εικ. 5.12).

Εικ. 5.10

Εικ. 5.11

Εικ. 5.12

Αφού κάνουμε κλικ στην **Αναζήτηση**, θα εισαχθούμε στη **μηχανή αναζήτησης** των κόμβων του Ι.Μ.Ε., όπου έχουμε τη δυνατότητα να πλοηγηθούμε σε κάθε κόμβο ξεχωριστά, βρίσκοντας...

- **Ορισμό** της έννοιας που έχουμε πληκτρολογήσει: για να ξέρουμε τι εννοούμε όταν λέμε «εικονομαχία».
- **Θεματικό κατάλογο**: για να εντάξουμε την έννοια στο ευρύτερο θεματικό πλαίσιο, π.χ. δόγματα.
- **Κεφάλαια**: για να μάθουμε τα γεγονότα που συντελέστηκαν π.χ. την περίοδο της εικονομαχίας στο Βυζάντιο.
- **Φωτοθήκη**: για να δούμε φωτογραφικό υλικό σχετικό με τη θεματική που μας ενδιαφέρει.
- **Βοηθήματα λήμματος**: για να μάθουμε τις πηγές, τη βιβλιογραφία, τη δικτυογραφία, το χρονολόγιο, το γλωσσάρι και παραθέματα σχετικά με την εικονομαχία.

2.4 Συμπεράσματα

Είναι πολύ σημαντικό να αναγνωρίσουμε το γεγονός ότι η χρήση του Διαδικτύου μπορεί να **μας διευκολύνει εξαιρετικά** στον τρόπο μελέτης μας.

- **Οργανώνουμε** αποδοτικότερα τον τρόπο εργασίας μας: μέσα από εξειδικευμένες *βάσεις δεδομένων*, ηλεκτρονικές και ψηφιακές βιβλιοθήκες συγκεντρώνουμε πληρέστερα το υλικό που θέλουμε να αξιοποιήσουμε.
- **Κερδίζουμε χρόνο** από την οργάνωση του υλικού μας: εφόσον είναι συγκεντρωμένο σε ένα μέρος μπορούμε να το διαχειριστούμε με ακρίβεια, χωρίς χρονοβόρα, άσκοπα βήματα.
- **Διευρύνουμε τις δυνατότητές μας** για δημιουργική εξερεύνηση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς – εθνικής και παγκόσμιας - περιδιαβαίνοντας ψηφιακές συλλογές με έργα έντυπα (βιβλία, χειρόγραφα), καλλιτεχνικά (πίνακες ζωγραφικής, πλαστικές τέχνες, εικονική πραγματικότητα), ηχητικά (οπτικοακουστικά αρχεία) που ποτέ δεν είχαμε φανταστεί ή που θα απαιτούνταν πολλός κόπος για να τα ανακαλύψουμε στο φυσικό κόσμο.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Βλ. Δραστηριότητα 2:

Με την **Άσκηση Α** αναζητούμε βιβλιογραφικό υλικό μέσα από *βάσεις δεδομένων*.

Με την **Άσκηση Β** εξοικειωνόμαστε με τα *online* λεξικά.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1

ΣΤΟΧΟΣ

Μελετούμε σημαντικά θέματα που αφορούν την ενασχόλησή μας με το ηλεκτρονικό παιχνίδι

Μέσα από διαδραστική συζήτηση τα παιδιά αξιολογούν τα θετικές και τις ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις της ενασχόλησής τους με ηλεκτρονικά παιχνίδια. Για τα πιο δημοφιλή παιχνίδια αναζητούνται οι ετικέτες PEGI με στόχο να αναπτυχθεί συζήτηση για τη σημασία τους, τόσο σε σχέση με την ηλικιακή κατηγοριοποίηση όσο και σε ότι αφορά τον χαρακτηρισμό του περιεχομένου.

1.Α Συνέντευξη με έναν «*gamer*»

1.Β «Εβδομαδιαίος προγραμματισμός»

1.Γ Εξοικειωνόμαστε με τις ετικέτες του *PEGI*

1.A

Συνέντευξη με έναν «gamer»

Άσκηση στο χαρτί

Συζητήστε με την ομάδα σας σχετικά με τα αγαπημένα σας ηλεκτρονικά παιχνίδια. Τι είναι αυτό που κατά τη γνώμη σας κάνει το παιχνίδι τόσο ενδιαφέρον; Μήπως εσείς έχετε διαφορετική γνώμη από τους άλλους; Οργανώστε μια **συνέντευξη** και κρίνετε τις απαντήσεις **με βάση τα παρακάτω θέματα**:

- α) Πόσο διασκεδαστικό είναι το παιχνίδι;
- β) Ποιες ικανότητες πρέπει να επιστρατεύσει κάποιος για να επιτύχει το στόχο του παιχνιδιού;
- γ) Τι ωφέλεια αποκομίζει όποιος γίνει «επαγγελματίας» στο συγκεκριμένο παιχνίδι;
- δ) Τι «θυσίες» πρέπει να κάνει κάποιος για να γίνει καλός στο παιχνίδι;

Αξιολογήστε τα παιχνίδια αναφορικά με το τι αποκομίζετε παίζοντάς τα και, τέλος, **καταλήξτε** στα τρία δημοφιλέστερα.

Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σας βοηθήσουν:

1. Ποιο είναι το αγαπημένο σας παιχνίδι, από ποια χώρα προέρχεται και σε ποια ηλικιακή ομάδα απευθύνεται; Έχει χαρακτηρισμό περιεχομένου και, εάν ναι, ποιον;
2. Ποιο είναι το θέμα του, πώς παίζεται και ποιο στόχο πρέπει να πετύχει κάποιος για να κερδίσει;
3. Τι ακριβώς σας διασκεδάζει πιο πολύ όταν παίζετε αυτό το παιχνίδι;
4. Τι θα πρέπει να προσέξει όποιος προσπαθήσει για πρώτη φορά να παίξει; Δώστε οδηγίες στρατηγικής προκειμένου να εξοικειωθεί γρήγορα για να γίνει αξιόλογος αντίπαλός σας.
5. Πόσος χρόνος απαιτείται για να ολοκληρώσει κάποιος σημαντικό μέρος του παιχνιδιού; Πότε κρίνετε ότι κάποιος είναι «επαγγελματίας» σ' αυτό το παιχνίδι;
6. Έχετε παρατηρήσει αρνητικές επιδράσεις που ενδεχομένως θα αισθανθεί κάποιος αν απορροφηθεί πολλές ώρες παίζοντας το συγκεκριμένο παιχνίδι; Αν ναι, τι θα τον συμβουλευάτε να κάνει;
7. Έχετε εντοπίσει κάποια δραστηριότητα στο φυσικό κόσμο στην οποία πιστεύετε ότι σας βοήθησε η γνώση του συγκεκριμένου ηλεκτρονικού παιχνιδιού;

«Εβδομαδιαίος προγραμματισμός»

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΟ ΧΑΡΤΙ

Πόσο φανατικοί παίκτες ηλεκτρονικών παιχνιδιών είστε; Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα, βάζοντας ✓ στις ώρες της ημέρας που απασχολείστε παίζοντας. Κυκλώστε τις ώρες εκείνες που το παιχνίδι σας είναι *online*. Συμφωνούν οι γονείς σας με το χρόνο ενασχόλησής σας; Βρείτε τη «χρυσή τομή» σχετικά με το χρόνο που εσείς θέλετε και εκείνοι σας επιτρέπουν υπογράφοντας στο τέλος του πίνακα !

«Εβδομαδιαίος προγραμματισμός ηλεκτρονικού παιχνιδιού»							
	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σάββατο	Κυριακή
00:00							
01:00							
02:00							
03:00							
04:00							
05:00							
06:00							
07:00							
08:00							
09:00							
10:00							
11:00							
12:00							
13:00							
14:00							
15:00							
16:00							
17:00							
18:00							
19:00							
20:00							
21:00							
22:00							
23:00							

☐ Χρόνος που παίζω
Υπογραφή ανηλίκου

☒ Χρόνος που μου επιτρέπεται να παίζω
Υπογραφή γονέα

1.Γ

Εξοικειωνόμαστε με τις ετικέτες του PEGI

Άσκηση στο χαρτί

Έχετε προσέξει τις ετικέτες στις συσκευασίες των DVD των ηλεκτρονικών παιχνιδιών; Εκτός από τον τίτλο και την περιγραφή του τρόπου με τον οποίο παίζεται, στο κάθε παιχνίδι αναγράφονται και στοιχεία που αφορούν την ηλικία στην οποία απευθύνεται καθώς και, πιθανώς, στο χαρακτηρισμό του περιεχομένου του παιχνιδιού. **Καταγράψτε** με την ομάδα σας τα πιο δημοφιλή παιχνίδια που παίζετε και **ερευνήστε** τα παρακάτω θέματα:

- Σε ποια **ηλικιακή ομάδα** απευθύνεται το καθένα;
- Υπάρχουν **ετικέτες χαρακτηρισμού περιεχομένου**; Αν ναι, τι σημαίνουν; Σας επηρεάζει το περιεχόμενο του παιχνιδιού;
- Παίζετε παιχνίδια που απευθύνονται σε **μεγαλύτερες ηλικίες** από τη δική σας; Αν ναι, **γιατί**; Συζητήστε τα θέματα αυτά και με τους γονείς σας.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

2

ΣΤΟΧΟΣ

Εξοικειωνόμαστε με την αναζήτηση σε ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες

Μέσα από τον ιστοχώρο της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος τα παιδιά μαθαίνουν να κάνουν στοχευμένη αναζήτηση βιβλιογραφικού υλικού στο Διαδίκτυο. Στη συνέχεια, εξασκείται η ικανότητα της χρήσης online λεξικών, μέσα από το παράδειγμα του αντίστροφου λεξικού και του λεξικού της κοινής νεοελληνικής που χρησιμοποιήθηκε στη θεωρία του κεφαλαίου αυτού.

2. A

Αναζήτηση βιβλιογραφικού υλικού μέσα από *βάσεις δεδομένων*

2. B

Εξοικείωση με τα *online* λεξικά

2. A

Αναζήτηση βιβλιογραφικού υλικού μέσα από βάσεις δεδομένων

Άσκηση στο χαρτί

Πλοηγούμαστε στην ιστοσελίδα της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος και αναζητούμε βιβλία με τρεις διαφορετικές μεθόδους. Μέσα από ομαδικές ερωτήσεις εξοικειωνόμαστε με τη χρήση των *βάσεων δεδομένων* για την αναζήτηση βιβλίων με ηλεκτρονικό τρόπο.

Μέθοδος Α: Αναζήτηση του έργου ενός συγγραφέα

- Μπαίνουμε στην ιστοσελίδα: <http://www.nlg.gr/index.php> και κάνουμε κλικ στην **επιλογή: Κατάλογος Αναγνωστηρίου**. Στη νέα σελίδα επιλέγουμε το **ευρετήριο: Αναζήτηση**. Από την *μπάρα του πεδίου αναζήτησης επιλέγουμε: Συγγραφική υπευθυνότητα*.
- Πληκτρολογούμε: **Παπαντωνίου, Ζαχαρίας**
- Πόσες εγγραφές βρίσκουμε;
- Καταγράφουμε τους τίτλους των έργων του συγγραφέα:

Μέθοδος Β: Αναζήτηση τίτλου

- Μπαίνουμε στην ιστοσελίδα: <http://www.nlg.gr/index.php> και κάνουμε κλικ στην **επιλογή**: *Κατάλογος Αναγνωστηρίου*. Στη νέα σελίδα επιλέγουμε το **ευρετήριο**: *Αναζήτηση*. Από την *μπάρα του πεδίου αναζήτησης* **επιλέγουμε**: *Τίτλος*.
- Πληκτρολογούμε: **(Τα) ψηλά βουνά**
- Πόσες εγγραφές βρίσκουμε;
- Καταγράφουμε τους διαφορετικούς εκδοτικούς οίκους που έχουν εκδώσει το έργο:

2. A

Αναζήτηση βιβλιογραφικού υλικού μέσα από βάσεις δεδομένων

Άσκηση στο χαρτί

Μέθοδος Γ: Αναζήτηση με λέξεις-κλειδιά

- Μπαίνουμε στην ιστοσελίδα: <http://www.nlg.gr/index.php> και κάνουμε κλικ στην **επιλογή**: *Κατάλογος Αναγνωστηρίου*, ευρετήριο: *Αναζήτηση*. Από την *μπάρα του πεδίου αναζήτησης* **επιλέγουμε**: *Λέξεις-κλειδιά / Γενικό ευρετήριο βάσης*.
- Πληκτρολογούμε: **βουνά**
- Πόσες εγγραφές βρίσκουμε;
- Καταγράφουμε τους διαφορετικούς συγγραφείς που έχουν έργο στον τίτλο του οποίου εμπεριέχεται η λέξη «βουνά»:

- Καταγράφουμε μερικούς τίτλους βιβλίων που περιλαμβάνουν τη λέξη «βουνά»:

Συγκρίνουμε τα αποτελέσματα των τριών μεθόδων αναζήτησης σχετικά με την ακρίβεια και την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων.

Ποια μέθοδος είναι πιο γρήγορη;

Ποια μέθοδος είναι πιο περιεκτική;

Ποια μέθοδος είναι πιο αναλυτική;

Σχόλια

- Όταν αναζητούμε το **όνομα** του συγγραφέα παίρνουμε από τη *βάση δεδομένων* τα πιο ακριβή και γρήγορα αποτελέσματα σχετικά με το έργο του.

Π.χ. στην αναζήτηση: «Παπαντωνίου, Ζαχαρίας», παίρνουμε εγγραφές: 49 τίτλοι έργων του συγγραφέα.

- Όταν γνωρίζουμε τον **ακριβή τίτλο** του έργου παίρνουμε από τη *βάση δεδομένων* τα πιο περιεκτικά αποτελέσματα σχετικά με το όνομα του συγγραφέα. Λίγοι συγγραφείς έχουν ονομάσει ένα βιβλίο τους με τον ίδιο τίτλο.

Π.χ. στην αναζήτηση: «Τα ψηλά βουνά», παίρνουμε ως αποτελέσματα λίγους συγγραφείς.

- Όταν δε γνωρίζουμε ακριβώς τον τίτλο του έργου και αναζητούμε με βάση **λέξεις-κλειδιά** παίρνουμε από τη *βάση δεδομένων* τα πιο αναλυτικά αποτελέσματα. Εδώ, μπορεί να βρούμε πολλά έργα που περιλαμβάνουν τις λέξεις που αναζητούμε στον τίτλο τους ανάμεσα σε άλλες λέξεις.

Π.χ. στην αναζήτηση: «βουνά», παίρνουμε ως αποτέλεσμα πολλούς τίτλους που περιλαμβάνουν τη λέξη «βουνά».

2.Β

Εξοικείωση με τα *online* λεξικά

Άσκηση στον υπολογιστή

Με τη βοήθεια των ηλεκτρονικών λεξικών έχουμε τη δυνατότητα να εμπλουτίζουμε τις γνώσεις μας παίζοντας. Ας ακολουθήσουμε τα βήματα της παρακάτω άσκησης.

- Μπαίνουμε στο **αντίστροφο λεξικό**: <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictOnLine/DictOnLineRev.htm> και στο *πεδίο αναζήτησης* **πληκτρολογούμε** την κατάληξη: **εια**, ώστε να βρούμε ουσιαστικά με κατάληξη σε –εια ή –εία .
- Πόσες λέξεις βρήκαμε;
- Μπαίνουμε στο **Λεξικό της κοινής νεοελληνικής**: <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLineTri.htm>, για να αναζητήσουμε τον ορισμό μερικών ουσιαστικών που καταλήγουν σε –εία.
- Διαλέγουμε μια λέξη και την πληκτρολογούμε στο *πεδίο αναζήτησης* π.χ.: **ερμηνεία, παιδεία, μαγεία** και πατάμε το κουμπί *Αναζήτηση*.
- Γράφουμε συνοπτικά τον ορισμό που μας δίνει το λεξικό:

- Από ποιο ρήμα προέρχεται η λέξη;
- Γράφουμε την κατάληξη του ρήματος:
- Μπαίνουμε πάλι στο **αντίστροφο λεξικό**: <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictOnLine/DictOnLineRev.htm> και στο *πεδίο αναζήτησης* **πληκτρολογούμε** την κατάληξη: **ια**, ώστε να βρούμε ουσιαστικά με κατάληξη σε –ια ή –ία .
- Πόσες λέξεις βρήκαμε;

- Μπαίνουμε στο **Λεξικό της κοινής νεοελληνικής**: <http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLineTri.htm>, για να αναζητήσουμε τον ορισμό μερικών ουσιαστικών που καταλήγουν σε **-ία**.
- Διαλέγουμε μια λέξη και την πληκτρολογούμε στο *πεδίο αναζήτησης* π.χ.: **φιλία, χειρονομία, κοινωνία** και πατάμε το κουμπί *Αναζήτηση*.
- Γράφουμε συνοπτικά τον ορισμό:

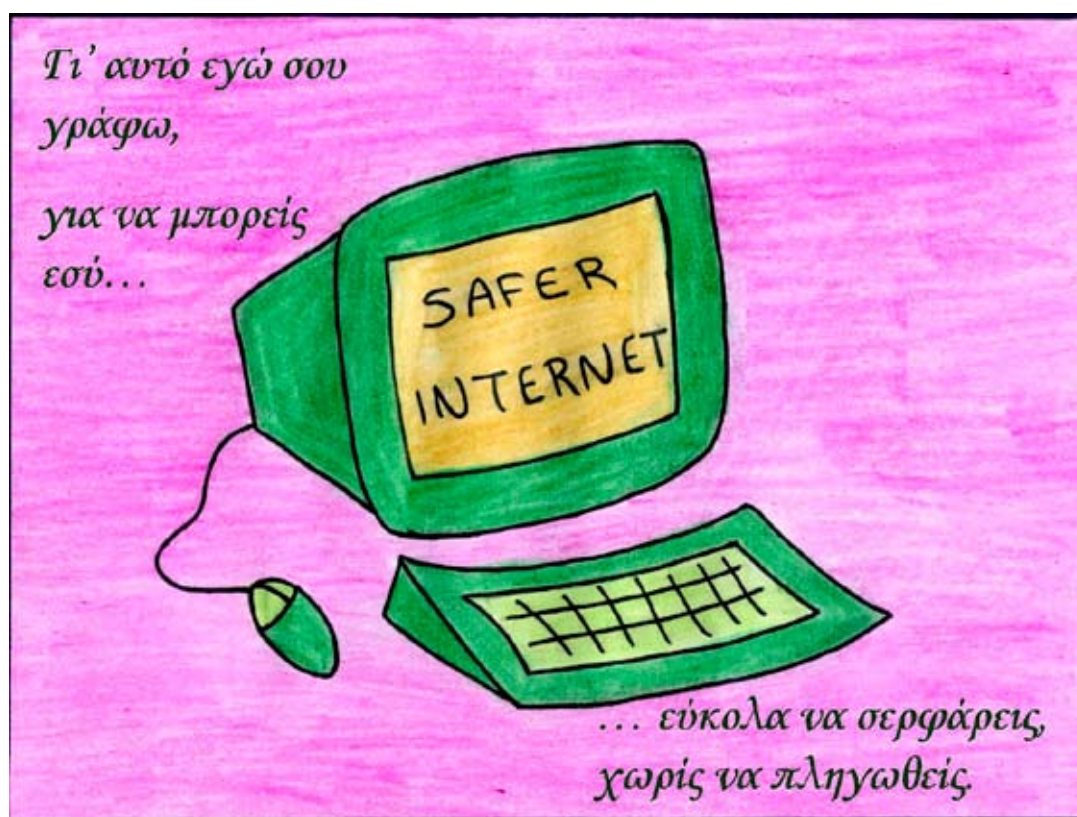
- Από ποιο ρήμα προέρχεται η λέξη;
- Γράφουμε την κατάληξη του ρήματος:

Τώρα μπορούμε να διατυπώσουμε έναν κανόνα.

Πότε θα γράψουμε ένα ουσιαστικό με κατάληξη **-εία**;

Πότε θα γράψουμε ένα ουσιαστικό με κατάληξη **-ία**;

2.Β

Εξοικείωση με τα *online* λεξικάΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΑΣΚΗΣΕΩΝ

"Safer Internet"

Απόσπασμα από το έργο της ΣΤ' τάξης του 2ου Δημοτικού Σχολείου Καρπενησίου για το σχολικό διαγωνισμό «Εσύ καθορίζεις τη ζωή σου στους εικονικούς κόσμους» με αφορμή την Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου 2008

3η θέση στην Ελλάδα στην κατηγορία 11-14 ετών

I. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Πώς λειτουργούν οι άδειες *creative commons*;

Όπως αναφέρει ο ιστοχώρος www.creativecommons.gr «Από τις 13 Οκτωβρίου 2007 η Ελλάδα προστέθηκε στις χώρες που μέχρι σήμερα έχουν προσαρμόσει τις άδειες *Creative Commons* στο πλαίσιο του εσωτερικού δικαίου για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας. Η εκδήλωση έναρξης διάθεσης αυτών των ελληνικών αδειών *Creative Commons* έγινε στην αίθουσα τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Οι άδειες *Creative Commons* βασίζονται στο θεσμικό πλαίσιο για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας (*copyright* στο αγγλοσαξωνικό δίκαιο). Ως εκ τούτου εφαρμόζονται σε όλα τα έργα τα οποία προστατεύονται από το νόμο περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Ως τέτοια έργα νοούνται για παράδειγμα τα βιβλία, οι ιστοσελίδες (*sites*), τα *blogs*, φωτογραφίες, κινηματογραφικά έργα, βιντεοταινίες, μουσικά έργα και πάσης φύσεως οπτικοακουστικά έργα. Τα προγράμματα ηλεκτρονικού υπολογιστή προστατεύονται επίσης από το νόμο περί πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως εξηγείται παρακάτω, αλλά δε συνιστάται η εφαρμογή αδειών *Creative Commons* σε τέτοιου είδους έργα.

Οι άδειες *Creative Commons* σας δίνουν την ευχέρεια να υποδεικνύετε τον τρόπο με τον οποίο οι άλλοι μπορούν να κάνουν χρήση των εξουσιών σας, που ανακύπτουν από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, όπως την εξουσία εγγραφής και αναπαραγωγής, την εξουσία δημιουργίας παράγωγων έργων ή χρήσης μερών των έργων σας, την εξουσία διανομής και/ή την εξουσία οικονομικής εκμετάλλευσης αυτών. Δε σας δίνουν το δικαίωμα να απαγορεύετε οτιδήποτε υπόκειται στους νόμιμους περιορισμούς του δικαιώματός σας – περιλαμβάνοντας κυρίως τους κατά το Νόμο περί προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας περιορισμούς του περιουσιακού δικαιώματος και το ηθικό δικαίωμα της πνευματικής ιδιοκτησίας - ούτε σας δίνουν το δικαίωμα να ελέγχετε οτιδήποτε δεν αποτελεί αντικείμενο προστασίας του νόμου πνευματικής ιδιοκτησίας όπως γεγονότα και ιδέες.

Οι άδειες *Creative Commons* επισυνάπτονται στο έργο και εξουσιοδοτούν οποιονδήποτε έρχεται σε επαφή με το έργο να το χρησιμοποιήσει σύμφωνα με τους όρους της άδειας. Αυτό σημαίνει ότι σε περίπτωση που π.χ. ο Φίλιππος έχει ένα αντίγραφο του έργου σας, το οποίο συνοδεύεται από άδεια *Creative Commons*, τότε ο Φίλιππος έχει τη δυνατότητα να δώσει ένα αντίγραφο στη Στέλλα, η οποία θα είναι εξουσιοδοτημένη να το χρησιμοποιήσει σύμφωνα με τους όρους της άδειας. Σε αυτή την περίπτωση εσείς θα έχετε δύο ξεχωριστές συμβάσεις εκμετάλλευσης, μία με το Φίλιππο και μία με τη Στέλλα.

Δεν απαιτείται έγγραφος τύπος προκειμένου να πάρετε μία άδεια *Creative Commons*. Απλά επιλέγετε την άδεια που επιθυμείτε από τη σελίδα του ιστοχώρου www.creativecommons.org/international/gr όπου διατίθεται οι ελληνοποιημένες άδειες. Στον διαδικτυακό τόπο www.creativecommons.gr έχουν καταχωρηθεί οι συνήθεις ερωτήσεις και απαντήσεις των χρηστών των αδειών αυτών.

Ένα σημαντικό στοιχείο που πρέπει να κατανοήσετε για τις άδειες *Creative Commons* είναι το γεγονός ότι δεν είναι αποκλειστικές. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι μπορείτε να παραχωρήσετε την εξουσία στο κοινό να χρησιμοποιεί το έργο σας σύμφωνα με τους όρους κάποιας άδειας *Creative Commons* και στη συνέχεια να προβείτε σε μία ξεχωριστή, μη αποκλειστική σύμβαση εκμετάλλευσης με κάποιον με σκοπό π.χ. την οικονομική εκμετάλλευση του έργου.»

Τα *creative commons* μπορούν να αναφέρονται τόσο σε έντυπα όσο και σε ψηφιακά έργα. Αναφορικά με τα ψηφιακά έργα, ένα επιπλέον πλεονέκτημα είναι ότι αυτά **μαρκάζονται** με μετα-δεδομένα (*metadata*). Αυτό σημαίνει ότι μπορούν να εντοπιστούν εύκολα στο Διαδίκτυο με τη χρήση *μηχανών αναζήτησης*. Στο Διαδίκτυο υπάρχουν πολλές *μηχανές αναζήτησης* αποκλειστικά για έργα που καλύπτονται από άδειες *creative commons*. Δίνεται έτσι η δυνατότητα στους χρήστες να **εντοπίζουν εύκολα το υλικό**, το οποίο οι ίδιοι οι δημιουργοί έχουν διαθέσει στο Διαδίκτυο προς αξιοποίηση. Ωστόσο, σε κάθε περίπτωση επιβάλλεται η τήρηση των προϋποθέσεων της εκάστοτε άδειας γιατί, όπως και στα *copyrights*, έτσι και με τα *creative commons* ο δημιουργός προστατεύεται από το νόμο.

Όταν λοιπόν συναντήσετε σε βιβλία, φωτογραφίες, βίντεο - στο Διαδίκτυο ή σε φυσική μορφή - τα παρακάτω σύμβολα, είναι καλό να μπορείτε να αναγνωρίζετε τις 6 κύριες άδειες *Creative Commons*:

Αναφορά στον αρχικό δημιουργό (Attribution): Ο αποδέκτης της άδειας μπορεί να χρησιμοποιήσει το έργο όπως θέλει, αρκεί να διατηρήσει τις διατυπώσεις που προβλέπονται στην άδεια σχετικά με την αναφορά στον αρχικό δημιουργό. Με άλλα λόγια, ο δημιουργός απαγορεύει την αντιγραφή, διανομή, προβολή και εκτέλεση του έργου, καθώς και τη δημιουργία παράγωγων έργων, **εάν το έργο δεν αποδοθεί στο δημιουργό με τον τρόπο που ο ίδιος ορίζει.**

Αναφορά στον αρχικό δημιουργό και διανομή του παράγωγου έργου με τους όρους της αρχικής άδειας (Attribution και Share Alike): Ο αποδέκτης της άδειας μπορεί να χρησιμοποιήσει το έργο όπως θέλει, αρκεί να αδειοδοτήσει οποιοδήποτε παράγωγο έργο με την ίδια άδεια ή μια άδεια με τα ίδια στοιχεία άδειας και να διατηρήσει τις διατυπώσεις που προβλέπονται στην άδεια σχετικά με την αναφορά στον αρχικό δημιουργό. Με άλλα λόγια, ο δημιουργός επιτρέπει τη διανομή παράγωγων έργων **μόνο υπό την προϋπόθεση ότι το νέο έργο θα υπόκειται στην ίδια άδεια χρήσης που δίδει το πρωτότυπο.**

Αναφορά στον αρχικό δημιουργό και απαγόρευση δημιουργίας παράγωγων έργων (Attribution και No Derivative Works): Ο αποδέκτης της άδειας μπορεί να χρησιμοποιήσει το έργο όπως θέλει, αλλά δεν μπορεί να δημιουργήσει παράγωγα έργα και πρέπει να διατηρήσει τις διατυπώσεις που προβλέπονται στην άδεια σχετικά με την αναφορά στον αρχικό δημιουργό. Με άλλα λόγια, ο δημιουργός **απαγορεύει τη δημιουργία παράγωγων έργων και** επιτρέπει την αντιγραφή, διανομή, προβολή και εκτέλεση μόνο πιστού αντιγράφου του έργου.

Αναφορά στον αρχικό δημιουργό και απαγόρευση εμπορικής χρήσης του έργου (Attribution και Non Commercial): Ο αποδέκτης της άδειας μπορεί να χρησιμοποιήσει το έργο όπως θέλει, αρκεί να μην υπάρχει σκοπός εμπορικής χρήσης και να διατηρήσει τις διατυπώσεις που προβλέπονται στην άδεια σχετικά με την αναφορά στον αρχικό δημιουργό. Με άλλα λόγια, ο δημιουργός απαγορεύει την αντιγραφή, διανομή, προβολή και εκτέλεση του έργου, καθώς και τη δημιουργία παράγωγων έργων, **εάν το έργο χρησιμοποιηθεί για εμπορικούς σκοπούς, άμεσους ή έμμεσους.**

Αναφορά στον αρχικό δημιουργό, απαγόρευση εμπορικής χρήσης του έργου και απαγόρευση δημιουργίας παράγωγων έργων (*Attribution, Non Commercial και No Derivative Works*): Ο αποδέκτης της άδειας μπορεί να χρησιμοποιήσει το έργο όπως θέλει, αρκεί να μην υπάρχει σκοπός εμπορικής χρήσης, να μη δημιουργήσει παράγωγα έργα και να διατηρήσει τις διατυπώσεις που προβλέπονται στην άδεια σχετικά με την αναφορά στον αρχικό δημιουργό.

Αναφορά στον αρχικό δημιουργό, απαγόρευση εμπορικής χρήσης του έργου και διανομή του παράγωγου έργου με τους όρους της αρχικής άδειας (*Attribution, Non Commercial και Share Alike*): Ο αποδέκτης της άδειας μπορεί να χρησιμοποιήσει το έργο όπως θέλει, αρκεί να μην υπάρχει σκοπός εμπορικής χρήσης, να αδειοδοτήσει οποιοδήποτε παράγωγο έργο με την ίδια άδεια ή μια άδεια με τα ίδια στοιχεία άδειας και να διατηρήσει τις διατυπώσεις που προβλέπονται στην άδεια σχετικά με την αναφορά στον αρχικό δημιουργό.

II. ΣΥΣΤΗΜΑ *PEGI* / *PEGI online*

Τι είναι ο **Κώδικας Ασφάλειας POSC** (*Pegi Online Security Code*) ;

Όπως αναφέρει ο ιστοχώρος www.pegionline.eu: «Ο **Κώδικας Ασφαλείας** του *PEGI Online* (*POSC*) αναπτύχθηκε για την προώθηση ενός ελάχιστου επιπέδου προστασίας, το οποίο θα πρέπει να παρέχεται στους νέους σε περιβάλλον παιχνιδιού σε σύνδεση. Όσοι προσυπογράφουν το σύνολο κανόνων του κώδικα δεσμεύονται να απαγορεύσουν ακατάλληλο υλικό από το δικτυακό τους τόπο και να διασφαλίσουν την αρμόζουσα συμπεριφορά ανάμεσα στους χρήστες. Ως αποτέλεσμα θα εξουσιοδοτηθούν να επιδεικνύουν το διαδικτυακό λογότυπο του *PEGI* μετά την καταχώρηση των παιχνιδιών τους στο σύστημα *PEGI*.

Οι κύριες προβλέψεις του κώδικα *POSC* είναι οι ακόλουθες:

Ηλικιακή αποτίμηση περιεχομένου παιχνιδιών: Μόνο περιεχόμενο παιχνιδιών, το οποίο έχει αποτιμηθεί κατάλληλα βάσει του συστήματος *PEGI* ή άλλου αναγνωρισμένου ευρωπαϊκού συστήματος, όπως αυτού που λειτουργεί υπό το *Βρετανικό Συμβούλιο Κατηγοριοποίησης Ταινιών (BBFC)* στη Μεγάλη Βρετανία ή ο *Αυτοέλεγχος Ψυχαγωγικού Λογισμικού (USK)* στη Γερμανία, θα συμπεριλαμβάνεται σε ένα δικτυακό τόπο.

Κατάλληλοι μηχανισμοί αναφορών: Κατάλληλοι μηχανισμοί θα βρίσκονται σε λειτουργία για να επιτρέπουν στους παίκτες να αναφέρουν την ύπαρξη ανεπιθύμητου περιεχομένου σε οποιουδήποτε σχετικούς δικτυακούς τόπους.

Αφαίρεση ακατάλληλου περιεχομένου: Οι κάτοχοι άδειας θα καταβάλλουν τις καλύτερες δυνατές προσπάθειες για να διασφαλίσουν ότι οι *online* υπηρεσίες που βρίσκονται υπό τον έλεγχό τους είναι απαλλαγμένες από περιεχόμενο το οποίο είναι παράνομο, προσβλητικό, ρατσιστικό, μειωτικό, απειλητικό, χυδαίο, προτρέπει σε διαφθορά, ή το οποίο θα μπορούσε να λειτουργήσει επιβαρυντικά για την ανάπτυξη των νέων.

Σαφής πολιτική ιδιωτικού απορρήτου: Οποιοσδήποτε κάτοχος άδειας *PEGI Online*, ο οποίος συλλέγει προσωπικές πληροφορίες από συνδρομητές, θα τηρεί μια αποτελεσματική και σαφή πολιτική ιδιωτικού απορρήτου, σύμφωνη με το ευρωπαϊκό δίκαιο και τους εθνικούς νόμους περί Προστασίας Δεδομένων.

Κανόνες συμπεριφοράς για τους *online* συνδρομητές των παιχνιδιών: Οι κάτοχοι αδειάς *PEGI Online* θα απαγορεύουν στους συνδρομητές να εισάγουν περιεχόμενο ή να επιδίδονται σε δικτυακή συμπεριφορά, η οποία είναι παράνομη, προσβλητική, ρατσιστική, μειωτική, απειλητική, χυδαία, προτρέπει σε διαφθορά ή η οποία θα μπορούσε να λειτουργήσει επιβαρυντικά για την ανάπτυξη των νέων.

Υπεύθυνη διαφημιστική πολιτική: Θα εφαρμόζονται οι ακόλουθες αρχές:

- Όλες οι διαφημίσεις θα αντανakλούν επακριβώς τη φύση και το περιεχόμενο του προϊόντος που αντιπροσωπεύουν, και στις περιπτώσεις όπου αυτό είναι πρακτικό, τη διαβάθμιση που του έχει δοθεί.
- Όλες οι διαφημίσεις θα δημιουργούνται με αίσθημα ευθύνης απέναντι στο κοινό.
- Καμία διαφήμιση δε θα περιέχει περιεχόμενο το οποίο ενδέχεται να προκαλέσει σοβαρή ή ευρέως διαδεδομένη προσβολή.

- Η διαφήμιση για προϊόντα, τα οποία έχουν βαθμολογηθεί με 16+ ή 18+, δε θα απευθύνονται με συγκεκριμένο τρόπο σε νεότερους.
- Δευτερογενή ή ξεχωριστά προϊόντα, τα οποία πωλούνται ή προωθούνται σε συσχετισμό με ένα βασικό προϊόν, πρέπει να είναι κατάλληλα για το κοινό για το οποίο προορίζεται το βασικό προϊόν.
- Οι κάτοχοι άδειας πρέπει να πληροφορούν το κοινό με μια γενική δήλωση για την ύπαρξη χορηγιών και/ή την ύπαρξη καταχωρήσεων προϊόντων που σχετίζονται με οποιαδήποτε online υπηρεσία.

Πηγή: <http://www.pegionline.eu/el/index/id/109>

III. ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

ΙΣΤΟΧΩΡΟΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΣΗΣ

Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (Ε.Β.Ε.)

Αναπτύσσει και διατηρεί την εθνική συλλογή, η οποία περιλαμβάνει υλικό που παράγεται στην Ελλάδα καθώς και υλικό που παράγεται στο εξωτερικό, αλλά συνδέεται ή έχει συνάφεια με τους ανθρώπους, τη χώρα, τις παραδόσεις και τον πολιτισμό της Ελλάδας σε οποιαδήποτε γλώσσα και μορφή και αν βρίσκεται.

<http://www.nlg.gr>

Σπουδαστήριο του Νέου Ελληνισμού (Σ.Ν.Ε.)

Η ηλεκτρονική έκδοση του Σ.Ν.Ε. περιλαμβάνει ευρύ πολιτισμικό υλικό στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη: Ανθολόγιο κειμένων από την Νέα Ελληνική Λογοτεχνία, Ανθολόγιο Αναγνώσεων (σε μορφή αρχείων mp3), Ανθολόγιο Μαρτυριών και Ανθολόγιο Παιδικής Παράδοσης, ένα Χρονολόγιο (1801-1981), Έργα Αναφοράς και χρήσιμες διαδικτυακές συνδέσεις.

<http://www.snhell.gr>

Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος «Λίλιαν Βουδούρη»

Δημιουργήθηκε από το Σύλλογο «Φίλοι της Μουσικής». Σκοπός της είναι να προσφέρει επιστημονική πληροφόρηση στο χώρο της μουσικής. Το υλικό της βιβλιοθήκης επικεντρώνεται στη Δυτική Μουσική, ενώ σχετικά με την Ελληνική Μουσική καλύπτει την αρχαία, τη βυζαντινή, τη δημοτική, τη ρεμπέτικη και τη λόγια μουσική. Περιλαμβάνει εκτενές αρχείο ελληνικής μουσικής, εργογραφία συνθετών κ.ά. Η συλλογή ολοκληρώνεται με υλικό γύρω από τις μουσικές παραδοσιακών πολιτισμών ανά τον κόσμο, και τη μουσική τζαζ.

<http://www.mmb.org.gr>

Εθνικό Κέντρο Βιβλίου (Ε.ΚΕ.ΒΙ.)

Το Ε.ΚΕ.ΒΙ. βοηθά τους μαθητές να εξοικειωθούν και να μάθουν να χρησιμοποιούν τις σχολικές βιβλιοθήκες με τη βοήθεια θεματικών φακέλων σε ψηφιακή μορφή. Οι μαθητές ανακαλύπτουν έναν κρυμμένο κόσμο γνώσεων μέσα από ομαδικές δραστηριότητες και εργασίες για θέματα που τους ενδιαφέρουν. Τα θέματα αντιμετωπίζονται από πολλές και διαφορετικές σκοπιές και επιχειρείται η ένταξή τους σε όσο το δυνατόν περισσότερους θεματικούς κύκλους: επιστήμη, τέχνη, ιστορία, κοινωνιολογία, πολιτισμός κ.ά.

<http://www.ekebi.gr>

Θεματικοί Ψηφιακοί Φάκελοι του Ε.ΚΕ.ΒΙ.

- **Ταξιδεύοντας με τον Γιώργο Σεφέρη.** Ο φάκελος «Ταξιδεύοντας με τον Γιώργο Σεφέρη» επιχειρεί μια πρώτη παρουσίαση και γνωριμία με το έργο του Σεφέρη, στηριγμένη στο βασικότερο ίσως θέμα της ποίησής του: το ταξίδι.
<http://www.ekebi.gr/fakeloi/seferis/index2.htm>
- **Ο φασισμός και ο ναζισμός στην Ευρώπη.** Μέσα από τρεις θεματικές ενότητες με πλούσιο έντυπο και φωτογραφικό υλικό και με προτεινόμενες δραστηριότητες παρουσιάζεται το ιστορικό πλαίσιο και η ερμηνεία του φαινομένου, καθώς και όψεις της καθημερινής ζωής και της τέχνης κατά την περίοδο 1933-1945.
<http://www.ekebi.gr/fakeloi/fascism/index.htm>
- **Ο ξένος: εικόνες για τον άλλο.** Μέσα από λογοτεχνικά κείμενα, λευκώματα, φωτογραφίες, πληροφοριακό και άλλο έντυπο υλικό και με δραστηριότητες εντοπίζεται ο ξένος στη λογοτεχνία, επιχειρείται η ανακατασκευή των μύθων για τους ξένους, η συγγραφή κειμένων για τον ξένο, η δημιουργία ανθολογίων και ραδιοφωνικών εκπομπών, η μετατροπή των λογοτεχνικών κειμένων σε άλλα μέσα επικοινωνίας, ο εντοπισμός του ξένου μέσα μας.
<http://www.ekebi.gr/fakeloi/xenos/index.htm>
- **Στρατηγός Μακρυγιάννης.** Μέσα από ποικίλο υλικό (κείμενα, φωτογραφίες, ζωγραφικούς πίνακες, μουσικά αποσπάσματα, πίνακες ιστορικών γεγονότων και χρονολογικά διαγράμματα, ηχητικά ντοκουμέντα, βιβλιογραφικό οδηγό, ηλεκτρονικές συνδέσεις και διδακτικές δραστηριότητες) παρουσιάζεται η προσωπικότητα, η ζωή, ο αγώνας και τα απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη καθώς και η απήχηση που είχε ο λόγος του στη νεότερη λογοτεχνική κριτική.
<http://www.ekebi.gr/fakeloi/makrygiannis>
- **Μαθήματα Βιολογίας και Βιοτεχνολογίας.** Οι μεγαλύτεροι μαθητές κατανοούν και αφομοιώνουν γνώσεις από το μάθημα της Βιολογίας της Γ' Γυμνασίου και διαπιστώνουν ότι οι γνώσεις αυτές είναι άμεσα συνυφασμένες με την καθημερινή πραγματικότητα.
<http://www.ekebi.gr/fakeloi/biology/start.html>
- **Λεξικά.** Στόχοι της δραστηριότητας αυτής είναι να έρθουν οι νέοι σε επαφή με τα λεξικά της ελληνικής γλώσσας, να γνωρίσουν τα είδη των λεξικών (γενικά-ειδικά, ορθογραφικά-ερμηνευτικά-ετυμολογικά κ.λπ.) να αποκτήσουν ορισμένες δεξιότητες για την αποτελεσματικότερη χρήση τους και, ακόμη, να εξοικειωθούν με τη σύνταξη ενός λεξικού.
<http://www.ekebi.gr/fakeloi/lexika/index1.htm>
- **Ασκήσεις ύφους.** Μέσα από τη μελέτη θεατρικών έργων και με δημιουργικές δραστηριότητες επιχειρείται η κατανόηση της ύπαρξης διαφορετικών υφών ανάλογα με το χαρακτήρα και τη διάθεση των ανθρώπων, το ύφος του χρόνου, δηλαδή τις διάφορες εναλλαγές του χρόνου στο διάστημα της ημέρας και ανάλογα με τις εποχές, το διαφορετικό αποτέλεσμα που έχουν αυτά και, εντέλει, η δημιουργικότητα της γλώσσας.
<http://www.ekebi.gr/fakeloi/lexika/index1.htm>

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (Κ.Ε.Γ.)

Το Κ.Ε.Γ. λειτουργεί ως συντονιστικό, συμβουλευτικό και επιτελικό όργανο του Υπουργείου Παιδείας σε θέματα γλωσσικής αγωγής και πολιτικής. Αποτελεί κόμβο πληροφοριών σε θέματα γλώσσας και συντονιστικό όργανο ανάμεσα σε φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού που ασχολούνται με θέματα της ελληνικής γλώσσας.

<http://www.greeklanguage.gr>

Το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας υποστηρίζει τις ακόλουθες ιστοσελίδες:

- **Ηλεκτρονικός Κόμβος για την υποστήριξη των διδασκόντων την ελληνική γλώσσα.** Μια κατάλληλα διαμορφωμένη ηλεκτρονική πύλη του Κ.Ε.Γ. που προσφέρει στον εκπαιδευτικό πλήρη και συνεχή υποστήριξη αλλά και δυνατότητες διαρκούς αυτομόρφωσής του σε θέματα διδακτικής θεωρίας και πράξης με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών. Οι υπηρεσίες του έργου μπορούν να αξιοποιηθούν και από μαθητές.
<http://www.komvos.edu.gr>
- **Λεξικά του Κόμβου.** Τα Ηλεκτρονικά Λεξικά παρέχουν όλες τις πολύτιμες για τον εκπαιδευτικό και τον μαθητή πληροφορίες (λεξιλογικές, σημασιολογικές και σχετικές με τη χρήση της γλώσσας), τις οποίες παρέχουν και τα παραδοσιακά λεξικά, ενώ ταυτόχρονα τις καθιστούν περισσότερο εύχρηστες και ελκυστικές. Τα τέσσερα λεξικά, (Λεξικό της κοινής νεοελληνικής – Τριανταφυλλίδη, Επίτομο λεξικό της μεσαιωνικής ελληνικής δημώδους γραμματείας – Κριαρά, Ελληνοαγγλικό λεξικό (μόνο το λήμμα Α) – Γεωργακά, Αντίστροφο λεξικό - Αναστασιάδη, Συμειωνίδη) συμπληρώνονται με σώματα κειμένων που παρέχουν στον εκπαιδευτικό ένα ακόμη ευρύτερο και ζωντανό φάσμα παραδειγμάτων για τη χρήση των λημμάτων. Δυνατή είναι, επίσης, η παράλληλη χρήση των λεξικών.
<http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLine.htm>
- **Όψεις του προσώπειου.** Μέσα από πλούσιο φωτογραφικό, οπτικοακουστικό υλικό και δραστηριότητες παρουσιάζεται το πρόσωπο και η χρήση του σε όλους τους πολιτισμούς, σε όλες τις δραστηριότητες του ανθρώπου και σε όλες τις περιόδους από την εποχή του λίθου.
<http://www.komvos.edu.gr/masks/masks.html>
- **Μακεδονία εν μύθοις φθεγγομένη.** Η ιστορία της περιοχής της Μακεδονίας και της Θράκης παρουσιάζεται μέσα από τη μυθολογία. Με τη βοήθεια ευρετηρίου όρων και με πλούσιο φωτογραφικό υλικό προβάλλονται οι τοπικοί μύθοι (αιτιολογικοί, ιδρυτικοί και άλλοι), οι πανελλαδικοί, οι επείσακτοι και οι «εξαγόμενοι» και οι πολιτικοί μύθοι, οι οποίοι συγκροτούν τη θεολογική και ηρωική μυθολογία της Μακεδονίας.
<http://www.komvos.edu.gr/mythology>

Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού (Ι.Μ.Ε.)

Σκοπός του Ι.Μ.Ε. είναι να διατηρήσει ζωντανή την ιστορική μνήμη και την ελληνική παράδοση, να κάνει συνειδητή την οικουμενική διάσταση του Ελληνισμού και να προβάλει τη συμβολή του στην εξέλιξη του πολιτισμού, έτσι ώστε το παρελθόν να αποτελέσει σημείο αναφοράς για τη διαμόρφωση του παρόντος και του μέλλοντος και να εμπνευστεί και πάλι η σύγχρονη σκέψη από το ελληνικό πνεύμα.

<http://www.fhw.gr>

Εγκυκλοπαίδεια Μείζονος Ελληνισμού (Ε.Μ.Ε.)

Είναι ένα ηλεκτρονικό έργο με αντικείμενο τη συλλογή, καταγραφή, τεκμηρίωση, παρουσίαση και προβολή των ιστορικών δεδομένων της παρουσίας του ελληνικού πολιτισμικού στοιχείου σε όλη τη χωροχρονική του εξέλιξη. Η Ε.Μ.Ε. περιλαμβάνει κυρίως λήμματα από περιοχές που βρίσκονται εκτός των συνόρων του ελληνικού κράτους. Τα υπό εξέταση θέματα δεν αντιμετωπίζονται αποκομμένα από το πλαίσιο στο οποίο διαμορφώθηκαν, αλλά σε σχέση με την ιστορία της εκάστοτε γεωγραφικής περιοχής και τις μη ελληνικές πολιτισμικές παραδόσεις.

<http://www.ehw.gr>

- **Τόμος πρώτος: Μικρά Ασία.** Καταγραφή, τεκμηρίωση, παρουσίαση και ανάλυση των ιστορικών δεδομένων του ελληνικού πολιτισμικού στοιχείου της Μικράς Ασίας.
<http://www.mikra-asia.gr>
- **Τόμος δεύτερος: Εύξεινος Πόντος.** Η πολυμορφία και ο πλούτος της ιστορίας και του πολιτισμού των παρευξείνιων παραλίων με έμφαση στην ελληνική παρουσία.
<http://blacksea.ehw.gr/forms/fmain.aspx>
- **Τόμος τρίτος: Κωνσταντινούπολη.** Η πολυτάραχη ιστορία της πόλης που ξεκίνησε από μια αποικία των Μεγαρέων και εξελίχθηκε σε πρωτεύουσα ολόκληρης αυτοκρατορίας.
<http://constantinople.ehw.gr/forms/fmain.aspx>

Εκπαιδευτικές Πύλες του Ι.Μ.Ε.

- **Ελληνική Ιστορία στο Διαδίκτυο:** Αναφέρεται σε όλες τις εκφάνσεις της δραστηριότητας των Ελλήνων: πολιτικοστρατιωτική ιστορία, τέχνες, γράμματα, πολιτισμός, ιδιωτικός βίος, κοινωνία, οικονομία κ.λπ., από την Προϊστορία έως τις μέρες μας. Συνοδεύεται από εκτενή βιβλιογραφία, χρονολόγια και πλουσιότατο φωτογραφικό υλικό.
<http://www.ime.gr/chronos>
- **Πολιτιστική Πύλη του Αρχιπελάγους του Αιγαίου:** Δικτυακή πύλη αφιερωμένη στην ιστορική και πολιτισμική φυσιογνωμία της καρδιάς του αιγαίου Αρχιπελάγους από την Προϊστορία μέχρι σήμερα. Περιλαμβάνει κείμενα που αφορούν τόσο τα μεμονωμένα νησιά, όσο και ευρύτερα ζητήματα ιστορίας, πολιτισμού και περιβάλλοντος. Τα κείμενα, οργανωμένα σε μορφή λημμάτων, πλαισιώνονται από βοηθήματα (βιβλιογραφία, γλωσσάρι, παραθέματα κ.λπ.), όπως και οπτικοακουστικές πολυμεσικές εφαρμογές. Παράλληλα, η πύλη αποτελεί οδηγό περιήγησης στο Διαδίκτυο, καθώς παρουσιάζει, ταξινομεί και περιγράφει δικτυακούς τόπους (*websites*) που αναφέρονται στην ιστορική και πολιτισμική φυσιογνωμία του αρχιπελάγους.
<http://www.egeonet.gr>

Πρόγραμμα: Πόλεις του Ι.Μ.Ε.

- **Μίλητος:** Η οικιστική εξέλιξη της πόλης από την Προϊστορία μέχρι την ύστερη Αρχαιότητα. Τα δημόσια κτίρια, καθρέφτης της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ζωής καθώς και της πολιτιστικής δημιουργίας.
<http://www.fhw.gr/choros/miletus/gr>

- **Μιστράς. Η μεσαιωνική πόλη και τα μνημεία της (1249-1460):** Με τη βοήθεια του «Δυναμικού Χάρτη» ανά τους αιώνες παρουσιάζονται θέματα που αφορούν την ιστορία, την πολιτική, την τέχνη και την πνευματική ζωή, καθώς και στοιχεία οικονομικής, κοινωνικής και καθημερινής δραστηριότητας.
<http://www.fhw.gr/choros/mystras/gr>
- **Τραπεζούντα, η καλλίστη των πόλεων:** Πρόκειται για μια εικονική περιήγηση στο χώρο και το μνημείο της Τραπεζούντας, στην ιστορική της πορεία, στην κοινωνία της καθώς και στον πολιτισμό που αναπτύχθηκε στη σημαντική αυτή πόλη του Πόντου.
<http://www.fhw.gr/choros/trapezounda/gr>
- **Επίδαυρος. Το θέατρο στο Ασκληπιείο της Επιδαύρου:** Πρόκειται για μια παρουσίαση της ιστορίας της αρχαίας πόλης της Επιδαύρου, του θεάτρου σε τρισδιάστατη αναπαράσταση και του Ασκληπιείου.
<http://www.fhw.gr/choros/epidaurus/gr>
- **Καστοριά. Η Βυζαντινή Καστοριά μέσα από τα μνημεία της, 10ος-14ος αι.:** Παρουσιάζεται η ιστορία, ο χώρος, η κοινωνική και οικονομική ζωή, η τέχνη και τα μνημεία της.
<http://www.fhw.gr/choros/kastoria/gr>

Παιδαγωγικό παιχνίδι του Ι.Μ.Ε.

Θεόδωρος: Στα βήματα ενός μοναχού του 10ου αιώνα στο Βυζάντιο. Μέσα από τη φανταστική ιστορία του Θεόδωρου, που ολοκληρώνεται σε 22 επεισόδια, περιηγούμαστε στο Βυζάντιο του 10ου αιώνα. Πηγή έμπνευσης αποτελούν αυτοβιογραφικά βυζαντινά κείμενα και άλλες λογοτεχνικές πηγές. Μέσα από τη γλαφυρή αφήγηση, το πλούσιο οπτικό υλικό, τα επεξηγηματικά κείμενα και τα παιχνίδια μαθαίνουμε πώς ζούσαν οι άνθρωποι στην Κωνσταντινούπολη και τον ελλαδικό χώρο το 10ο αιώνα.

<http://www.fhw.gr/projects/theodoros/gr>

Σημειώσεις

[illegible]

s@ferinternet.gr

Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου
Δράση Ενημέρωσης Saferinternet.gr

Τηλ. / Fax: 210 62 12 365
Email: info@saferinternet.gr
URL: www.saferinternet.gr

Γραμμή Βοήθειας

800 11 800 15

Εάν το Διαδίκτυο
δυσκολεύει τη ζωή του παιδιού σας
ζητήστε βοήθεια

Καταγγείλετε
παράνομο περιεχόμενο
στο Διαδίκτυο

Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου
Δράση Ενημέρωσης

s@ferinternet.gr
για ένα ασφαλέστερο διαδίκτυο

Χρυσός Χορηγός

Αργυρός Χορηγός

ISBN 978-960-99061-5-9

